

ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಾರಾಂಶ

ರಾಜ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯದಾಗಿದೆ. ಸದಾ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲಾಖೆಯು ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಲು ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿದೆ. ಈ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನಿಖರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಒತ್ತು ವಲಯಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಈ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಬೆಳೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು, ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 50 ರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (NHM) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (RKVY), ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿದೆ. ರೈತರು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿದೇಶೀಯ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ, ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹವಾಗುಣದ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ತೀವ್ರ ಬಂಡವಾಳಹೂಡಿಕೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಸಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯೋಜನೆಗಳ ಧ್ಯೇಯಗಳು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿವೆಯಾ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟಿದೆ. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಮಧ್ಯ ಕಾಲೀನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳ (Terms of Reference) ಅನುಸಾರ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವರದಿಯ ಅನುಸಾರ, ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ತಲಾ 27 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆರಿಸಲಾಯಿತು. ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2012-13 ಮತ್ತು 2013-14ನೇ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ 148 ಮತ್ತು 48 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಡೆಬಿಡದ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲಾ 905 ಮತ್ತು 243 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾ 27 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವರದಿಯ ಅನುಸಾರ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಪೂರ್ವ ಪರಿಕ್ಷಿತ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ರೀತಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಖಾಸಗಿ ರೈತರಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಕೆಗಾಗಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಹಾಗೂ, ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾತುಕತೆಯ ಮೂಲಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಯೋಜನೆಗಳ ಧೈಯಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿನೂತನ ಪುಷ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆಗಳು ರೈತರನ್ನು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮತ್ತು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಪೂರ್ತಿನೀಡಲು ಮತ್ತು ರೈತರನ್ನು ಉನ್ನತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕೃಷಿಗೆ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಘಟಕಗಳು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದವುಗಳಾಗಿದ್ದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಈ ಘಟಕಗಳು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಘಟಕಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂರಚನೆಯ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ದಕ್ಷ ಉಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಧೈಯಗಳ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನವು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯ ನಿಖರ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ರೈತರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ.

ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೈತರ ಉಪಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಆ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳ ರಚನೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವೆಚ್ಚದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಒಮ್ಮೆ ಬಳಕೆಯಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮರು ಉಪಯೋಗ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯಕವಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಜರ್ಬೆರಾ, ಗುಲಾಬಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ನೇಷನ್ ನಂತಹ ಪುಷ್ಪಗಳು, ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೌತೆ, ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿ ಕಂಡವು. ಆದರೂ, ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಗುಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಹಾನಿ ಸಂಭವವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು, ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ನಿಖರ ಒಲವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯುಕ್ತ ಹಸಿರುಮನೆ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಪರದೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳತ್ತ ಒಲವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಪೂರ್ವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸಂರಚನೆಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಳು, ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಸಂಹಿತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಂತರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಗತ್ಯ. ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎರಡು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲು ತಕ್ಷಣ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಭಾರತೀಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು/ ಧಾರವಾಡ/ ರಾಯಚೂರು ನಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಶಕ್ತಿಯುತ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ವಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಳ್ಳ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ತೊಡಗಿಸಲು ಕಂಡುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಘಟಕದ ಗಾತ್ರ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಹಾವೇರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ಸುರಂಗಗಳಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ರೈತರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಒಲವು ತೋರಿಸಲು ದೂಕಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಯೋಜನೆಯ ಸೂಕ್ತ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒದಗಿಸುವ ಬೆಳೆ ತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಇಡೀ ಯೂರೋಪಿನಾದ್ಯಂತ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು 46000 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳ ಹಸಿರುಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೈತರ ಗುಂಪುಗಳಿರುವ ಸ್ಪೈನ್ ದೇಶದ ಅಲ್ಮೆರಿಮಾರ್, ಎಲ್ ಎಜಿಡೋ, ಬಾಲನೆಗ್ರೋ ಮತ್ತು ರೊಕೆಟಾನ್ ಡಿಮಾರ್ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಶ್ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಇಲಾಖೆಯು ಕಲಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ವರ್ಷವಿಡೀ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲಕರ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಉಲ್ಲೇಖಿತ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿ ಅಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾವಧಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಮಸ್ಯೆಯಾಧಾರಿತ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಾದವು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮುಂಚಿತ ಅಯ್ಕೆ, ಸಮೂಹ ಪ್ರಸ್ತಾವ, ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ಕೃಷಿ ಕೈಪಿಡಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ, ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ, ಹಸಿರುಮನೆಯ ಹೊದಿಕೆಗಳ ಬದಲಿಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ, ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾದರಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೌರಶಕ್ತಿ ಪಂಪುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಹಾಗೂ ಗುತ್ತಿಗೆ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಸವಲತ್ತುಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಇವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು. ಸಮಸ್ಯೆ ಆಧಾರಿತ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

1. ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು:

ಅ) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ

- i. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.
- ii. ರೈತರ ತರಬೇತಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯು ಫಲಾನುಭವಿಯು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯಲು ಪೂರ್ವ ಅವಶ್ಯಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- iii. ಕೆಲವು ರೈತರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಹಣ್ಣುಗಳು, ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ರೈತರ ಘಟಕಗಳನ್ನು "ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ"ಗಳನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಹೊಸ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಿರಂತರತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.
- iv. ಯೋಜನೆಯ ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಈ ಘಟಕವು ಯೋಜನೆಯ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಬಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕು.

ಆ. ಫಲಾನುಭವಿಯ ಆಯ್ಕೆ

- (i) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಸಹಾಯಧನದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಆಕೃತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.
- (ii) ತಾಲ್ಲೂಕು/ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜ್ಯೇಷ್ಠತಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಿಸಬೇಕು.
- (iii) ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- (iv) ಅರ್ಜಿಗಳ ಆನ್ ಲೈನ್ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ನಿಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು.
- (v) ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಂಜೂರು ಆಗದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಇ. ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮೂಹ ಪ್ರಸ್ತಾವ

- (i) ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆಯಂತಹ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಮನೆ ಆಧಾರಿತ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ಸರಂಜಾಮು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಲಹೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- (ii) ಇದೇ ರೀತಿ, ಸವಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷಾರ ಮಣ್ಣಿನಂತಹ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಕೃಷಿಯಂತಹ ಮಣ್ಣು ರಹಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕ.
- (iii) ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಸುರಂಗ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಪುಷ್ಟಿಗಳ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತವೆ.

- (iv) ಇದೇ ರೀತಿ, ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ, ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದ ನಿಶ್ಚಿತ ಸೌರ ಹಸಿರು ಮನೆಗಳು/ ಪಾಲಿಮನೆಗಳು ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು

- i. ಕೃಷಿ/ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕವಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಜರ್ಬೆರಾ, ಗುಲಾಬಿ, ಕಾರ್ನೇಷನ್, ಟೊಮ್ಯಾಟೋ, ಸೌತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೆಳೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಎಲೆಕೋಸು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಸ್ಪಿನಾಚ್ ಮತ್ತು ಹೂಕೋಸಿನಂತಹ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಬಹುದು.
- ii. ಕೃಷಿ/ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಒಂದು ತಜ್ಞ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮ್ಯಾನುಯಲ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- iii. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬೆಳೆ ತಜ್ಞರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಘಟಕವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ರಚಿಸಬೇಕು. ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಘಟಕವನ್ನು ಎರಡು ಕಡೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಯೋಜನೆಯ ಜಾರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- iv. ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನವಿರುವ ಲಭ್ಯ ಪರಿಣತರ ಒಂದು ಗುಂಪನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ, ಈ ರೀತಿಯ ವೃತ್ತಿಪರರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಶದ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಫೆಡರೇಷನ್ ನ ಮಾದರಿಯಂತೆ, ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

2. ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಅ. ಸಂರಚನೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

- i. ಎಲ್ಲಾ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ನೆರಳುಪರದೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- ii. ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ "ನಿಪುಣರ ಸೇವೆಗಳ" ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಮನಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ. ಮಾರಾಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಫೆಡರೇಷನ್ ಮಾದರಿಯಂತಹ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಥವಾ ರೈತ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾದರಿ ಅಥವಾ ಸಮಗ್ರ ಗುಂಪು ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ (ಚದುರಿದಂತೆ ಅಲ್ಲ) ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮಾರಾಟ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಜಾರಿಮಾಡಬೇಕು.

3. ನೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

- i. ಕೃಷಿ/ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಸುಲಭ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಉನ್ನತ ತಂತ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು/ ಹೆಚ್ಚು ಹೂಡಿಕೆ ಬೇಕಿರುವ ಸಂರಕ್ಷಿತ ತೋಟಗಾರಿಕೆಗೆ, ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಬೇಕು. ಇದು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

- ii. ಸಹಾಯಧನದ ವಿತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೋರ್ಡ್ ಮಾದರಿಯಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.
- iii. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದೊಂದಿಗೆ ಆದರೆ ಯೋಜನೆಯ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ರೈತರು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಹಾಯದ್ರವ್ಯವನ್ನು (interest subvention) ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.
- iv. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಆ. ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿಯುಕ್ತ ಆಸಕ್ತಿಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳು ಹೊರಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ಧೈಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬಂದು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಅಂಗಳಪಟ್ಟಿಗಳು / ನಿಯತಾಂಕಗಳು ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿವೆ ಮತ್ತು ಟೀಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿವೆ. ಇದು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ತೊಂದರೆಗೀಡುಮಾಡಿದೆ.

ವಿಶಾಲ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಗದಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು/ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಡುವ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಜಾರಿಮಾಡಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಪರಿಣತರ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಂಡವು, ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಬಲವಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಮಧ್ಯ ಕಾಲೀನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರೆಸಲು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಸುಮಾರು 18 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು 136.38 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಶೇ. 14.44 ರಷ್ಟು ನಿವ್ವಳ ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಲಯವು ಸಂಯೋಜಿತ ಕೃಷಿ ವಲಯದಿಂದ ಬರುವ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಶೇ. 40 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ನಿಶ್ಚಿತ ಸಮಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ 2011-12 ರಲ್ಲಿ 75,549 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿದ್ದು ಏರಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿ 2016-17ರಲ್ಲಿ 113,952 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿತ್ತು.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲ ವಿತರಣೆಗಳು 2011-12 ರಲ್ಲಿ ರೂ.. 9544 ಕೋಟಿ ಗಳಿದ್ದು 2014-15 ರಲ್ಲಿ ರೂ.19,347 ಕೋಟಿ ಗಳಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು (ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿಸಾಲದ ಮೊತ್ತವು ರೂ. 60,609 ಕೋಟಿ ಗಳಿಂದ ರೂ. 112,527 ಕೋಟಿ ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು) (ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ). ಇಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ವಿತರಣೆಗಳ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಾಟಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿದ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ (ನರ್ಸರಿ) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಹಸಿರುಮನೆಯಂತಹ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಣ್ಣು, ಹೂ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳಂತಹ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಂತಹ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾದವು.

ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿ, ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು 1992ರಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ, ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಬೆರಾ ಮುಂತಾದ ಹೂಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಮತ್ತು ಆಮದಾದ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ವಿಫಲಗೊಂಡವು.

ಆದರೆ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚಿದ ಸ್ಥಳೀಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೂ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ದೃಢವಾದ ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು.

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ 2005 ರಲ್ಲಿ, ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಗುಂಪಿನ ಮೂಲಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಲಯದ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಅನೇಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ 2005 ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ 2012-13 ರಲ್ಲಿ, ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಲಯದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು. ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

1. ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪುಷ್ಟ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು (ಹೆಚ್ಚು ದರವಿರುವ ಅಕಾಲವೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು.
2. ಸ್ಥಳೀಯವಲ್ಲದ ಮತ್ತು ವಿನೂತನ (ವಿದೇಶೀ) ಪುಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು.
3. ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರ ಗ್ರಾಹಕರ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೈತರು ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು.
4. ಕುಶಲ ಮತ್ತು ಕುಶಲರಲ್ಲದ ಕೆಲಸದವರ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ.
5. ನೀರು ಮತ್ತು ಬೆಳಕುಗಳ ಪ್ರಶಸ್ತ ಬಳಕೆ
6. ಭೂ ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟ ಬರಿದಾಗುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಔಷಧಿಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಮಾಡಲು ಬಯಸುವ ರೈತರನ್ನು ಜ್ಯೇಷ್ಠತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಬೇಕಾಗುವ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬಂಡವಾಳೀಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು 2005-06 ರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಗುಣಿಸಲಾಯಿತು.

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2012-13 ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೈತರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಹಾಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ವಲಯದ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 4 ರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನವೀನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಆದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಬಂಡವಾಳೀಕರಣದತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿವೆ.

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳು

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೂಡಬೇಕಾದ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜನವಾಗಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳು:

1. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪಾಲಿಮನೆಗಳು (NVPTS)
2. ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೆರಳು ಪರದೆ ಮನೆಗಳು (STS).

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

3. ಕಲ್ಲಿನ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೆರಳು ಪರದೆ ಮನೆಗಳು (SGS).

ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪಾಲಿಮನೆಗಳು ಉಷ್ಣತೆ, ಆರ್ಧ್ರತೆ ಮತ್ತು ಬಾಷ್ಪೀಕರಣವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ

ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳು ಉಷ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಾಷ್ಪೀಕರಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳು ತೀವ್ರ ಬಂಡವಾಳತಯದ್ದಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾ ಚೌಕಟ್ಟು

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು "ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆಗಳು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಸಹಾಯಮಾಡಿವೆ".

ಆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಸುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲು ಇದು ಸಕಾಲ.

ಆ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವೆಚ್ಚ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

ಇ. ತಾಂತ್ರಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿವಾರಿಸುವುದು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ

ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶ ರೈತರನ್ನು ತೀವ್ರ ಕೃಷಿಯತ್ತ ದೂಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಿವೇಚನೆಯೆಂದರೆ:

1. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಒಂದು ಅಧಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಹೂಡಿಕೆ (ತೀವ್ರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ, ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ನಿಧಿಗಳು). ರೈತರು ಈ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.
2. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ವರ್ಷವಿಡೀ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
3. ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಉಪಯೋಗ ಮತ್ತು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉಪಯೋಗದಂತಹ ನಿಖರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
4. ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
5. ಆಯ್ದು ವಿನೂತನ (ವಿದೇಶೀ) ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
6. ರೈತರು ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಆವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಧಿಸಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
7. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಆದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಒಂದು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ವಾತಾವರಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿ.

ಈ ಮೇಲಿನವು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮಾನದಂಡಗಳು. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರಮಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ರೈತರು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ರೈತರ ಗುಂಪುಗಳು, ರೈತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಂದರೆ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವಂತೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ಬಂಡವಾಳೀಕರಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಗುರಿ.

ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ವಿವರ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವ ವಿಸ್ತೃತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅನುಬಂಧ - 1 (ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು) ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಗತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ರೈತರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಖರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದರ ಭಾಗಗಳು ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಸಿರು ಮನೆ ಮತ್ತು ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ (ವಿದೇಶೀ) ತರಕಾರಿಗಳು, ಪುಷ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಸಿಗಳು, ಬೀಜಗಳು. ಸಸಿಮಡಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆದಾನ (input) ನಿರ್ವಹಣೆ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಈ ರೀತಿಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅನಾವರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಉನ್ನತ ತಾಂತ್ರಿಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತನ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, 1000 ಚದರ ಮೀಟರ್ ನಿಂದ 4000 ಚದರ ಮೀಟರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದವರೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದ್ದವು. ಆನಂತರ 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು 10000 ಚದರ ಮೀಟರ್ ವರೆಗೆ ಸಡಿಲಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಗರಿಷ್ಠ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ 4000 ಚದರ ಮೀಟರ್ ಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸೂತ್ರಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಯಾವುದೇ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಗೋಚರಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಒಂದು ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ತೋಚಿತು. ಇದೇ ರೀತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ರೈತರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ರೂಢಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂರಚನೆಗಳ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಏಕರೂಪತೆಗಾಗಿ, ವಿವಿಧ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂರಚನೆಯ ನಮೂನೆ, ಅದರ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚ, ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಅರ್ಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಈ-ಟೆಂಡರ್ ಮೂಲಕ ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ (UAS,GKVK) ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಒಂದು ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿತು, ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತು, ರೈತರು ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಿ ಮಾನದಂಡಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

1. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಅರ್ಹತಾ ಮಾನದಂಡ

ಅ. ಫಲಾನುಭವಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಫಹಣಿಯ ಬೆಂಬಲವಿರುವ ಜಮೀನು ಇರಬೇಕು.

ಆ. ಭೂರಹಿತ ರೈತರು ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವ ಸದಸ್ಯರು ಅನರ್ಹರು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಸ್ಥೂಲ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ (1) ಮತ್ತು (2) ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-1: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು ಮತ್ತು ವರ್ಗವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು)

ವರ್ಷ	ಸಾಮಾನ್ಯ	ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗ	ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	ಮೊತ್ತ	ಮಹಿಳೆಯರು
2010-11	143	4	0	147	29
2011-12	360	21	2	383	62
2012-13	362	9	4	375	66
ಮೊತ್ತ	865	34	6	905	157
ಶೇಕಡೆ	95	4	1	100	17

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಕೋಷ್ಟಕ-2: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆವಾರು ಸಾಧನೆಗಳು

ವರ್ಷ	NVPTS		STS		SGS		ಮೊತ್ತ	
	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ
2010-11	107	108277	9	6326	31	11750	147	126353
2011-12	199	181705	132	102781	52	40004	383	324490
2012-13	265	272245	76	69832	34	19842	375	361919
ಮೊತ್ತ	571	562227	217	178939	117	71596	905	812762
ಶೇಕಡೆ	63	69	24	22	13	9	100	100

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ - ಚದುರ ಮೀಟರ್ ಗಳಲ್ಲಿ

ಇಲಾಖೆಯು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಶೇ. 50 ರಂತೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಸಮೇತ ರೂ. 2,960 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 5,62,227 ಚದರ ಮೀಟರ್ ಪಾಲಿಮನೆಗಳು ಮತ್ತು 1,50,535 ಚದರ ಮೀಟರ್ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-3: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು ಮತ್ತು ವರ್ಗವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು)

ವರ್ಷ	ಸಾಮಾನ್ಯ	ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗ	ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	ಮೊತ್ತ	ಮಹಿಳೆಯರು
2012-13	146	15	1	162	27
2013-14	61	19	1	81	14
ಮೊತ್ತ	207	34	2	243	41
ಶೇಕಡೆ	85	14	1	100	17

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕೋಷ್ಟಕ - 4: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆವಾರು ಸಾಧನೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಚ. ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)

Year	NVPTS		STS		SGS		Total	
	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ
2012-13	127	324260	31	76318	4	27700	162	428278
2013-14	48	149579	22	28086	11	12245	81	189910
ಮೊತ್ತ	175	473839	53	104404	15	39945	243	618188
ಶೇಕಡ	72	77	22	17	6	6	100	100

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಇಲಾಖೆಯು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಶೇ. 50 ರಂತೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಸಮೇತ ರೂ. 2,388 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 4,73,839 ಚದರ ಮೀಟರ್ ಪಾಲಿಮನೆಗಳು ಮತ್ತು 1,44,349 ಚದರ ಮೀಟರ್ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಡೆ ಜಾರಿಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

2. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಪಡೆದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಿವರ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು ವಿವರ

ಕೋಷ್ಟಕ -5: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಯೋಜನೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗ	ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	ಮೊತ್ತ	ಮಹಿಳೆಯರು
NHM	865	34	6	905	156
RKVY	207	34	2	243	41
ಮೊತ್ತ	1072	68	8	1148	197
ಶೇಕಡ	93.40	5.92	0.68	100	17

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಕೋಷ್ಟಕ - 6: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು - ಶೇಕಡಾವಾರು

ವಿಭಾಗಗಳು	ಗುರಿ	NHM	RKVY	ಮೊತ್ತ
ಮಹಿಳೆಯರು	33.00	17.34	16.87	17.00
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗ	22.75	3.76	14.00	5.92
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	5.00	0.66	0.82	0.70
ವಿಕಲಚೇತನರು	3.50	0.00	0.00	0.00

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಲ್ಲಿಸಿದ ರೈತರ ಜ್ಯೇಷ್ಠತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸೂಚಿತ ಅನುಪಾತಕ್ಕಿಂತ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ -7: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗಳು

ಸಂರಚನೆ	NHM	RKVY	ಒಟ್ಟು	ವಿತರಣೆ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)		
	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಮೀ.)	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಮೀ.)	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಮೀ.)	NHM	RKVY	Total
NVPTS	562300	473800	1036100	2436	2100	4536
STS	178900	104400	283300	382	219	601
SGS	71600	40000	111600	142	69	211
ಒಟ್ಟು	812800	618200	1431000	2960	2388	5348

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಮೇಲಿನ ದತ್ತಾಂಶವು ರೈತರು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆ, ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಯಿರುವ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ಸಂರಚನೆಯಿರುವ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಶೇ. 50 ರ ಸಹಾಯಧನದ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಚದರ ಮೀಟರ್ ಗೆ ತಗುಲಿದ ಸರಾಸರಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕೋಷ್ಟಕ -8: ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಿದ ಸಹಾಯಧನದ ಮೊತ್ತ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ.

ವಿವರಣೆ/ ಸಂರಚನೆ	NHM			RKVY		
	NVPTS	STS	SGS	NVPTS	STS	SGS
ಒಟ್ಟು ವಿತರಿಸಿದ ಮೊತ್ತ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	2,436	382	142	2,100	219	69
ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ಸಹಾಯಧನ (ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)	433	214	198	443	209	172
ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)	866	428	331	887	419	344
ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡ (ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)	935	600	410	935	600	410

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಗಮನಿಸಿ: ಈ ಕೋಷ್ಟಕವು ಹೆಚ್ಚು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅಮುಖ್ಯ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು. ವೆಚ್ಚಗಳು ಸೂಚಿತ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ.

ಕಲ್ಪನೆ

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಕೆಳಗಿನ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ:

1. ಆಚರಣೆಗೆ ತರುತ್ತಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂರು ಅಂಶಗಳಾದ ಬೆಳಕು, ಉಷ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಧ್ರತೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಣ್ಣ ರೈತರು. ಗುರಿಯ ಗುಂಪು ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲರು.
3. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ತೀವ್ರ ಬಂಡವಾಳದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಸಹಾಯಧನವು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಉಳಿದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಮತ್ತು ಕೊಳವೆಭಾವಿ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಬಂಡವಾಳದಂತಹ ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಸವಾಲು ಇವೆ.

ಅನುಮತಿಯಾದ ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡ

(ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ವರ್ಷ	NVPTS	STS	SGS
NHM	2010-13	935	600	410
RKVY	2012-13	820	474	265
RKVY	2013-14	935	600	410

ಗಮನಿಸಿ: ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯ ವೆಚ್ಚವು ಸೇರಿದೆ

ಆಧಾರ: ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ

4. ರೈತರಿಗೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ, ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವೆ.
5. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 10 ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ವಿಭಿನ್ನ ಉಪಚಾರ/ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

6. ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ಸಂರಚನೆಯ ರೈತರು ಲಾಭಗಳಿಸಲು, ಹೊಸತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು, ಸುಧಾರಿಸಲು, ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲು ರೈತರನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
7. ತುಲನಾತ್ಮಕ ಸಂರಚನೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆ ವ್ಯವಸಾಯ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ.

ಇಲಾಖೆಯು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಇತಿಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳು (ದೃಢೀಕರಣ)

1. ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ದಾಖಲೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿರಬಹುದು. ಸಂಗ್ರಹವಾದ ದತ್ತಾಂಶವು ಹೆಚ್ಚು ಮೌಖಿಕ ನಿವೇದನೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.
2. ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹ ರೈತರ ಲಭ್ಯತೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮೂಲದಿಂದ/ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಮೂಲಕ ತರುವ ರೈತರ ಲಭ್ಯತೆಯು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇತಿಮಿತಿ.
3. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದನದ ವಿತರಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬಹುಪಾಲು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಬೆಳೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕಿರುವ ಸೀಮಿತ ಆಯ್ಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ನಿರಂತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಬೆಳೆ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ರೈತರ ಗಮನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಮತ್ತೊಂದು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ “ಎಷ್ಟು ತರಬೇತಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ತರಬೇತಿ?” ಎನ್ನುವುದು. ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರವು ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ರೈತರು ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರೂ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅರಿವಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದು.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು 2010-11, 2011-12 ಮತ್ತು 2012-13 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 2012-13 ಮತ್ತು 2013-14 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವುದು

1. ಪಾಲುದಾರರು

- (ಅ) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ - ಪ್ರಾಯೋಜಕರು
- (ಆ) ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ - ಉಸ್ತುವಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
- (ಇ) ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆ - ಸಲಹೆಗಾರರು
- (ಈ) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಗುರಿಯ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ರೈತರು/ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
- (ಉ) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

2. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶ

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶವು

- (ಅ) ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಘಟಕದಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆಗಳು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದವು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು.
- (ಆ) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
- (ಇ) ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಾಂತ್ರಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಬೋಧಿಸುವುದು.

3. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿಷಯ

- (ಅ) ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ?

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

(ಆ) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಲಾಭಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯಾ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಫಲವಾಗಿವೆಯಾ?

(ಇ) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರತಿ ಘಟಕದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ?

(ಈ) ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದಕ್ಷತೆ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಘಟಕಗಳು.

(ಉ) ರೈತರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭ ಕೊಡುವ ಸಂರಚನೆಯ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಇದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇತರ ರೈತರಿಗೆ ಸಾರಿದ್ದಾರಾ?

(ಊ) ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆಯದ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಧ್ಯಯನದ ಮಾನದಂಡವೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

(ಋ) ನಿಖರತೆಯು ಫಲಾನುಭವಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಸಮರ್ಥನೀಯತೆ ಕುರಿತು. ಫಲಾನುಭವಿಯು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯಾ? ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳ ಮೂಲಕ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

4. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಲಹೆಗಾರರ ತಂಡವು ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷದವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿತು ಮತ್ತು ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮತ್ತು ಉಪಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ರೈತರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಅನುಬಂಧ - 2 ರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕೋರಿದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಅನುಬಂಧ - 3 ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯು ಕೆಳಕಂಡ ಸ್ಥೂಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:

1. ಮೂಲಮಾಹಿತಿ - ವರ್ಗೀಕರಣ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ

2. ಸಂರಚನೆ ಸಂಬಂಧಿತ - ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲು
3. ಯೋಜನೆ ಸಂಬಂಧಿತ - ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು
4. ಹೂಡಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ - ಯೋಜನೆಯು ಕೇವಲ ಸಂರಚನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲು ಸಹಾಯವಾಗುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಂಡವಾಳದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.
5. ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಂಡವಾಳದ ಮೂಲಗಳಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ, ಸ್ವಂತ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನಗಳ ಹೋಲಿಕೆ. ರೈತರು ಯಾವ ರೀತಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮರುಪಾವತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಸಮರ್ಥಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ವಿವರ.
6. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಆವರ್ತಕ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲದ ವಿವರ.
7. ಯೋಜನೆಯ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.
8. ಬೆಳೆಗಳ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಒಳಹರಿವುಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.
9. ಬೆಳೆಗಳ ಯಶಸ್ಸು ಅಥವಾ ವೈಫಲ್ಯತೆ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಆರ್ಥಿಕತೆ.
10. ಉತ್ಪನ್ನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾಧನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣಗಳು.
11. ಸಂರಚನೆಯ ನಿರಂತರತೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು.
12. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ರೈತರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
13. ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಮಾರಾಟ ವಿಧಾನ, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯಂತಹ ಮಾರಾಟ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

14. ಎಲ್ಲಾದರೂ, ಯಾವ ವರ್ಷವಾದರೂ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಅನರ್ಹ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆ (ಅರ್ಹತಾ ನಿಯಮಗಳಿಗಾಗಿ ಮೇಲಿನ 4 ನೇ ಪ್ರಾರಾವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ)? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೌದು ಎಂದಾದರೆ, ಅನರ್ಹ ರೈತರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು.

15. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ ಅನುಪಾತವನ್ನು (ಮಹಿಳೆಯರು 33%, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗ 16.25%, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು 5% ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲರು 3.5%) ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ಆಗಿವೆಯೆಂದು ವಿವರಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಜಮೀನನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಪಡೆದರೆ ಅಂತಹ ರೈತರಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡಬಹುದೆ?

5. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನದ ಹೋಲಿಕೆ

ಅ. ಒಂದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ (ಅ) ಪ್ರತಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಯ ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚ, (ಆ) ಸಂರಚನೆಯ ಸ್ಥಿರತೆ, ದೃಢತೆ ಮತ್ತು ಜೀವಾವಧಿ, (ಇ) ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಳಸಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣ, (ಈ) ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆ (ಬೆಳೆವಾರು) ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ?

ಆ. ಈ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾರವನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು?

ಇ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ರೈತರು ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?

ಈ. ಈಗ ರೈತರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಳೆ ಮಾದರಿ ಯಾವುದು? ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಳೆ ಮಾದರಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದೆ?

ಉ. ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳ/ ರೋಗಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆಯೆ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕೀಟನಾಶಕ, ರಸಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಾಶಕ ರಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು

ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹೌದಾದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅಂದಾಜು ಪ್ರಮಾಣವೆಷ್ಟು? ಇದು ಅದೇ ಬೆಳೆಗೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯ ಮುಕ್ತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ?

ಊ. ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಾ? ಹೌದಾದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಿ.

ಋ. ರೈತರು ಪಾಲಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಾ? ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಏಕೆ?

ಋ. ಎಷ್ಟು ಜನ ರೈತರು ಸಂಯೋಜಿತ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಹೌಸ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ? ರೈತರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವರ್ಗೀಕರಣ, ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟುಗಳ ಉಪಯೋಗದಂತಹ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳು ಯಾವುವು?

ಎ. ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಾದರೂ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಾ? ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಏಕೆ? ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ರೀತಿಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಅವಧಿಯೇನು? ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನು?

ಏ. ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಲು ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯ ಅವಧಿ.

ಐ. ರೈತರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನಾವರಣ ಭೇಟಿಗಳು/ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನು? ರೈತರು ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರಾ? ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ವಿವರ ನೀಡಿ.

ಒ. ಎಷ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ/ರೈತರಿಗೆ ತರಕಾರಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ಪೂರ್ವ ಅಡಿಗೆ, ಶೀತಲ ಗೃಹ ಮತ್ತು ಶೀತಲ ವ್ಯಾನ್ ಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ/ ಸಫಲ್, ಮೋರ್, ಹಾಪ್ ಕಾಮ್ಸ್ ನಂತಹ ಖಾಸಗಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರಾಟ ಸರಪಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ?

ಓ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸೂತ್ರದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿರಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಅಧಿನಿಯಮ ಮತ್ತು ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ? ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ.

ಬಿ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 10 ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಿದ್ದು, ಆ 10 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೂರು ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಲಹೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ/ ಉಪಚಾರವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಲು ಉಪಚಾರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ?

ಅಂ. ರೈತರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿ (ಜಲ ವ್ಯವಸಾಯ/ ಜಲಕೃಷಿ) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿದೆಯೇ? ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈಗ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

6. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳು

ಅ. ಯೋಜನೆಯ ಧೈಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಏಕೆ?

ಆ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ - ಆದಾಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇನು? ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಲಾಭ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯ ಗಾತ್ರವೆಷ್ಟು?

ಇ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಮತ್ತು ಗರಿಷ್ಠ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆಷ್ಟು? (ಇದು ಭವಿಷ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಿಗೂ ಮಾನದಂಡ ದತ್ತಾಂಶವಾಗುವುದು).

ಈ. ಯೋಜನೆಗಳ ಲಾಭವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ದ್ವಿಗುಣನ ಮಾಡಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಇವೆಯೇ? ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಿ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿ.

ಉ. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆ? ಹೌದಾದಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಗ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಸಲಹೆಗಳಿವೆಯೇ?

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿನ್ಯಾಸ

ಒಂದು ಕಡೆ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶ (ಪ್ರಾಥಮಿಕ)ದ ಅಗತ್ಯತೆಯ ತಾರ್ಕಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮೂರನೆಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಣೆಮಾಡಲು ಪಾಲುದಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಮೂಹ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಒಂದು ಆಡಳಿತದ ಅಗತ್ಯತೆಯಿತ್ತು.

ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಜ್ಞರ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ತಂಡವು ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯೋಜನೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾಲ್ಕು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿತು. ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಾನಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- ಅ) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2010-11 ರಿಂದ 2013-14 ರವರೆಗೆ ಜಾರಿಯಾದ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶದ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.
- ಆ) ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು 1148 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 905 ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 243) ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ 54 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ (ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ 27) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ.
- ಇ) ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆಯದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಖಾಸಗಿ ರೈತರಿಂದ 54 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಈ) ರೈತರಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹದೊಂದಿಗೆ ರೈತ ಸಮೂಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಉ) ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಇಲಾಖೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಜೊತೆಗೆ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಲಹೆಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮೇಲಿನ (ಅ), (ಈ) ಮತ್ತು (ಉ) ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸಂಧಿಸಲಾಯಿತು ಅಥವಾ ದೂರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಯಿತು. (ಆ) ಮತ್ತು (ಇ) ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರಿಂದ ರೈತರ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಕನಿಷ್ಠ 10 ವರ್ಷಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳ ಅನುಭವವಿರುವ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರು.

A. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಒಂದು ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಪೂರ್ವಪರಿಶೀಲನೆಯು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಇತಿಮಿತಿಗಳ ಒಳಗೆ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸರಾಗತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದನ್ನು ಎರಡು ಬಾರಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಯಿತು.

B. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ವಿಭಿನ್ನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಹಿನ್ನೆಣೆಯನ್ನು (feed back) ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವೈಧಾನಿಕತೆ

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು 2015 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು 2017 ರಲ್ಲಿ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 2012-13, 2013-14ರ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸಿತ್ತು (ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 148 ಮತ್ತು 48). ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಎಡೆಬಿಡದ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೋಷಣ್ಣಹದನ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲಾ 905 ಮತ್ತು 243 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ವರ್ಗವಾರು ತಲಾ 27 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಖಾಸಗಿ ರೈತರಿಂದ 54 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವರದಿಯ ಅನುಸಾರ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

1. ಮಾದರಿಯ ಆಯ್ಕೆ

ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಗಣಕಯಂತ್ರ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸರಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಮಾದರಿ ತಂತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಸ್ತುತಃ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವುದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಎರಡನೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯ ಇಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಬೆಲೆಕಟ್ಟುವುದು. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (2012-13 ಮತ್ತು 2013-14) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (2010-11 ಮತ್ತು 2012-13) ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾದ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪಾಲಿಮನೆ (NVPTS), ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆ ಹೊಂದಿರುವ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ (STS) ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ಗೂಟದ ಕಟ್ಟಡದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ (SGS), ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಈ ಮೂರು ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

2. ಮಾದರಿಯ ಆಯ್ಕೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದಿವೆ ಮತ್ತು ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಾದರಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (Special Development Programme (SDP)) ಮತ್ತು ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲೂ (Special Component Plan (SCP)) ಇರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಮಾದರಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 2012-13 ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 162, 2013-14 ರಲ್ಲಿ 81. ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 17 (2012-13), ಮತ್ತು 10 (2013-14) ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 2012-13 ಮತ್ತು 2013-14 ಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯದಡಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಮಾದರಿಗಳ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಮಾಲೆಯಂತೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗಣಕಯಂತ್ರದ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ-9: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾದರಿ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಫಲಾನುಭವಿ		SCP ಫಲಾನುಭವಿ	
		2012-13	2013-14	2012-13	2013-14
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	-	2	-	-
2	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ	3	-	1 SCP	-
3	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	2	-	-	-
4	ಬೆಳಗಾವಿ	3	-	-	-
5	ಚಾಮರಾಜನಗರ	-	1	-	-
6	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	1	-	-	-
7	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	-	1	-	-
8	ದಾವಣಗೆರೆ	1	-	-	-
9	ಹಾಸನ	-	1	-	-
10	ಹಾವೇರಿ	-	1	-	-
11	ಕರ್ನಾಟಕ	-	-	-	1 SCP
12	ಕೋಲಾರ	2	-	1 SCP	-
13	ಮಂಡ್ಯ	-	1	-	-
14	ಮೈಸೂರು	-	1	-	-
15	ರಾಮನಗರ	1	-	-	-
16	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1	-	-	-
17	ತುಮಕೂರು	1	-	-	-
18	ವಿಜಯಪುರ	-	-	-	1 SCP
	ಒಟ್ಟು	15	8	2	2
	ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೊತ್ತ		27		

ಆಧಾರ: ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು (Terms of Reference) ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಸಭೆಗಳು

ಮೊದಲೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ, 2012-13 ಮತ್ತು 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 1000 ಚದರ ಮೀಟರ್ ಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಂರಚನೆಯ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಮಾಡಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಮಾದರಿಗಳ ತೀವ್ರತೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಸದೃಶ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ, ಮಾದರಿಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು 2010-11, 2011-12 ಮತ್ತು 2012-13 ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು 2010-11 ಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬದಲಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸದೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು. 2011-12 ರಲ್ಲಿ 6 ಮತ್ತೆ 2012-13 ಕ್ಕೆ ಉಳಿದ 6 ನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದೇರೀತಿ ಮೂರೂ ಸಂರಚನೆಗಳ ತಲಾ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನದ ಸಂರಚನೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಹೋಲಿಕೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಮಾಲೆಯಂತೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾದರಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಗಣಕಯಂತ್ರದ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಉಳಿದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾದರಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ದೊರೆತಿದ್ದು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಘಟಕಗಳು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಯೋಜನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-10: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆವಾರು ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಸಂರಚನೆ	2012-13	2013-14
NVPTS	15	6
STS	2	2
SGS	0	2
ಒಟ್ಟು	17	10

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

3.ಮಾದರಿಯ ಆಯ್ಕೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲೂ ಮಾದರಿಗಳ ತೀವ್ರತೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಷ್ಟೇ ಇದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 10, 11 ಮತ್ತು 12):

ಕೋಷ್ಟಕ -11: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳು

ವರ್ಷ 2010-11		ವರ್ಷ -2011-12		ವರ್ಷ 2012-13		ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು
ಜಿಲ್ಲೆ	ಮಾದರಿ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಮಾದರಿ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಮಾದರಿ	
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	1 (SCP)	ಮೈಸೂರು(NR)	1	3 X 3
ಬೆಂಗಳೂರು -ನ	2	ಹಾವೇರಿ (NR)	1	ಹಾಸನ	1	3 X 3
ತುಮಕೂರು	1	ಮಂಡ್ಯ (NR)	1	ದಾವಣಗೆರೆ	1	3 X 3
ಬೆಂಗಳೂರು - ಗ್ರಾ	3+1 (SCP)	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	1	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	1	3 X 3
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	2	ಚಾಮರಾಜನಗರ	1	ರಾಮನಗರ	1	3 X 3
ವಿಜಯಪುರ	1 (SCP)	ಕೋಲಾರ	2+1 (SCP)	ಬೆಳಗಾವಿ	3	3 X 3
ಒಟ್ಟು	11		8		8	54

ಆಧಾರ: ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು (Terms of Reference) ಗಮನಿಸಿ - ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು - ಪ್ರತಿ ಸಂರಚನೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಒಂದು ಮಾದರಿ. SCP – Special Component Plan

ಕೋಷ್ಟಕ-12: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆವಾರು ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಸಂರಚನೆ	2010-11	2011-12	2012-13
NVPTS	11	5	6
STS	0	1	2
SGS	0	2	0
ಒಟ್ಟು	11	8	8

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಮೇಲಿನ ಮಾದರಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು 2010-11 ರಿಂದ 2012-13 ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾದ್ಯಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಯಿತೋ ಆ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ).

4. ಮಾದರಿಯ ಆಯ್ಕೆ - ಖಾಸಗಿ

ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲು ಮೂರೂ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಂದರಂತೆ ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಮಾದರಿಯಂತೆ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು.

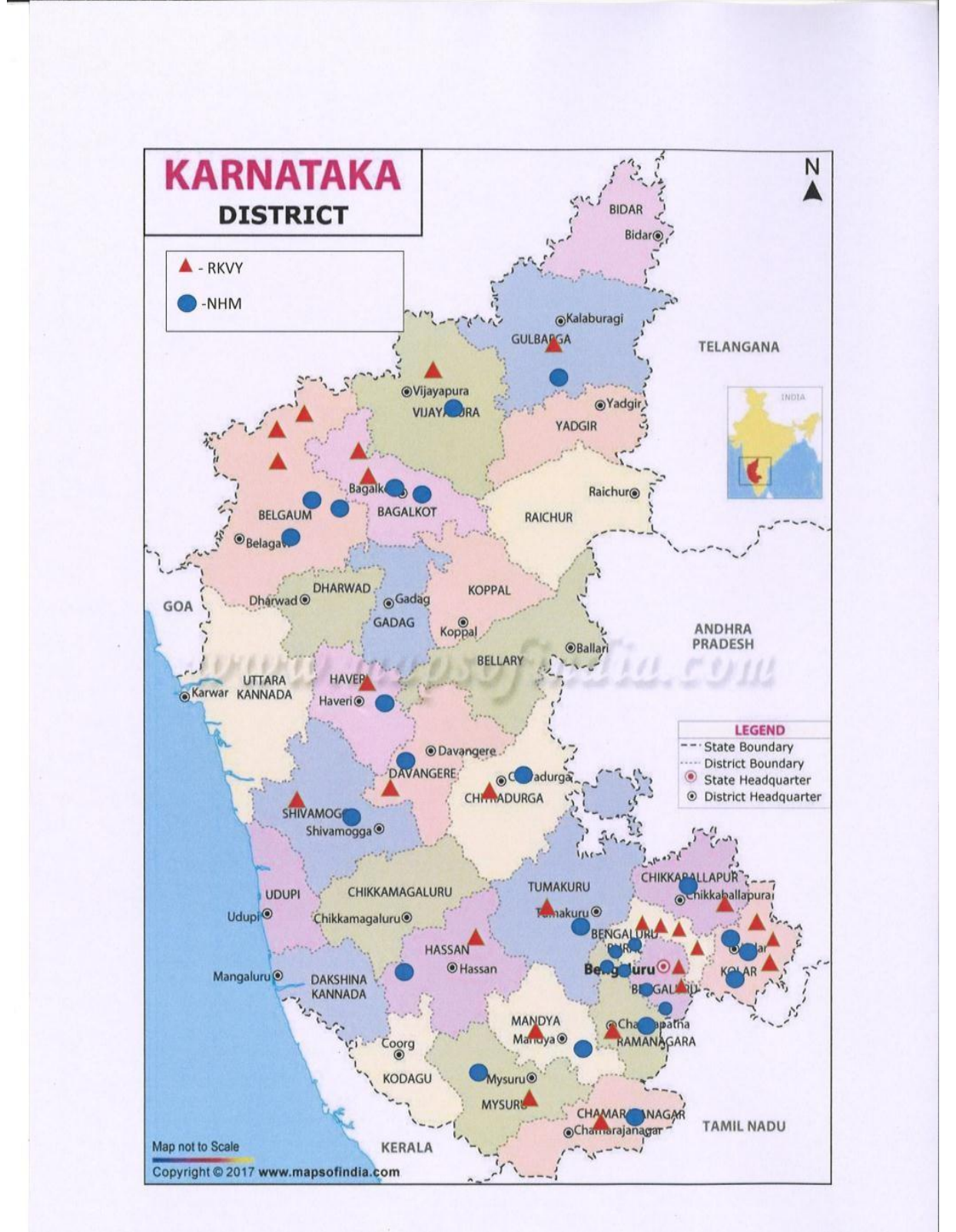
ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

5. ಹಂಚಿಕೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಭೂಪಟಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

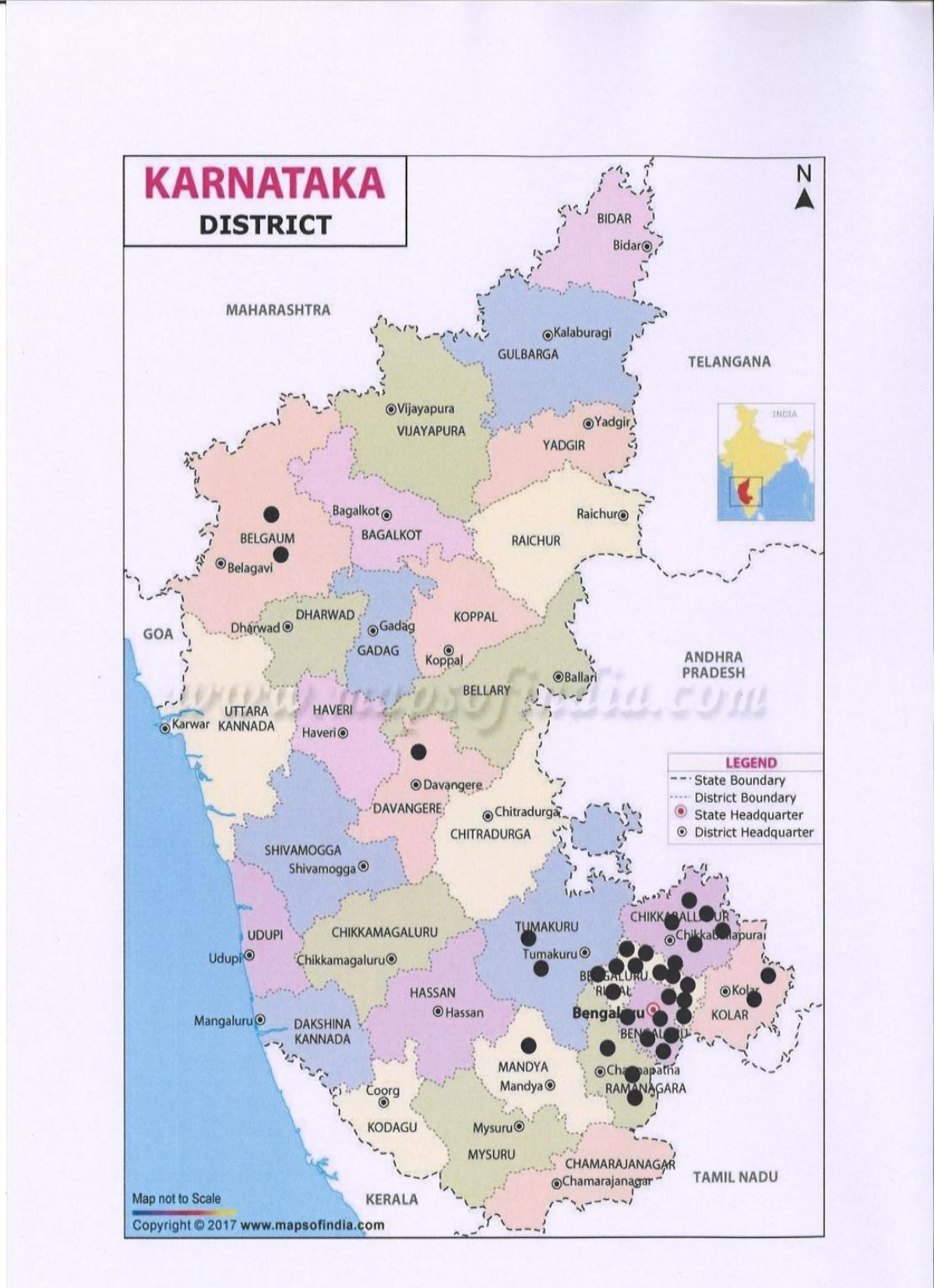
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾದರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾದರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

6.ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಿತಿಗಳು

- ಅ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2012-13 ರಲ್ಲಿ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು.
- ಆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯ ವಿಶೇಷ ಫಲಕ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು.
- ಇ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯ ವಿಶೇಷ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು.
- ಈ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2010-11 ರಲ್ಲಿ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು.
- ಉ. ಅದೇ ರೀತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯ ವಿಶೇಷ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು.
- ಊ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2012-13 ರಲ್ಲಿ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು.

7. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು - ಮಿತಿಗಳು

- ಅ. ಸರ್ಕಾರದ ಧನಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶದ ಕೊರತೆಯು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಿತಿಯಾಗಿತ್ತು.
- ಆ. ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಹೂಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದ/ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವಿಲ್ಲದ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ.
- ಇ. ಈ ರೀತಿಯ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೋಲಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದವು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು.
- ಈ. ದೂರದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮಾದರಿಯ ಆಯ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು.

8. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು 2017 ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಎರಡನೆಯ ವಾರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ 2017 ರ ನವೆಂಬರ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಗಿಸಲಾಯಿತು. ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು:

- ಅ) ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೇಟಿಗಳು ಮತ್ತು ದೂರವಾಣಿ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಯಾವುದೇ ದೃಢೀಕರಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಯು ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಈ ತರಹದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು NHM/RKVY /

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

NHB ಮತ್ತು ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗಿ ನಾನಾಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾಗದ ಅರ್ಜಿಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಆ) ತಪ್ಪು ವಿಳಾಸ - ಅನೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಚನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇ) ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅಥವಾ ಪಾಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡಲು ಉದಾಸೀನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿದ್ದು ಗೋಚರಿಸಿತು.

ಈ) ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ರೈತರನ್ನು ಹಸಿರುಮನೆ ಸಲಹೆಗಾರರ (ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಇತರೆ) ಸಹಾಯದಿಂದ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸರಳ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಯಿತು. ಭೇಟಿಯ ವೇಳೆ ಕಂಡು ಬಂದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ರೀತಿ ಶಮನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು:

ಅ) ಸಂರಚನೆಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.

ಆ) ಸಂರಚನೆಯು ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.

ಇ) ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.

ಈ) ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು.

ಉ) ರೈತರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು.

ಊ) ರೈತರು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.

ಋ) ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾ ತಂಡದಿಂದ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ರೈತನ ಸಂಪರ್ಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.

ಖ) ಭೂಮಿಯ ಸ್ಥಾನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (GPS) ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಘಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಎ) ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಳತೆಯನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಗೂಗಲ್ ಅರ್ತ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು.

ದತ್ತಾಂಶ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲು ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರನ್ನು ದೂರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದೊರೆತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರೈತರಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಕೋಷ್ಟಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಆ ರೀತಿಯ ರೈತರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಸಾಧನೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು ಮತ್ತು ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ-ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಸಂಬಂಧಿತ, ಸಂರಚನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾರ್ಗ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನೆಯು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, ತಾಂತ್ರಿಕ, ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳ ದಕ್ಷತೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ ರಚಿತವಾದ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನದ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಮೂರು ವಿವಿಧ ಸಂರಚನೆಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು, ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಿತು.

ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

1. ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರದೇಶ

ಮಾದರಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ 9 ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳ ವಿವರಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

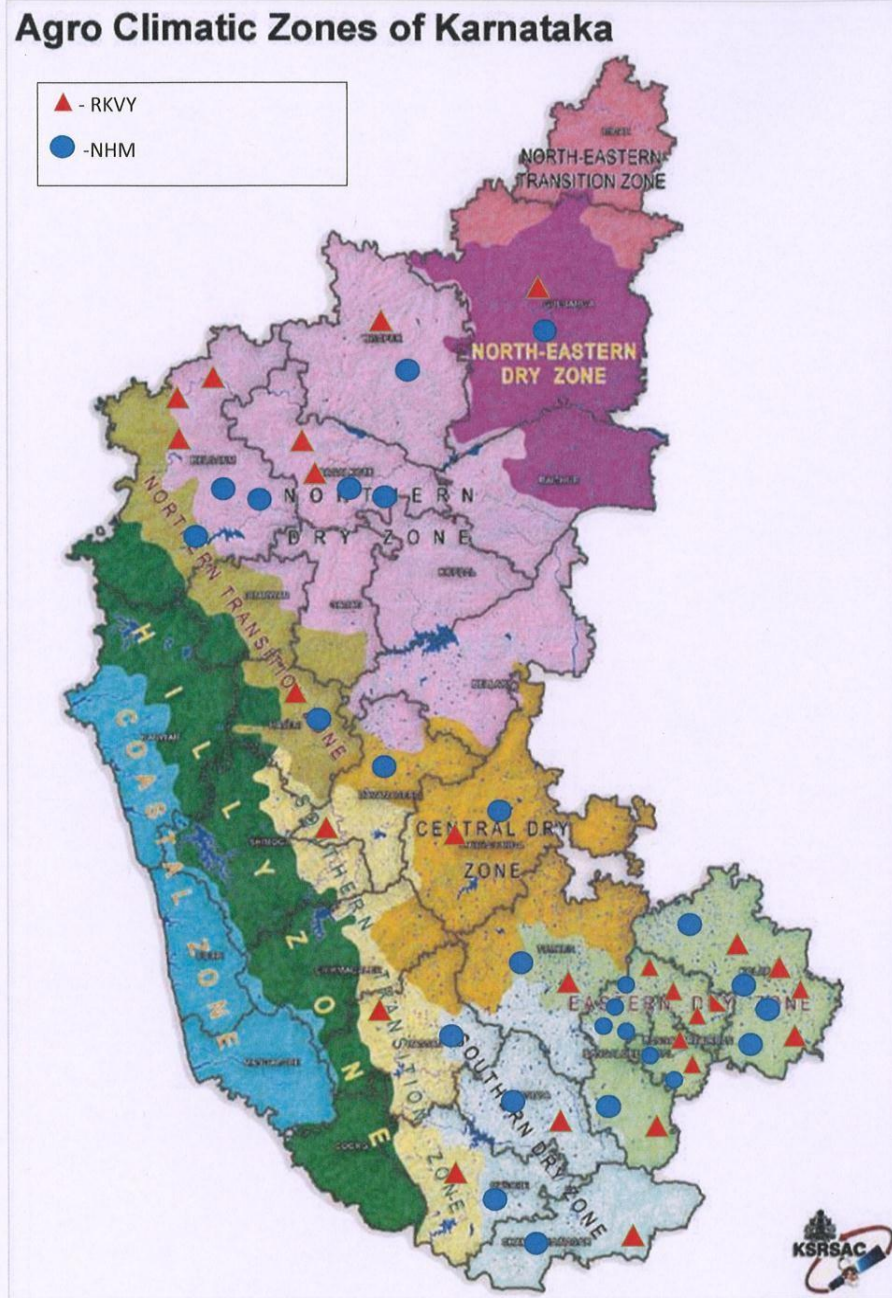
ವಲಯ	ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ		
			NHM	RKVY	ಖಾಸಗಿ
1	ಆಗ್ನೇಯ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ	ಕಲಬುರಗಿ		1	
2	ಆಗ್ನೇಯ ಒಣ ವಲಯ	ಕಲಬುರಗಿ	1		
3	ಉತ್ತರ ಒಣ ವಲಯ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	2	2	
		ವಿಜಯಪುರ	1	1	
		ಬೆಳಗಾವಿ-ಅಧಣಿ		1	
4	ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಒಣ ವಲಯ	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	2	1	
		ದಾವಣಗೆರೆ		1	1
		ಹಾಸನ-ಅರಸೀಕೆರೆ		1	
5	ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯ	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ	2	2	6
		ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	4	4	12
		ಕೋಲಾರ	3	3	2
		ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	1	1	5
		ರಾಮನಗರ	1	1	3
		ತುಮಕೂರು-ಗುಬ್ಬಿ	1	1	2
6	ದಕ್ಷಿಣ ಒಣ ವಲಯ	ಮೈಸೂರು	1	1	
		ಮಂಡ್ಯ	1	1	1
		ತುಮಕೂರು-ಕುಣಿಗಲ್		1	
		ಚಾಮರಾಜನಗರ	1	1	
7	ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ	ಹಾಸನ-ಬೇಲೂರು	1		
		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1	1	
8	ಉತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ	ಹಾವೇರಿ	1	1	
		ಬೆಳಗಾವಿ-ಬೈಲಹೊಂಗಲ	2	1	2
9	ಬೆಟ್ಟ ವಲಯ	ಬೆಳಗಾವಿ-ಖಾನಾಪುರ	1		
10	ಕರಾವಳಿ ವಲಯ				
	ಒಟ್ಟು		27	27	34

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

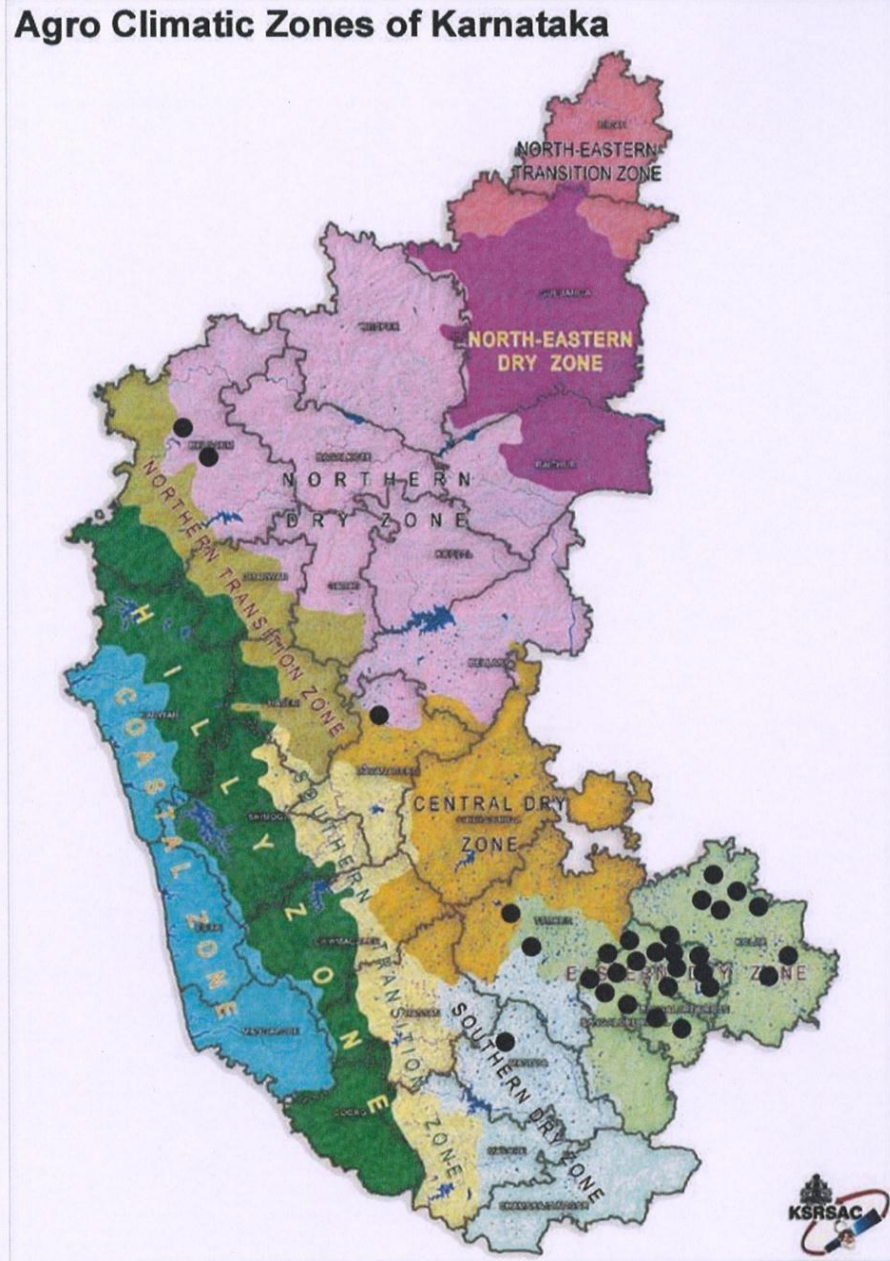
2. ಮಾದರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಒಟ್ಟು 10 ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳ ಪೈಕಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು 9 ವಲಯಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು.

ಅ. ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಒಣವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮುಕ್ತ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಪುಷ್ಟ ಮತ್ತು ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯು ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 1992 ರಿಂದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಷ್ಟು ಕಾಲದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸ್ವದೇಶೀಕೃತವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯು ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಇ. ಕಬ್ಬಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಹಾವೇರಿ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಒಣವಲಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮತ್ತು ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ರೈತರು ದುಬಾರಿಯಾದ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಟ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾದರೂ ಅದು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಆಯ್ದು ವಾರ್ಷಿಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

(ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಆಲೂಗಡ್ಡೆ	ಟೊಮ್ಯಾಟೊ	ಹುರಳಿ	ಬದನೆ	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	ಕೋಸು
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	-	487	-	791	1959	-
ಬೆಂಗಳೂರು - ನ	117	1141	419	258	112	202
ಬೆಂಗಳೂರು - ಗಾ	1343	1668	1243	269	475	391
ಬೆಳಗಾವಿ	5036	3821	149	2658	4486	2327
ಚಾಮರಾಜನಗರ	344	1502	362	52	527	314
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	2598	2170	1457	613	104	506
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	23	874	13	447	1098	22
ದಾವಣಗೆರೆ	56	2129	91	215	887	77
ಹಾಸನ	18561	1598	593	597	1667	668
ಹಾವೇರಿ	-	2651	4	536	8322	1046
ಕಲಬುರಗಿ	33	479	10	387	1325	2
ಕೋಲಾರ	3545	5034	1253	252	934	329
ಮಂಡ್ಯ	90	4156	1540	1328	650	291
ಮೈಸೂರು	119	3848	352	978	1410	329
ರಾಮನಗರ	4	736	11	117	485	-
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1	101	12	17	189	6
ತುಮಕೂರು	24	1571	209	379	2023	2
ವಿಜಯಪುರ	-	1010	-	942	1868	2

ಆಧಾರ: DES: Karnataka Fully Revised Estimates 2014-15

ಮೇಲೆ ನೋಡಿದಂತೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಹಾಸನ, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರಧಾನ ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುಷ್ಪ ಹರಾಜು ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ಪ್ರಕಾರ 150 ನೋಂದಾಯಿತ ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಾರರು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಪುಷ್ಪಗಳ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

3.ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ

A. ವಿಸ್ತಾರ

2010-11 ರಲ್ಲಿ 11 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು, 2011-12 ಮತ್ತು 2012-13 ರಲ್ಲಿ ತಲಾ 8 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮಾದರಿಗಳು 22 ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಗಳು, 3 ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು 2 ಕಲ್ಲು ಗೂಟ ಹೊಂದಿದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಿತು. ವಿವರಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕೋಷ್ಟಕ- 13: NHM ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು, ಸಂರಚನೆವಾರು ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	NVPTS		STS		SGS		ಒಟ್ಟು	
	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ
2010-11	107	11	9	0	31	0	147	11
2011-12	199	5	132	1	52	2	383	8
2012-13	265	6	76	2	34	0	375	8
ಒಟ್ಟು	571	22	217	3	117	2	905	27

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಒಟ್ಟು 27 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಶೇ. 85 ರಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಶೇ. 15 ರಷ್ಟು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರು.

B. ನಿರಂತರತೆ

ಭೇಟಿಯ ದಿನ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ, ಬೆಳೆ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರಂತರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಒಟ್ಟು 22 ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 41ರಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಶೇ. 18 ರಷ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ರಿಪೇರಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಶೇ. 41ರಷ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕ ರಿಪೇರಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಕೆಲವನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ-14: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ವರ್ಷ	NVPTS		STS		SGS		ಒಟ್ಟು	
	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡೆ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡೆ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡೆ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡೆ
ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ	9	41	0	0	0	0	9	33
ರಿಪೇರಿಯ	4	18	1	33	2	100	7	26
ಕೈಬಿಡಲಾದವು	9	41	2	67	0	0	11	41
ಒಟ್ಟು	22	100	3	100	2	100	27	100

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

1. ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗಿರುವ ಸಂರಚನೆಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದು ಒಂದು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯ. ಕೈಬಿಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದವು.

C. ರೈತರಿಗೆ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾದ ವಿವಾದಾಂಶಗಳು/ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಗಾಳಿಯಿಂದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಭ್ಯತೆ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ದತ್ತಾಂಶವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-15: ರಾ. ತೋ. ಮಿ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ ಘಟಕಗಳ ವಿವರ

ವಿವಾದಾಂಶ	NVPTS	STS	SGS	ಒಟ್ಟು	ಶೇಕಡೆ
ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿ	10	1	2	13	48
ರೋಗಗಳು	6	0	0	6	22
ಕೀಟಗಳು	7	0	0	7	26
ವಿದ್ಯುತ್ ಸಮಸ್ಯೆ	10	1	0	11	41

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ನಿರಂತರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ದತ್ತಾಂಶವು ಲಭ್ಯವಾಯಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ -16: ರಾ. ತೋ. ಮಿ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟ ರೈತರ ವರ್ಗಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ವರ್ಗ	ಒಟ್ಟು	ಕೈಬಿಡಲಾದವು	ಹಾನಿಯಾದವು	ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಅತಿನಣ್ಣ ರೈತರು	3	1	-	2
ನಣ್ಣ ರೈತರು	19	7	5	7
ದೊಡ್ಡ ರೈತರು	5	3	2	-
Total	27	11	7	9

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

D. ಅರ್ಹತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾನದಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಸಹಾಯಧನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಮುಖ ಅಗತ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೊಂದಿದ್ದರು.

E. ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಕ್ಷರಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇ. 22 ರೈತರು ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

F. ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕೂಲಿ ಉಪಯೋಗ

ಇಬ್ಬರು ದೊಡ್ಡ ರೈತರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸುಮಾರು ಮೂರು ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ಇಬ್ಬರು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

G. ನೀರಾವರಿ

ಒಟ್ಟು 27 ರೈತರಲ್ಲಿ, 26 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿ ತೆರೆದ ಭಾವಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. 7 ಜನ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರಿನ ಮೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

H. ಆದ್ಯತಾ ಬೆಳೆ

ಮಾದರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-17: ರಾ. ತೋ. ಅ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾ ಬೆಳೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಒಟ್ಟು	ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ	ತರಕಾರಿ	ಪುಷ್ಪ
NVPTS	22	2	8	9
STS	2	2	-	1
SGS	3	1	1	-
ಒಟ್ಟು	27	5	9	10

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಮೂರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ

I. ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು

ಒಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 71 ರೈತರು ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಶೇ. 29 ರೈತರು ಇತರೆ ರೈತರು, ನೆರೆಯವರು ಮತ್ತು ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದರೆಂದು ದತ್ತಾಂಶವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

J. ಯೋಜನೆಯ ಜಾರಿ

ಒಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 77 ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಕರು ಟರ್ನ್ ಕೀ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ರೈತರೇ ನುರಿತ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು.

K. ಅನುಕೂಲಕರ ಅಂಶಗಳು - ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ತರಬೇತಿ

ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿರುವುದಾಗಿ ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ. ಸಂರಚನೆಗಳ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆಯು ರೈತರು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ತಯಾರಕರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆನಂತರ, ಸಂರಚನೆಯ ಎತ್ತರ, ಪೈಪುಗಳ ವ್ಯಾಸ/ ಗೇಜು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನ ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು.

L. ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ-18: ರಾ. ತೋ. ಅ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ಸಂರಚನೆಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ/ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ)
NVPTS	20573	146.23	1083	700	7.70
STS	3000	10.00	1000	333	3.33
SGS	1815	6.03	908	350	3.02

ಗಮನಿಸಿ: ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಚ. ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಚ. ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆಯ ವೆಚ್ಚ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿ ಚದರ ಮೀಟರ್ ಗೆ ರೂ. 945 ಇರುವುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಆದರೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವರದಿ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆಗೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಪ್ರತಿ ಚದರ ಮೀಟರ್ ಗೆ ರೂ. 700, ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗೆ ರೂ. 333 ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗೆ ರೂ. 350 ಇದ್ದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

M. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗಳು

ರೈತರು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹೂಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದ ವಿಚಾರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಹೂಡಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ರೈತರು ಸಂರಚನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಆರಂಭದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಹೋಲಿಕೆಯ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ, ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಂತಿಮ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಎಕರೆಯ (4000 ಚ. ಮೀ.) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಎಕರೆವಾರು ಲೆಕ್ಕವು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ರೈತರ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ- 19: ರಾ. ತೋ. ಅ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ಎಕರೆವಾರು ಸಂರಚನೆಗಳ ವೆಚ್ಚ

(ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆ	ಎಕರೆಗೆ ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ಎಕರೆಗೆ ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಎಕರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಎಕರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ	ಎಕರೆಗೆ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	28.44	9.57	38.01	17.77	20.24
STS	24.00	-	24.00	12.00	12.00
SGS	16.40	6.42	22.82	8.20	14.82

ಗಮನಿಸಿ: ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ವೆಚ್ಚ - ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಫಾರ್ಮುಲಾ - (ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ÷ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ. ಮೀ.) × 4000 ಚ. ಮೀ.)

SGS ಮತ್ತು STS ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ದತ್ತಾಂಶವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, SGS ಮತ್ತು STS ಸಂರಚನೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಗೆ ನಿಜವಾದ ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

N. ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು

ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಯ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ತೆರೆದ ಭಾವಿಯ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನೀರಾವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೊಸ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಯನ್ನು ಕೊರೆದು ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ-20: ರಾ. ತೋ. ಅ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು) ಮತ್ತು ಘಟಕದ ಸರಾಸರಿವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳು			ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಹನಿ/ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿ		
	ಇರುವುದು	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಇರುವುದು	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	13	6	3.17	9	10	0.62
STS	3	-	-	3	-	-
SGS	1	1	3	1	1	0.10
ಒಟ್ಟು	17	7	-	13	11	-

ಗಮನಿಸಿ: 27 ಮಾದರಿಗಳ ಪೈಕಿ 3 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಭಾವಿಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

O. ಹನಿ ನೀರಾವರಿ

ಪಾಲಿಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದ ಕಡೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

P. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇಬ್ಬರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪಾಲಿಮನೆಯ ಕೃಷಿಯ 16 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಲು ಸ್ಪ್ರೇಯರ್ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ -21: ರಾ. ತೋ. ಮಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹೂಡಿಕೆಗಳು

(ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು		ಸ್ಪ್ರೇಯರ್ ಗಳು	
	ಹೊಸದು (ಸಂಖ್ಯೆ)	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಹೊಸದು (ಸಂಖ್ಯೆ)	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	2	1.75	16	0.29
STS	-	-	-	-
SGS	-	-	1	0.05

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

Q. ಸಹಾಯಧನ/ ಉತ್ತೇಜಕ

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಸಹಾಯಧನದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 19 ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

R. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ

ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿ 27 ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಾಲವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಚುಕ್ಕೆಮಾಡಿದ್ದರು. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ನಿವ್ವಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ವಿವರವನ್ನು (ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಿ) ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಸಹಾಯಧನವು ಕೊನೆಗೆ ಜಮಾ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-22: ರಾ. ತೋ. ಅ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

	ಸಾಲಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ	ಮರುಪಾವತಿ ವರ್ಷಗಳು	ಗರ್ಭಕಾಲ
NVPTS	6	5.88	6	1
STS	-	-	-	-
SGS	1	1.80	5	-

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

S. ಅನುಷ್ಠಾನ

ಕೆಲವು ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅಂದಾಜು ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

T. ರಾ. ತೋ. ಅ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾನದಂಡದ ಪಾಲನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆಯೆ ಎಂದು ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೆಳಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ-23: ರಾ. ತೋ. ಅ. ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣತೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

	ಮಾದರಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೈಬಿಡಲಾದ	ಅನುಗುಣವಾದ	ಅನುಗುಣವಾಗದ
NVPTS	22	3	10	9
STS	3	-	-	3
SGS	2	-	-	2

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂರಚನೆಗಳು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

U. ಆದಾನಗಳ (Inputs) ಗುಣಮಟ್ಟ

ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಫಲಾನುಭವಿಗೂ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆದಾನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾನಗಳ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ದೂರು ಇರಲಿಲ್ಲ.

V. ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಕೃಷಿಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ. ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು, ಅದರಲ್ಲೂ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ-24: ರಾ. ತೋ. ಅ, ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಲಾಭಕತೆ ಎಕರೆಯಂತೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

	ಜರ್ಬೆರಾ			ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ			ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ		
	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ
NVPTS	10.64	23.97	13.33	3.92	11.00	7.08			
STS	-	-	-	4.00	4.80	0.80	8.00	17.60	9.60
SGS	-	-	-	-	-	-	2.40	9.80	7.30

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಕಾರ್ನೇಷನ್ (ಅಲಂಕಾರಿಕ ಹೂಬೆಳೆ)

- ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನಕಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಬ್ಬ ರೈತ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ನೇಷನ್ (ಅಲಂಕಾರಿಕ ಹೂಬೆಳೆ) ಹೂಬೆಳೆಯನ್ನು 2000 ಚ. ಮೀ. ನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ.
- ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಬೆಳೆಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 20.33 ಲಕ್ಷಗಳಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ರೂ. 27.90 ಲಕ್ಷವಿದ್ದಿತು.
- ಸರಾಸರಿ ಲಾಭವು ರೂ. 7.43 ಲಕ್ಷವಿದ್ದಿತು, ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ಲಾಭ ರೂ. 371 ಇದ್ದಿತು.
- ಫಲಾನುಭವಿಯು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಿಯಾಯತಿ ನಗದು ಹರಿವು ತಂತ್ರದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ - ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 38.01 ಲಕ್ಷಗಳು (ಸಂರಚನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರೂ. 28.44 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ರೂ. 9.57 ಲಕ್ಷಗಳು) ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳು (parameters) ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಜರ್ಬೆರಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಬೆಳೆ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

NVPTS ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1083 ಚ. ಮೀ.
ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಬದಲಿಸಿದ್ದು	4000 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 28.44 ಲಕ್ಷ
ಇತರೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳು	ರೂ. 9.57 ಲಕ್ಷ
ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ	ರೂ. 38.01 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ. 17.77 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 20.24 ಲಕ್ಷ

ಜರ್ಬೆರಾ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಜರ್ಬೆರಾ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಹೂ ಕೊನೆಗಳು	8.24 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 2.91 ಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 23.97 ಲಕ್ಷ/ ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 10.64 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 13.33 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಯಿತು (ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ). ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	57.04%	29.54%
NPV	ರೂ. 39.29 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 21.53 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00:2.94	1.00:1.57
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು	6 ವರ್ಷಗಳು

ಕ್ಯಾಪ್ಷಿಕಂ ಬೆಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಷಿಕಂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ - ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ	36.67
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 30/ ಪ್ರತಿ ಕಿ. ಗ್ರಾಂಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 11.00 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 3.92 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 7.08 ಲಕ್ಷ

ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	39.85%	14.29%
NPV	ರೂ. 15.64 ಲಕ್ಷ	ರೂ. (2.13) ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1:1.77	1:0.94
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	5 ವರ್ಷಗಳು	11 ವರ್ಷಗಳು

ರಿಯಾಯತಿ ನಗದು ಹರಿವು ತಂತ್ರದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ - ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 3.33 ಲಕ್ಷಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳು (parameters) ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಯಿತು.

STS ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1000 ಚ. ಮೀ.
ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಬದಲಿಸಿದ್ದು	4000 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ- ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 24.00 ಲಕ್ಷ
ಸಹಾಯಧನ - ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 12.00 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 12.00 ಲಕ್ಷ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ (ನರ್ಸರಿ) ಮಾದರಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯ (ನರ್ಸರಿ) ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಫ್ಲಗ್ಗುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ	35.20 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 0.50 ಪ್ರತಿ ಫ್ಲಗ್ಗಿಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 17.60 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 8.00 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 9.60 ಲಕ್ಷ

ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಅರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	114.38%	45.48%
NPV	ರೂ. 35.83 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 23.83 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1:3.99	1:1.99
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	3 ವರ್ಷಗಳು	5 ವರ್ಷಗಳು

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನದಿಂದ ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಮಂದುವರೆಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

W. ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

- ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ: ಶೇ. 63 ರಷ್ಟು ರೈತರು (24 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ 15) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿದರು.
- ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳು: 24 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, 18 ಘಟಕಗಳು (ಶೇ. 75) ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಜರ್ಬೆರಾ, ಕಾರ್ನೇಷನ್ ನಂತಹ ಹೂಗಳನ್ನು, ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೌತೆಯಂತಹ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತನಾ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದ್ದಿತು.

- iii. ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ: 24 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, 5 ಘಟಕಗಳ (ಶೇ. 21) ರೈತರು ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು 6 ಘಟಕಗಳ (ಶೇ. 25) ರೈತರು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತ್ರಿಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ದುಂಡಾಣುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿದ್ದವು.
- iv. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯ 24 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 3 (ಶೇ. 13) ಜನ ಮಾತ್ರ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವರದಿಮಾಡಿದ್ದ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಕುರಿತದ್ದು.
- v. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು: ಕೇವಲ 5 (ಶೇ. 21) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕೊಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರೈತರು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಸಂವಹನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲದ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಲವಣಾಂಶವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಬಸಿಯಲು ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತೆಂದು ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.
- vi. ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಮನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು: 1000 ಚ. ಮೀ. ಅಳತೆಗೋಲಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಮನೆಗಳಂತಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಂತಹ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಎರಡು ಘಟಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಘಟಕಗಳು ಪೂರ್ವ ಕಾವಿಳಿಕೆ (pre-cooling) ಮತ್ತು ಶೀತಲ ಗೃಹದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ.
- vii. ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಶೀತಲ ಗೃಹ/ ಪೂರ್ವ ಕಾವಿಳಿಕೆ: ಹೂಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೂಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಡೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

- viii. ಸಲಹೆಗಾರರ ಪಾತ್ರ: ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಲಹೆಗಾರರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಂರಚನೆಯ ಸಲಹೆಗಾರರೇ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ರಿಪೇರಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಲಹೆಗಾರರು ಸಹಾಯಮಾಡಿದರು.
- ix. ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ: 24 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 4 ಜನ ಮಾತ್ರ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಮಾಡುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಪುಣೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದನು.
- x. ಸಮೂಹ ಚಟುವಟಿಕೆ: ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಯಾವುದೇ ಸಮೂಹದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವಿರಲಿಲ್ಲ.
- xi. MNREGA ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು: ಯಾವುದೇ ಫಲಾನುಭವಿಯೂ MNREGA, ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ, ಜಲಾನಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಥವಾ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ.
- xii. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯ 24 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಇರಾದೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

4.ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ

A.ವಿಸ್ತಾರ

ಒಟ್ಟು 27 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಭೇಟಿಮಾಡಲಾಯಿತು. 2012-13 ರಿಂದ 17, ಮತ್ತು 2013-14 ರಿಂದ 10 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾದರಿಗಳು 21 ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು (NVPTS), 4 ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳನ್ನು (STS) ಮತ್ತು 2 ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳನ್ನು (SGS) ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ 25: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು, ಸಂರಚನೆವಾರು ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	NVPTS		STS		SGS		ಒಟ್ಟು	
	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ	ಒಟ್ಟು	ಮಾದರಿ
2012-13	127	15	31	2	4	-	162	17
2013-14	48	6	22	2	11	2	81	10
ಒಟ್ಟು	175	21	53	4	15	2	243	27

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಒಟ್ಟು 27 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಶೇ. 78 ರಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಶೇ. 22 ರಷ್ಟು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರು.

B. ನಿರಂತರತೆ

ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಿರಂತರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ -26: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

	NVPTS		STS		SGS		ಒಟ್ಟು	
	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ
ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ	17	80	1	25	0	0	18	67
ರಿಪೇರಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ	2	10	2	50	0	0	4	15
ಕೈಬಿಡಲಾದವು	2	10	1	25	2	100	5	19
ಒಟ್ಟು	21		4		2		27	

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಬಹಳಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕೈಬಿಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಕೋಲಾರ, ಹಾವೇರಿ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ STS ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು SGS ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು NVPTS ನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಕೈಬಿಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು.

C. ರೈತರಿಂದ ವರದಿಯಾದ ವಿವಾದಾಂಶಗಳು/ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ರೈತರು ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ರೈತರು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಗಾಳಿಯಿಂದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಭ್ಯತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ- 27: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ ಘಟಕಗಳ ವಿವರ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ವಿವಾದಾಂಶ	NVPTS	STS	SGS	ಒಟ್ಟು	ಶೇಕಡೆ
ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿ	5	2	0	7	26
ರೋಗಗಳು	3	1	0	4	15
ಕೀಟಗಳು	4	1	0	5	18
ವಿದ್ಯುತ್ ಸಮಸ್ಯೆ	11	4	1	16	59

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯು (ಶೇ. 26) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಿತು. ಜೊತೆಗೆ, ಶೇ. 15 ರಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಮನೆಗಳ ಸಂರಚನೆ ಕುರಿತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ - 28: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟ ರೈತರ ವರ್ಗಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ವರ್ಗ	ಒಟ್ಟು	ಕೈಬಿಡಲಾದವು	ಹಾನಿಯಾದವು	ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಅತಿನಷ್ಟ ರೈತರು	5	-	3	1
ನಷ್ಟ ರೈತರು	17	5	0	13
ದೊಡ್ಡ ರೈತರು	5	-	1	4
ಒಟ್ಟು	27	5	4	18

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

D. ಅರ್ಹತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾನದಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಸಹಾಯಧನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದರು.

E. ಶಿಕ್ಷಣ / ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಕ್ಷರಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇ. 30 ರೈತರು ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದರು.

F. ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

27 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸರಾಸರಿ ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 3.4 ಎಕರೆಗಳಾಗಿದ್ದು 5 ಜನರ ಸರಾಸರಿ ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 6 ಎಕರೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

G. ನೀರಾವರಿ

ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. 9 ಜನ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರಿನ ಮೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

H. ಆದ್ಯತಾ ಬೆಳೆ

ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, 27 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಬೆಳೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ- 29: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾ ಬೆಳೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಒಟ್ಟು	ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ	ತರಕಾರಿ	ಪುಷ್ಪ
NVPTS	21	2	14	5
STS	4	-	4	-
SGS	2	-	2	-
ಒಟ್ಟು	27	2	20	5

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

I. ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು

ಒಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 71 ರೈತರು ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಶೇ. 29 ರೈತರು ಇತರೆ ರೈತರು, ನೆರೆಯವರು ಮತ್ತು ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದರೆಂದು ದತ್ತಾಂಶವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

J. ಯೋಜನೆಯ ಜಾರಿ

ಒಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 90 ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಕರು ಟರ್ನ್ ಕೀ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ರೈತರೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು. ರೈತರು ತಾವೇ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ನುರಿತ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಬಳಸಿ ಮತ್ತು ವೆಲ್ಡರುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

K. ಅನುಕೂಲಕರ ಅಂಶಗಳು - ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ತರಬೇತಿ

1. ಒಟ್ಟು 27 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 6 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಕೇವಲ ಒಂದು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು.
2. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಟರ್ನ್ ಕೀ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕೇವಲ 3 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಾವೇ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು.
3. ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು.
4. ಸಂರಚನೆಗಳ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆಯು ರೈತರು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ತಯಾರಕರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅನಂತರ, ಸಂರಚನೆಯ ಎತ್ತರ, ಪೈಪುಗಳ ವ್ಯಾಸ/ ಗೇಜು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನ ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು.

L. ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ- 30: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ಸಂರಚನೆಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ/ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ)
NVPTS	47294	378.72	2252	800	18.03
STS	7461	27.59	1865	370	6.90
SGS	2160	2.59	1080	120	1.30

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಗಮನಿಸಿ: ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಚ. ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಚ. ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆಯ ವೆಚ್ಚ ಗರಿಷ್ಠ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಚದರ ಮೀಟರ್ ಗೆ ರೂ. 1000 ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ರೂ. 450 ಇರುವುದು ತಿಳಿಯಿತು. 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.

M. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗಳು

ರೈತರು ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೂಡಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾರರು, ಸಂರಚನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ರೈತರು ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೋಲಿಕೆಯ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಂತಿಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎಕರೆವಾರಿಗೆ (4,000 ಚ. ಮೀ. ಗಳು) ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಎಕರೆವಾರು ಲೆಕ್ಕವು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ರೈತರ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ- 31: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ಎಕರೆವಾರು ಸಂರಚನೆಗಳ ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆ	ಎಕರೆಗೆ ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ಎಕರೆಗೆ ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಎಕರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಎಕರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ	ಎಕರೆಗೆ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	32.02	8.08	40.11	20.05	20.06
STS	24.00	2.23	26.23	12.00	14.23
SGS	16.40	1.00	17.40	8.20	9.20

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಗಮನಿಸಿ: ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ವೆಚ್ಚ - ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಫಾರ್ಮುಲಾ - (ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ÷ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ. ಮೀ.) × 4000 ಚ. ಮೀ.)

N. ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಬಹಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳು ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಪಾಲಿಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಹೊಸ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ, ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-32: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಘಟಕದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳು			ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಹನಿ/ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿ		
	ಇರುವುದು	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಇರುವುದು	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	9	12	3.01	10	11	1.00
STS	3	1	8.00	-	4	0.60
SGS	2	-		-	2	0.20
ಒಟ್ಟು	14	13		10	17	

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

O. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಆದಾನ ಶೇಖರಣೆ

ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಮಾತ್ರ ಆದಾನಗಳ ಶೇಖರಣೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆದಾನ ಶೇಖರಣಾ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು ಉಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯನ್ನೇ ಆದಾನ ಶೇಖರಣೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ -33: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹೂಡಿಕೆಗಳು (ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು		ಸೈಯರ್ ಗಳು	
	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	9	1.82	15	0.30
STS	-	-	1	0.31
SGS	-	-	-	-

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

P. ಸಹಾಯಧನ/ ಉತ್ತೇಜಕ

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಸಹಾಯಧನದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 31 ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

Q. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ

ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿ 27 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 9 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಾಲವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಚುಕ್ಕೆಮಾಡಿದ್ದರು. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ನಿವ್ವಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ವಿವರವನ್ನು (ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಿ) ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಸಹಾಯಧನವು ಕೊನೆಗೆ ಜಮಾ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ -34: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳು (ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ)

(ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

	ಸಾಲಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ	ಮರುಪಾವತಿ ವರ್ಷಗಳು	ಗರ್ಭಕಾಲ
NVPTS	6	14.21	6	1
STS	1	20.00	4	-
SGS	-	-	-	-

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

R. ಅನುಷ್ಠಾನ

ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅಂದಾಜು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

S. ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾನದಂಡದ ಪಾಲನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆಯೆ ಎಂದು ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೆಳಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ-35: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣತೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

	ಮಾದರಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೈಬಿಡಲಾದ	ಅನುಗುಣವಾದ	ಅನುಗುಣವಾಗದ
NVPTS	21	1	18	2
STS	4	-	3	1
SGS	2	-	-	2

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಶೇ. 28 ರಷ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

T. ಆದಾನಗಳ (Inputs) ಗುಣಮಟ್ಟ

ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಫಲಾನುಭವಿಗೂ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆದಾನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾನಗಳ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ದೂರು ಇರಲಿಲ್ಲ.

U. ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಇಲ್ಲೂ ಸಹ ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು, ಅದರಲ್ಲೂ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ-36: ರಾ. ಕೃ. ವಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

	ಜರ್ಬೆರಾ			ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ			ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ		
	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ
NVPTS	2.12	8.35	6.04	1.32	3.50	2.13	1.28	3.24	1.96
STS	-	-	-	0.71	2.15	1.43			
SGS	-	-	-	0.28	1.00	0.72			

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇತ್ತು:

- ರೈತರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು 2000 ಚ. ಮೀ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಡಚ್ ಗುಲಾಬಿಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.
- ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 3.88 ಲಕ್ಷ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ ಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ರೂ. 8.65 ಲಕ್ಷ ಬಂದಿದ್ದಿತು.
- ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭವು ರೂ. 4.78 ಲಕ್ಷ. ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ಲಾಭ ರೂ. 237.

ಮುಕ್ತ ತೆರೆದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ರಿಯಾಯತಿ ನಗದು ಹರಿವು ತಂತ್ರದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ - ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 40.10 ಲಕ್ಷಗಳು (ಸಂರಚನೆ

ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರೂ. 32.02 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ರೂ. 8.08 ಲಕ್ಷಗಳು) ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳು (parameters) ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್, ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಯಿತು.

NVPTS ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	2252 ಚ. ಮೀ.
ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಬದಲಿಸಿದ್ದು	4000 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 32.02 ಲಕ್ಷ
ಇತರೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳು	ರೂ. 8.08 ಲಕ್ಷ
ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ	ರೂ. 40.10 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ. 20.05 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 20.05 ಲಕ್ಷ

ಜರ್ಬೆರಾ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ - ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಜರ್ಬೆರಾ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಹೂ ಕೊನೆಗಳು	8.78 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 2.39+ ಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 21.02 ಲಕ್ಷ/ ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 9.01 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 12.01 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಯಿತು (ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ). ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	53.13%	24.53%
NPV	ರೂ. 39. 94 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 13. 89 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00:2. 69	1.00:1. 35
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು	7 ವರ್ಷಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ - ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಹೂ ಕೊನೆಗಳು	4.80 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 3. 60 ಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 17.26 ಲಕ್ಷ/ ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 7. 74 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 9. 52 ಲಕ್ಷ

ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	41.14%	17. 15%
NPV	ರೂ. 22. 37 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 2. 32 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00:2.12	1.00:1.06
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	5 ವರ್ಷಗಳು	10 ವರ್ಷಗಳು

ಕ್ಯಾಪ್ಷಿಕಂ ಬೆಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಷಿಕಂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ - ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ	35. 38
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 39.58/ಪ್ರತಿ ಕಿ. ಗ್ರಾಂಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 14.01 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 5.26 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 8.75 ಲಕ್ಷ

ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	53.28%	19.26%
NPV	ರೂ. 24.15 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 4.10 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 2.20	1.00: 1.10
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು	9 ವರ್ಷಗಳು

ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ (ನರ್ಸರಿ) ಮಾದರಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯ (ನರ್ಸರಿ) ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಫ್ಲಗ್ಗುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ	12.50 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 1.04 ಪ್ರತಿ ಫ್ಲಗ್ಗಿಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 12.96 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 5.12 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 7.84 ಲಕ್ಷ

ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	45.61%	15.58%
NPV	ರೂ. 19.46 ಲಕ್ಷ	ರೂ. (0.59) ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 1.97	1.00: 0.99
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	5 ವರ್ಷಗಳು	11 ವರ್ಷಗಳು

ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆ - ರಿಯಾಯತಿ ನಗದು ಹರಿವು ತಂತ್ರದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 24 ಲಕ್ಷಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳು (parameters) ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಯಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ - ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 24.00 ಲಕ್ಷ
ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 2.23 ಲಕ್ಷ
ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ - ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 24.23 ಲಕ್ಷ
ಸಹಾಯಧನ - ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 12.00 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 14.23 ಲಕ್ಷ

ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆ - RKVY

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಯ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ - ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ	33.07
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 26/ ಪ್ರತಿ ಕೆ. ಗ್ರಾಂಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 8.60 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 2.85 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 5.75 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಸಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಯಿತು (ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ). ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	48.99%	19.68%
NPV	ರೂ. 14.99 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 2.99 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 2.05	1.00: 1.11
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು	9 ವರ್ಷಗಳು

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನದಿಂದ ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಮಂದುವರೆಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

V. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯುತ್ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗಳು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿದ್ದವು. ತ್ರಿಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ದುಂಡಾಣುಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಗೆ ಹಾನಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದವು.

W. ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

- i. ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ: ಶೇ. 70 ರಷ್ಟು ರೈತರು (27 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ 19) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿದರು.
- ii. ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳು: 24 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, 21 ಘಟಕಗಳು (ಶೇ. 78) ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಜರ್ಬೆರಾ, ಕಾರ್ನೇಷನ್ ನಂತಹ ಹೂಗಳನ್ನು, ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೌತೆಯಂತಹ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತನಾ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದ್ದಿತು.
- iii. ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ: 24 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, 12 ಘಟಕಗಳ (ಶೇ. 50) ರೈತರು ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು 10 ಘಟಕಗಳ (ಶೇ. 37) ರೈತರು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತ್ರಿಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ದುಂಡಾಣುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿದ್ದವು.
- iv. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ 24 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 11 (ಶೇ. 41) ಜನ ಮಾತ್ರ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವರದಿಮಾಡಿದ್ದ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಕುರಿತದ್ದು.

- v. **ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು:** ಕೇವಲ 12 (ಶೇ. 44) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕೊಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರೈತರು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಸಂವಹನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲದ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಲವಣಾಂಶವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಬಸಿಯಲು ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತೆಂದು ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.
- vi. **ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಮನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು:** 2252 ಚ. ಮೀ. ಅಳತೆಗೋಲಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಮನೆಗಳಂತಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಂತಹ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಮೂಲ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ಗುಲಾಬಿ ಯಂತಹ ಹೂ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಹೊಂದಿದ್ದರು.
- vii. **ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಶೀತಲ ಗೃಹ/ ಪೂರ್ವ ಕಾವಿಳಿಕೆ:** ಹೂಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೂಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಡೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- viii. **ಸಲಹೆಗಾರರ ಪಾತ್ರ:** ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಲಹೆಗಾರರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಂರಚನೆಯ ಸಲಹೆಗಾರರೇ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ರಿಪೇರಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಲಹೆಗಾರರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು.
- ix. **ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ:** 27 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಮಾಡುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಪುಣೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು.

- x. ಸಮೂಹ ಚಟುವಟಿಕೆ: ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಯಾವುದೇ ಸಮೂಹದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವಿರಲಿಲ್ಲ.
- xi. **MNREGA** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು: ಯಾವುದೇ ಫಲಾನುಭವಿಯೂ MNREGA, ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ, ಜಲಾನಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಥವಾ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ.
- xii. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ 27 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೂವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಇರಾದೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

5. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ - ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

ಎ. ಪೀಠಿಕೆ

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗಿತ್ವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 1992 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೋರ್ಡ್ ನಿಂದ ಮೆದು ಸಾಲಗಳ ಪರಿಚಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪುಷ್ಪಕೃಷಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಕೊರತೆ, ಆಮದಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚಿದ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉದ್ಯಮವು ಹಿನ್ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು 2001 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳು ರೋಗಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಯೋಜನೆಯ ನಂತರ ಕೇವಲ ಶೇ. 5 ಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಘಟಕಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡವು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯು ಪುಷ್ಪಕೃಷಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿತ್ತು. 2005 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗೆ ಇರುವ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಉದ್ದಿಮೆಯನ್ನು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಗಿಡಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಮುನ್ನಗ್ಗಿಸಿತು.

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಹಳ ಜನ ರೈತರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದವು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಬಂಡವಾಳ ರಚನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಮೇಲಾಧಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದರಿಂದ ರೈತರು ಈ ಉನ್ನತ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೂ, ಅನೇಕ ಸಾಹಸಮಯ ಮತ್ತು ಹೊಸತನದ ರೈತರು ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆಯ ಧನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವಯಂ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನೆಯು ಇಂತಹ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ವಿಧಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಯಶಸ್ಸು ಅಥವಾ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲು ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡವು ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಹಮತಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಾದರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲೂ 54 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲು ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮೇಲೆ ಇತಿಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ, ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ದತ್ತ ಸಂಚಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯು 54 ಮಾದರಿಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 34 ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವುಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವು ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. NVPTS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 23 ಮಾದರಿಗಳು ಆರಾಮದಾಯಕ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 22 ಮತ್ತು 24 ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ 23 ಮಾದರಿಗಳು ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಬಿ. ವಿಸ್ತಾರ

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 34 ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ - 37: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

	NVPTS	STS	SGS	ಒಟ್ಟು
2010-11	4	-	-	4
2011-12	3	1	2	6
2012-13	10	4	-	14
2013-14	6	2	2	10
ಒಟ್ಟು	23	7	4	34

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

34 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ 30 (ಶೇ. 88) ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು 4 (ಶೇ. 12) ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ವರ್ಗದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇದ್ದರು.

ಸಿ. ನಿರಂತರತೆ

ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪರಿಷ್ಕಿತಿ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ -38: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು)

	NVPTS		STS		SGS		ಒಟ್ಟು	
	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ
ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ	15	65	4	57	4	100	23	68
ರಿಪೇರಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ	7	30	2	29	-	0	9	26
ಕೈಬಿಡಲಾದವು	1	5	1	14	-	0	2	6
ಒಟ್ಟು	23		7		4		34	

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಕೈಬಿಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಡಿ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ರೈತರು ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ರೈತರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವರ್ಗದ ರೈತರ ಹಿನ್ನೆಣಿಕೆಯು (Feedback) ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ- 39: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ ಘಟಕಗಳ ವಿವರ (ಸಂಖ್ಯೆ)

ವಿವಾದಾಂಶ	NVPTS	STS	SGS	ಒಟ್ಟು	ಶೇಕಡ
ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿ	10	0	0	10	29
ರೋಗಗಳು	2	0	0	2	6
ಕೀಟಗಳು	3	1	1	5	15
ವಿದ್ಯುತ್ ಸಮಸ್ಯೆ	17	2	3	22	65

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಘಟಕಗಳು ಮಣ್ಣು, ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಪೈಪುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಯ ಇತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂರಚನೆಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಆದ ಹಾನಿಯು ಕೂಡ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ರೈತರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ - 40: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟ ರೈತರ ವರ್ಗಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ವರ್ಗ	ಒಟ್ಟು	ಕೈಬಿಡಲಾದವು	ಹಾನಿಯಾದವು	ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರು	7	1	3	3
ಸಣ್ಣ ರೈತರು	24	1	6	17
ದೊಡ್ಡ ರೈತರು	3	-	-	3
ಒಟ್ಟು	34	2	9	23

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು - < 2.5 ಎಕರೆಗಳು, ಸಣ್ಣ ರೈತರು >2.5 - <5 ಎಕರೆಗಳು, ದೊಡ್ಡ ರೈತರು > 5 ಎಕರೆಗಳು

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಿತ್ತು,

ಇ. ಶಿಕ್ಷಣ /ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ

ಎಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಷರಸ್ತರಾಗಿದ್ದು ಶೇ. 85 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪಾಸಾದವರು ಮತ್ತು ಉಳಿದವರು ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದರು.

ಎಫ್ . ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

ರೈತರ ಜಮೀನಿನ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 3.1 ಎಕರೆಯಿದ್ದು, 5 ದೊಡ್ಡ ರೈತರು ಸರಾಸರಿ 6 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಜಿ. ನೀರಾವರಿ

ಎಲ್ಲಾ 34 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು 13 ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲದ ಜೊತೆಗೆ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಹೆಚ್. ಆದ್ಯತಾ ಬೆಳೆ

ಆದ್ಯತೆಯ ಬೆಳೆಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಪುಷ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಬೆಳೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ- 41: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾ ಬೆಳೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಒಟ್ಟು	ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ	ತರಕಾರಿ	ಪುಷ್ಟಿ
NVPTS	23	1	10	12
STS	7	3	4	-
SGS	4	1	3	-
ಒಟ್ಟು	34	5	17	12

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಐ . ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪ್ರತಿ ರೈತನಿಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅರಿವು ಸ್ನೇಹಿತರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುವ ಮೂಲಕ ಇತ್ತು.

ಜೆ. ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ

ಒಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟನ್ನು ತಯಾರಕರಿಂದ ಟರ್ನ್ ಕೀ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ರೈತರು ತಾವೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದರು. ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 7 NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ರೈತರು ತಾವೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಖರೀದಿಸಿ, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ವೆಲ್ಡರ್ ಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಂದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮರು ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿದ್ದರು.

ಕೆ. ಅನುಕೂಲಕರ ಅಂಶಗಳು - ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ತರಬೇತಿ

1. ಒಟ್ಟು 34 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನೋಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದರು.
2. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು (17) ಟರ್ನ್ ಕೀ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು 17 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಾವೇ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು.
3. ಒಟ್ಟು 34 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 15 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಯಶಸ್ವಿ ಕೃಷಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ತಾವೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು.
4. ಸಂರಚನೆಗಳ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಇದ್ದು ರೈತರು ಸಂರಚನೆಯ ಎತ್ತರದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಸೂರಿನ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಹಾಕುವುದು, ಮಳೆ ನೀರಿನಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದು ಈ ರೀತಿಯ ನಾವಿನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಎಲ್. ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ಮಾದರಿಗಳ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ, ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ- 42: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ಸಂರಚನೆಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ. ಮೀ.)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ. ಮೀ.)	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷ/ ಚ. ಮೀ.)	ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
NVPTS	74456	376.96	3237	506	16.38
STS	15800	27.15	2257	172	3.88
SGS	40000	71.00	10000	178	17.80

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಚಾರಣೆಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪುನರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಗೋಚರಿಸಿತು ಮತ್ತು ರೈತರು ವಸ್ತುಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬಲಿಷ್ಠತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಗೋಚರಿಸಿತು.

ಎಂ. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗಳು

ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ರೈತರು ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ- 43: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ಎಕರೆವಾರು ಸಂರಚನೆಗಳ ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆ	ಎಕರೆಗೆ ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ಎಕರೆಗೆ ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಎಕರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ
NVPTS	20.24	4.73	24.97
STS	6.88	3.47	10.35
SGS	7.10	3.01	10.11

ಗಮನಿಸಿ: ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ವೆಚ್ಚ - ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಫಾರ್ಮುಲಾ - (ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ÷ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ. ಮೀ.) × 4000 ಚ. ಮೀ.)

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಎನ್ . ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಬಹಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳು ಮೊದಲೇ ಇದ್ದ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದವು. ಕೆಲವು ರೈತರು ಹೊಸ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ-44: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಘಟಕದ ಸರಾಸರಿವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳು			ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಹನಿ/ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿ		
	ಇರುವುದು	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಇರುವುದು	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	10	13	2.65	9	14	1.41
STS	4	3	3.00	2	5	0.58
SGS	2	2	2.75	1	3	1.31
ಒಟ್ಟು	16	18		12	22	

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಬಿ. ಇತರೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳು

ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಮಾತ್ರ ಆದಾನಗಳ ಶೇಖರಣೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆದಾನ ಶೇಖರಣಾ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು ಉಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯನ್ನೇ ಆದಾನ ಶೇಖರಣೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಖರೀದಿಸಿದ ಇತರ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಹೊಸ ಯಂತ್ರಜಾಲಿತ ಸ್ಪ್ರೇಯರ್ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಕ್ರೇಟ್ ಗಳು.

ಕೋಷ್ಟಕ - 45: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹೂಡಿಕೆಗಳು (ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂರಚನೆಗಳು	ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು		ಸ್ಪ್ರೇಯರ್ ಗಳು	
	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಹೊಸದು	ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ
NVPTS	6	1.88	14	0.39
STS	-	-	1	0.40
SGS	1	0.65	3	0.34

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪಿ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಧಿ

ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವಿಷಯವೆಂದರೆ 34 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 13 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸರಾಸರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ರೂ. 23.96 ಲಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ, ರೂ. 50 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೂಡಿಕೆಮಾಡಿದ್ದ ಎರಡು SGS ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ -46: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳು (ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ) (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

	ಸಾಲಗಾರರ	ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ	ಮರುಪಾವತಿ	ಗರ್ಭಕಾಲ
NVPTS	13	23.96	6	1
STS	-	-	-	-
SGS	-	-	-	-

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಕ್ಯೂ . ಅನುಷ್ಠಾನ

ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅಂದಾಜು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

ಅರ್ . ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾನದಂಡದ ಪಾಲನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆಯೆ ಎಂದು ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೆಳಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ- 47: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣತೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

	ಮಾದರಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅನುಗುಣವಾದ	ಅನುಗುಣವಾಗದ
NVPTS	23	14	9
STS	7	6	1
SGS	4	3	1

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಶೇ. 70 ರಷ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು.

ಎಸ್ . ಆದಾನಗಳ (Inputs) ಗುಣಮಟ್ಟ

ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಫಲಾನುಭವಿಗೂ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆದಾನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾನಗಳ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ದೂರು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಟಿ. ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು, ಅದರಲ್ಲೂ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ- 48: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

	ಜರ್ಬೆರಾ			ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ			ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ		
	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ	ವೆಚ್ಚ	ಆದಾಯ	ಲಾಭ
NVPTS	9.63	22.83	13.91	3.71	12.75	9.05	1.28	3.24	1.96
STS	-	-	-	1.89	7.51	5.49	1.41	6.38	4.96
SGS	-	-	-	5.19	12.04	6.85	-	-	-

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇತ್ತು:

- ರೈತರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ 5000 ಚ. ಮೀ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಡಚ್ ಗುಲಾಬಿಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.
- ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 4.42 ಲಕ್ಷ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ ಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ರೂ. 13.16 ಲಕ್ಷ ಬಂದಿದ್ದಿತು.
- ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭವು ರೂ. 8.74 ಲಕ್ಷ. ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ಲಾಭ ರೂ. 194.

ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇತ್ತು:

- ರೈತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ 5000 ಚ. ಮೀ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.
- ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಬೆಳೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 7.63 ಲಕ್ಷ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ ಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ರೂ. 25.69 ಲಕ್ಷ ಬಂದಿದ್ದಿತು.
- ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭವು ರೂ. 18.05 ಲಕ್ಷ. ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ಲಾಭ ರೂ. 451.

ಕೆಲವು ರೈತರು ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಸೇವಂತಿಗೆ ಬೆಳೆಯ ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇತ್ತು:

- ರೈತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ 4000 ಚ. ಮೀ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇವಂತಿಗೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸೇವಂತಿಗೆ ಬೆಳೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 11.08 ಲಕ್ಷ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ ಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ರೂ. 17.08 ಲಕ್ಷ ಬಂದಿದ್ದಿತು.
- ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭವು ರೂ. 6.19 ಲಕ್ಷ. ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ಲಾಭ ರೂ. 189.

ರಿಯಾಯತಿ ನಗದು ಹರಿವು ತಂತ್ರದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ - ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ - ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಪಾಲಿಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 24.97 ಲಕ್ಷಗಳು (ಸಂರಚನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರೂ. 20.24 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ರೂ. 4.73 ಲಕ್ಷಗಳು) ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳು (parameters) ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾಪ್ಷಿಕಂ, ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 20.24 ಲಕ್ಷ
ಇತರೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳು	ರೂ. 4.73 ಲಕ್ಷ
ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ	ರೂ. 24.97 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ಸಹಾಯಧನ	ಇಲ್ಲ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 24.97 ಲಕ್ಷ

ಜರ್ಬೆರಾ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ - ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಜರ್ಬೆರಾ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಹೂ ಕೊನೆಗಳು	9.11 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 3.10 ಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 28.21 ಲಕ್ಷ/ ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 11.90 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 16.31 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ರಿಯಾಯತಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಯಿತು (ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ). ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	58.22%
NPV	ರೂ. 48.52 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 2.94
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು

ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ - ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಹೂ ಕೊನೆಗಳು	4.69 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 3.47 ಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 16.26 ಲಕ್ಷ/ ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 5.46 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 10.80 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶುಲ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಸಿದ್ಧ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	41.13%
NPV	ರೂ. 25.12 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 2.01
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	5 ವರ್ಷಗಳು

ಸೇವಂತಿಗೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಂತಿಗೆ ಹೂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಹೂ ಕೊನೆಗಳು	2.88 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 7.33 ಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 21.11 ಲಕ್ಷ/ ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 13.55 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 7.56 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶುಲ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	18.92%
NPV	ರೂ. 4.31 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 1.17
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	8 ವರ್ಷಗಳು

ಕ್ಯಾಪ್ಷಿಕಂ ಬೆಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಷಿಕಂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ	44.94 ಟನ್ನು
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 34.67 /ಪ್ರತಿ ಕಿ. ಗ್ರಾಂಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 15.58 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 4.58 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 11.00 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶುಲ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	56.02 %
NPV	ರೂ. 31.21 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 2.25
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಬೆಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ - ಕಾಂಡಗಳು	9.47 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 3.32 /ಪ್ರತಿ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 31.40 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 9.33 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 22.07 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶುಲ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರಿಯಾಯಿತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	92.66 %
NPV	ರೂ. 78.50 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 4.14
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	3 ವರ್ಷಗಳು

ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆ (STS)- ರಿಯಾಯಿತಿ ನಗದು ಹರಿವು ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನದಡಿ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 3.33 ಲಕ್ಷಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳು (parameters) ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ- ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 6.88 ಲಕ್ಷ
ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 3.47 ಲಕ್ಷ
ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ - ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 10.35 ಲಕ್ಷ

ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ (ನರ್ಸರಿ) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನದಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯ (ನರ್ಸರಿ) ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಫ್ಲಗ್ಗುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ	32.00 ಲಕ್ಷ
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 0.55 ಪ್ರತಿ ಫ್ಲಗ್ಗಿಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 17.60 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 12.91 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 4.69 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶುಲ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	38.07 %
NPV	ರೂ. 10.30 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 1.99
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	5 ವರ್ಷಗಳು

ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ - STS

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ನೆರಳು ಪರದೆ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ	40. 00 ಟನ್ನು
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 21.60 /ಪ್ರತಿ ಕಿ. ಗ್ರಾಂಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 8.64 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 3.33 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 5.31 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶುಲ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರಿಯಾಯತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	65.86 %
NPV	ರೂ. 16.44 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 2.59
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು

ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆ (SGS)- ರಿಯಾಯಿತಿ ನಗದು ಹರಿವು ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 3.33 ಲಕ್ಷಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳು (parameters) ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ- ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 7.10 ಲಕ್ಷ
ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 3.01 ಲಕ್ಷ
ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ - ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ	ರೂ. 10.11 ಲಕ್ಷ

ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ - ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆ (SGS)

ಕಲ್ಲುಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಎಕರೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತಿತ್ತು:

ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ	42.59 ಟನ್ನು
ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ	ರೂ. 28.60 /ಪ್ರತಿ ಕಿ. ಗ್ರಾಂಗೆ
ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ	ರೂ. 12.04 ಲಕ್ಷ / ಎಕರೆಗೆ
ಸರಾಸರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 5.19 ಲಕ್ಷ
ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	ರೂ. 6.85 ಲಕ್ಷ

ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಗದು ಹರಿವಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 12.5 ರಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶುಲ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರಿಯಾಯಿತಿಸಿದ ಬೆಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ
IRR	92.81 %
NPV	ರೂ. 24.15 ಲಕ್ಷ
BC Ratio	1.00: 3.39
ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಅವಧಿ	3 ವರ್ಷಗಳು

ಯು. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗಳು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿದ್ದವು. ತ್ರಿಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ದುಂಡಾಣುಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಗೆ ಹಾನಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದವು (ಕೋಷ್ಟಕ 39).

ವಿ. ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

- i. ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ: ಶೇ. 76 ರಷ್ಟು ರೈತರು (34 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ 26) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿದರು.
- ii. ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳು: 34 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, 25 ಘಟಕಗಳು (ಶೇ. 74) ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಜರ್ಬೆರಾ, ಕಾರ್ನೇಷನ್ ನಂತಹ ಹೂಗಳನ್ನು, ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೌತೆಯಂತಹ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತನಾ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದ್ದಿತು.
- iii. ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ: 34 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, 18 ಘಟಕಗಳ (ಶೇ. 53) ರೈತರು ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು 19 ಘಟಕಗಳ (ಶೇ. 56) ರೈತರು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತ್ರಿಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ದುಂಡಾಣುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿದ್ದವು.
- iv. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗ: ಕೆಲವು ಜನ ಮಾತ್ರ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.
- v. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು: 34 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 10 (ಶೇ. 29) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕೊಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರೈತರು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಸಂವಹನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು

ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲದ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಲವಣಾಂಶವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಬಸಿಯಲು ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತೆಂದು ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

- vi. ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಮನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು: ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಮೂಲ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು 34 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ 10 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ಗುಲಾಬಿ ಯಂತಹ ಹೂ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಹೊಂದಿದ್ದರು.
- vii. ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಶೀತಲ ಗೃಹ/ ಪೂರ್ವ ಕಾವಿಳಿಕೆ: ಹೂಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೂಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಡೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- viii. ಸಲಹೆಗಾರರ ಪಾತ್ರ: ಐದು ಜನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
- ix. ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ: 34 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 5 ಜನ ಮಾತ್ರ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಮಾಡುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಪುಣೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು.
- x. ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆ: ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಯಾವುದೇ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಗುಂಪು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವಿರಲಿಲ್ಲ.
- xi. MNREGA ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು: ಯಾವುದೇ ಫಲಾನುಭವಿಯೂ MNREGA, ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ, ಜಲಾನಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಥವಾ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ.
- xii. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ 34 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೂವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇರಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಗಳು

1. ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಚರ್ಚೆಗಳು

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ 2010 ಮತ್ತು 2014 ರ ನಡುವೆ ಅನುಷ್ಠಾನವಾದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹನಾಗಲು ಫಲಾನುಭವಿಯು ಕೃಷಿ ಜಮೀನಿನ ಒಡೆಯನಾಗಿರಬೇಕು. ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು 2013-14 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಂಡವು.

ಅ. ಅರ್ಹತೆ

- 1) ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮಾಡಿದ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹತೆಯ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದ್ದು ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ.
- 2) ಮಾದರಿಗಳ ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಅಥವಾ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಜಮೀನನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಲಾಭ ದೊರೆತ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಇಲ್ಲ.
- 3) ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ಅರ್ಜಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ವೇಗವು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ NVPTS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ವೇಗವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಎರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವೇಗದ ಗತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಆ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತಾ ಸಂರಚನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯ ಸಂರಚನೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಹಂಚಿಕೆ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇವೆ:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಆದ್ಯತೆಯ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು ಹಂಚಿಕೆ

ಜಿಲ್ಲೆ	NVPTS	ಶೇಕಡ	STS	ಶೇಕಡ	SGS	ಶೇಕಡ	ಒಟ್ಟು
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	22	69	0	0	10	31	32
ಬೆಂಗಳೂರು - ನ	164	76	14	7	37	17	215
ಬೆಂಗಳೂರು - ಗ್ರಾ	71	93	2	3	3	4	76
ಬೆಳಗಾವಿ	54	70	23	30	0	0	77
ಚಾಮರಾಜನಗರ	5	20	5	20	15	60	25
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	68	77	2	2	18	20	88
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	2	9	14	61	7	30	23
ದಾವಣಗೆರೆ	26	74	9	26	0	0	35
ಹಾಸನ	55	98	1	2	0	0	56
ಹಾವೇರಿ	94	78	26	22	0	0	120
ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	0	0	36	84	7	16	43
ಕೋಲಾರ	48	51	46	49	0	0	94
ಮಂಡ್ಯ	27	100	0	0	0	0	27
ಮೈಸೂರು	1	1	44	59	30	40	75
ರಾಮನಗರ	27	79	7	21	0	0	34
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	48	91	5	9	0	0	53
ತುಮಕೂರು	30	53	23	40	4	7	57
ವಿಜಯಪುರ	4	22	13	72	1	6	18
ಒಟ್ಟು	746	65	270	24	132	11	1148

(ಆಧಾರ : ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆಕ್ಟೇರು)

ಜಿಲ್ಲೆ	NVPTS	ಶೇಕಡ	STS	ಶೇಕಡ	SGS	ಶೇಕಡ	ಒಟ್ಟು
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	2.2	67	0	0	1.08	33	3.28
ಬೆಂಗಳೂರು - ನ	20.64	77	2.12	8	4.01	15	26.77
ಬೆಂಗಳೂರು - ಗ್ರಾ	13.77	86	0.2	1	1.77	13	15.75
ಬೆಳಗಾವಿ	6.76	68	3.35	3	0	0	10.1
ಚಾಮರಾಜನಗರ	0.49	25	0.67	34	0.84	42	2.00
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	11.93	96	0.5	4	0	0	12.43
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	0.2	8	1.65	65	0.67	27	2.52
ದಾವಣಗೆರೆ	3.51	61	2.21	39	0	0	5.72
ಹಾಸನ	5.7	98	0.1	2	0	0	5.80
ಹಾವೇರಿ	6.86	80	1.72	20	0	0	8.59
ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	0	0	3.45	89	0.44	11	3.89
ಕೋಲಾರ	10.63	71	4.39	29	0	0	15.03
ಮಂಡ್ಯ	2.96	100	0	0	0	0	2.96
ಮೈಸೂರು	0.2	4	2.76	57	1.85	38	4.83
ರಾಮನಗರ	6.13	92	0.51	8	0	0	6.64
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	6.48	94	0.44	6	0	0	6.93
ತುಮಕೂರು	4.77	64	2.23	30	0.40	5	7.40
ವಿಜಯಪುರ	0.35	14	2.01	82	0.10	4	2.46
ಒಟ್ಟು	103.61	72	28.33	20	11.16	8	143.10

(ಆಧಾರ : ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ)

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಂರಚನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆ ಹೊಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹವಾಮಾನ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಇ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (Coverage)

ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ನೈಜ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗುರಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಗುರಿಗಳು

ವಿಭಾಗಗಳು	ಗುರಿ (ಶೇಕಡ)
ಮಹಿಳೆಯರು	33.00
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	16.25
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ	6.50
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	5.00
ಅಂಗವಿಕಲರು	3.50

ಆಧಾರ: ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ - ಉಲ್ಲೇಖ ನಿಯಮ

ಕೋಷ್ಟಕ- 49: NHM ಮತ್ತು RKVY ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಸಾಧನೆ (ಶೇಕಡಾವಾರು)

ವಿಭಾಗಗಳು	ಗುರಿ	NHM	RKVY	ಒಟ್ಟು
ಮಹಿಳೆಯರು	33.00	17.34	16.87	17.00
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ವರ್ಗ	22.75	3.76	14.00	5.92
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	5.00	0.66	0.82	0.70
ಅಂಗವಿಕಲರು	3.50	0.00	0.00	0.00

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ - ಜಿಲ್ಲಾವಾರು, ವರ್ಗವಾರು ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು

ಯೋಜನೆವಾರು, ವರ್ಗವಾರು ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕವು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಲು ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆ	NHM						RKVY					
	ಸಾ ಮಾನ್ಯ	ಪ. ಜಾ/ ಪ.ವ.	ಅಲ್ಪ	ಒಟ್ಟು	ಅದರಲ್ಲಿ		ಸಾಮಾನ್ಯ	ಪ.ಜಾ / ಪ.ವ.	ಅ ಲ್ಪ	ಒಟ್ಟು	ಅದರಲ್ಲಿ	
					ಮಹಿಳೆ ಯರು	ಅಂಗ ವಿಕಲ					ಮಹಿಳೆ ಯರು	ಅಂಗ ವಿಕಲ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	22	0	0	22	4	0	9	0	1	10	1	0
ಶೇಕಡೆ	100	0	0		18	0	90	0	10		10	0
ಬೆಂಗಳೂರು	176	6	0	182	41	0	32	1	0	33	7	0
ಶೇಕಡೆ	97	3	0		23	0	97	3	0		21	0
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	51	0	1	52	10	0	23	1	0	24	5	0
ಶೇಕಡೆ	98	0	2		19	0	96	4	0		21	0
ಬೆಳಗಾವಿ	24	1	0	25	3	0	44	8	0	52	5	0
ಶೇಕಡೆ	96	4	0		12	0	85	15	0		10	0
ಚಾಮರಾಜನಗರ	23	0	1	24	6	0	0	1	0	1	0	0
ಶೇಕಡೆ	96	0	4		25	0	0	100	0		0	0
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	70	0	0	70	16	0	17	0	1	18	5	0
ಶೇಕಡೆ	100	0	0		23	0	94	0	6		28	0
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	20	2	0	22	7	0	1	0	0	1	1	0
ಶೇಕಡೆ	91	9	0		32	0	100	0	0		100	0
ದಾವಣಗೆರೆ	25	2	0	27	4	0	8	0	0	8	0	0
ಶೇಕಡೆ	93	7	0		15	0	100	0	0		0	0
ಹಾವೇರಿ	48	1	2	51	5	0	5	0	0	5	1	0
ಶೇಕಡೆ	94	2	4		10	0	100	0	0		20	0
ಹಾಸನ	115	2	0	117	17	0	2	1	0	3	0	0
ಶೇಕಡೆ	98	2	0		15	0	67	33	0		0	0
ಕಲಬುರಗಿ	27	2	0	29	6	0	3	11	0	14	4	0
ಶೇಕಡೆ	93	7	0		21	0	21	79	0		29	0
ಕೋಲಾರ	61	1	0	62	11	0	25	7	0	32	7	0
ಶೇಕಡೆ	98	2	0		18	0	78	22	0		22	0
ಮಂಡ್ಯ	23	0	0	23	4	0	3	1	0	4	0	0
ಶೇಕಡೆ	100	0	0		17	0	75	25	0		0	0
ಮೈಸೂರು	65	8	1	74	5	0	1	0	0	1	0	0
ಶೇಕಡೆ	88	11%	1		7	0	100	0	0		0	0
ರಾಮನಗರ	26	0	1	27	6	0	7	0	0	7	1	0
ಶೇಕಡೆ	96	0	4		22	0	100	0	0		14	0
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	36	1	0	37	1	0	16	0	0	16	2	0
ಶೇಕಡೆ	97	3	0		3	0	100	0	0		13	0
ತುಮಕೂರು	42	7	0	49	9	0	7	1	0	8	2	0
ಶೇಕಡೆ	86	14%	0		18	0	88	13	0		25	0
ವಿಜಯಪುರ	11	1	0	12	2	0	4	2	0	6	0	0
ಶೇಕಡೆ	92	8	0		17	0	67	33	0		0	0
ಒಟ್ಟು	865	34	6	905	157	0	207	34	2	243	41	0
ಶೇಕಡೆ	96	4	1		17	0	85	14	1		17	0

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

**ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ
ವರ್ಗವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು ವ್ಯಾಪ್ತಿ**

ಜಿಲ್ಲೆ	ಸಾ	ಶೇಕಡ	ಪ.ಜಾ/ ಪ. ವ.	ಶೇಕಡ	ಅ ಲ್ಪ	ಶೇಕಡ	Total	ಅವುಗಳಲ್ಲಿ			
								ಮ	ಶೇಕಡ	ಅಂಗ	ಶೇಕಡ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	31	97	0	0	1	3	32	5	16	0	0
ಬೆಂಗಳೂರು - ನ	208	97	7	3	0	0	215	48	22	0	0
ಬೆಂಗಳೂರು - ಗ್ರಾ	74	97	1	1	1	1	76	15	20	0	0
ಬೆಳಗಾವಿ	68	88	9	12	0	0	77	8	10	0	0
ಬಾಮರಾಜನಗರ	23	92	1	4	1	4	25	6	24	0	0
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	87	99	0	0	1	1	88	21	24	0	0
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	21	91	2	9	0	0	23	8	35	0	0
ದಾವಣಗೆರೆ	33	94	2	6	0	0	35	4	11	0	0
ಹಾಸನ	53	95	1	2	2	4	56	6	11	0	0
ಹಾವೇರಿ	117	98	3	3	0	0	120	17	14	0	0
ಕಲಬುರಗಿ	30	70	13	30	0	0	43	10	23	0	0
ಕೋಲಾರ	86	91	8	9	0	0	94	18	19	0	0
ಮಂಡ್ಯ	26	96	1	4	0	0	27	4	15	0	0
ಮೈಸೂರು	66	88	8	11	1	1	75	5	7	0	0
ರಾಮನಗರ	33	97	0	0	1	3	34	7	21	0	0
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	52	98	1	2	0	0	53	3	6	0	0
ತುಮಕೂರು	49	86	8	14	0	0	57	11	19	0	0
ವಿಜಯಪುರ	15	83	3	17	0	0	18	2	11	0	0
ಒಟ್ಟು	1072	93	68	6	8	1	1148	198	17	0	0

ಸಾ- ಸಾಮಾನ್ಯ, ಪ.ಜಾ - ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪ. ವ. - ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪ - ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಮ- ಮಹಿಳೆಯರು, ಅಂಗ - ಅಂಗವಿಕಲರು

ಆಧಾರ: ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ - ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು RKVY ಅಡಿಯಲ್ಲಿ NHM ಗಿಂತ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. RKVY ಮತ್ತು NHMನ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ದತ್ತಾಂಶದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 30 ರಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ (17%), ತುಮಕೂರು (14%) ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ (12%) ಇವೆ. ಇತರೆ ಅನ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಭಾವ ಇರುವುದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ (35%) ಪ್ರದರ್ಶನ ತೋರಿಸಿದೆ. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜನಗರ (24%), ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ (24%) ಮತ್ತು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (23%) ಇವೆ. ನಿರ್ದರಿಸಿದ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಹೊಂದಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ.

RKVY ಮತ್ತು NHMನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದತ್ತಾಂಶವು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಪ್ರದರ್ಶನವು RKVY ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ (14%) NHM ಯೋಜನೆಗಿಂತ (4%) ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಹಾಸನ, ಮಂಡ್ಯ, ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ ಗುರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೋರಿವೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 17% ಇದ್ದು ಇದು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ಶೇ. 33 ರ ಮಾನದಂಡಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.

ಈ. ಸಹಾಯಧನದ ಪ್ರಮಾಣ

1. 2010-13 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ NHM ಯೋಜನೆಯು 8,12,800 ಚ. ಮೀ. ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು 905 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ರೂ. 2,960 ಲಕ್ಷಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
2. ಅದೇ ರೀತಿ, 2012-14 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ RKVY ಯೋಜನೆಯು 6,18,200 ಚ. ಮೀ. ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು 243 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ರೂ. 2,388 ಲಕ್ಷಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಮೇಲಿನ ದತ್ತಾಂಶವು, ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಉ. ಫಲಾನುಭವಿಯ ಆಯ್ಕೆ - ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ

- ಅ. ಕ್ಷೇತ್ರ ದತ್ತಾಂಶವು ಶೇ. 70 ರಷ್ಟು ರೈತರು ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಜಾಹಿರಾತಿನಿಂದ ತಿಳಿದರೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆ. ಉಳಿದ ಶೇ. 30 ರಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವಿವರಗಳನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರ ರೈತರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.
- ಇ. ತಾಲ್ಲೂಕುಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಜ್ಯೇಷ್ಠತಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಶಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು.
- ಈ. ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ, ಸಹಾಯಧನ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಹನುಮಂತಗೌಡ ದೊಡ್ಡಗೌಡ ಎನ್ನುವ ಫಲಾನುಭವಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪವಾದವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಯ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಉ. ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಭೇಟಿಗಳು

ವಿವಿಧ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ, ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣು, ಹೂ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಜೊತೆಗೆ, ರೈತರಿಂದ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ರೈತರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸದ ಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು.

ಕ್ಷೇತ್ರ ದತ್ತಾಂಶವು, NHM ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, 27 ರಲ್ಲಿ 4 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 27 ರಲ್ಲಿ 2 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. NHM ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತೀವ್ರ ತರಬೇತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಂರಚನೆಗಳ ಬಳಕೆಯ ತರಬೇತಿ (hands on training), ತಮ್ಮ ಹಿನ್ನುಣಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ವಿಷಯ ಇದನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 34 ರಲ್ಲಿ 5 ಜನ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲೇ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೌಶಲ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಘಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಗಿಡಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು ಸರಾಗವಾಗಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಗಳು ಅನುಭವವಾಗಲಿಲ್ಲ.

2. ಫಲಿತಾಂಶ ಸಂಬಂಧಿತ ಚರ್ಚೆಗಳು

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶವು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಧೈಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಯಿತು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದರ ಅಧ್ಯಯನ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರೈತರು ಸ್ವಯಂ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಯೋಜನೆಗಳು ಆರು ಧೈಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾ ವರದಿಯು ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿತು.

a) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪೂರ್ವ ಹಂತ

2011 ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 5.11 ಲಕ್ಷ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು, 2.64 ಲಕ್ಷ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಮತ್ತು 1.28 ಲಕ್ಷ ದೊಡ್ಡ ರೈತರು ಇದ್ದು ಅವರು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ. 57, ಶೇ. 29, ಶೇ. 14 ರಷ್ಟು ಇದ್ದರು. ಯೋಜನೆಯ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಈ ಮೂರು ರೈತ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ರೈತರಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ. 15, ಶೇ. 66 ಮತ್ತು ಶೇ. 19 ಇದ್ದಿತು.

ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನು ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಯು ಮುಖ್ಯ ಮೂಲವಾದ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಕೆಲವರು ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವನ್ನು ವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಲು ಹೊಸ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿದರು.

ಅ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ - 10 ಹೊಸ ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಲಾಯಿತು

ಆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ - 13 ಹೊಸ ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಲಾಯಿತು

ಇ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು - 18 ಹೊಸ ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಲಾಯಿತು

ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಅಂತರ್ಜಲದ ಸವಕಳಿ ಮತ್ತು ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಕಾರಣ. ಹೊಸ ಕೊಳವೆಭಾವಿಯನ್ನು ಕೊರೆದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 3 ಲಕ್ಷ ತಗುಲಿತು.

ವ್ಯವಸಾಯ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪೂರ್ವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ನೀರಾವರಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ರೈತರು ಪುಷ್ಟಿಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತ ತೆರೆದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ರೈತರು ಸಹಾಯಧನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮೂಲಧನದಿಂದ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಿದ್ದರು.

ಸಂರಚನೆಗಳು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆ

ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರಂತರ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಯತಾಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಭ್ಯಸಿಸಲಾಗಿದೆ

1. ಕೈಬಿಡಲಾದ ಮಟ್ಟ

ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರಂತರತೆಯು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂರೂ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸಂರಚನೆಯ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ -50: ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹೋಲಿಕೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

	NVPTS			STS			SGS		
	NHM	RKVY	Private	NHM	RKVY	Private	NHM	RKVY	Private
ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ	9	17	15	-	1	4	-	-	4
ದುರಸ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ	4	2	7	1	2	2	2	-	-
ಕೈಬಿಡಲಾದವು	9	2	1	2	1	1	-	2	-
ಒಟ್ಟು	22	21	23	3	4	7	2	2	4

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ, RKVY ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳು NHM ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು. ಕೈಬಿಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದವು. ಆದರೆ, RKVY ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ

ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳು NHM ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗಿಂತ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹಳೆಯದಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪುರಾವೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

2. ಗಾಳಿಯ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ

ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿಯಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕೋಪಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ಪ್ರಮುಖ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲೂ ಇರುವ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿಯಾದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ -51: ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿ

ಯೋಜನೆ	NVPTS	STS	SGS	ಒಟ್ಟು	ಶೇಕಡೆ
NHM	10	1	2	13	48
RKVY	5	2	0	7	26
Private	10	0	0	10	29

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಕೋಷ್ಟಕ -52: ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ. ಮೀ.)

ಯೋಜನೆ	NVPTS	STS	SGS
NHM	1083	1000	908
RKVY	2252	1865	1080
Private	3237	2257	10000

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

NHM ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಸಂರಚನೆಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಇದು ಈ ಸಂರಚನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾನಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಸಣ್ಣ ಸಂರಚನೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಸ್ಟಾನ್ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ವಿಶೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣತೆ

ವಿಶೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣತೆಯ ದತ್ತಾಂಶವು ಸ್ಥೂಲ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗದ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು NHM ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕೋಷ್ಟಕ -53: ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಣತೆಗಳ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಯೋಜನೆ	NVPTS	ಶೇಕಡ	STS	ಶೇಕಡ	SGS	ಶೇಕಡ
NHM	12/22	55	3/3	100	2/2	100
RKVY	3/21	14	¼	25	2/2	100
Private	9/23	39	1/7	14	1/4	25

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ವಿಶೇಷಣತೆಗಳ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಹೆಚ್ಚು NHM ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವೆಂದರೆ, ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ RKVY ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ NHM ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಪುನರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಇದೇ ರೀತಿ, ಶೇಕಡಾವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ -54: ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ (ಚ. ಮೀ.ಗೆ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	NVPTS	STS	SGS
NHM	700	333	333
RKVY	800	370	-
Private	506	172	178

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ, RKVY ಮತ್ತು NHMನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸಂರಚನೆಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿದ್ದವು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಿತು. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸೂಚಕಗಳಿಂದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ, NHMನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸಂರಚನೆಗಳು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದವು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಟ್ರಸ್ಟುಗಳು, ಪರ್ಲಿನ್ಯುಗಳು ಮತ್ತು ಗಟ್ಟರ್ ಉದ್ದ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದಂತೆ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

b) ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಧನದ ಉಪಯೋಗ

RKVY ಮತ್ತು NHM ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟನ್ನು ಸಹಾಯಧನವಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪ್ರತಿ ಉಪಕ್ರಮದ ಸಂರಚನೆಯ ನಿವ್ವಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಸಹಾಯಧನದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-55: ಮೂರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸರಾಸರಿ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಯ ತುಲನಾತ್ಮಕ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	NVPTS		STS		SGS	
	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ
NHM – ವೆಚ್ಚಗಳು						
ನೈಜ/ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1083	7.70	1000	3.33	908	3.02
ಸಹಾಯಧನ		4.81		3.17		0.57
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ		3.89		0.16		2.45
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ		14.37		0.70		9.80
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ		28.44		14.67		12.08

RKVY						
ನೈಜ/ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	2252	18.03	1865	6.90	1080	-
ಸಹಾಯಧನ		10.03		4.79		-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ		8.00		2.11		-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ		14.21		4.53		-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ		32.02		14.80		-
Scheme	NVPTS		STS		SGS	
	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ
ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು						
ನೈಜ/ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	3237	16.38	2257	3.88	10000	17.80
ಸಹಾಯಧನ		-		-		-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ		16.38		3.88		17.8
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ		20.24		6.88		7.12

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ರೈತರು NVPTS ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ರೂ. 20.24 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದರು. ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ NHM ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ NVPTS ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ರೂ. 28.44 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು RKVY ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 32.02 ಲಕ್ಷ ವಿದ್ದಿತು.

STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಾದರಿಗಳ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಎಕರೆವಾರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಚಿದ ಚತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

c) ಆದ್ಯತೆಯ ಬೆಳೆಗಳು/ ಸಂರಚನೆಗಳ ಉಪಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶ

ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ಕೆಲವು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ್ದರು. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ್ತನ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಸೌತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಆದ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಮುಂದಿನ ಆದ್ಯತೆ, ಜರ್ಬೆರಾ, ಗುಲಾಬಿ, ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಮತ್ತು ಸೇವಂತಿಗೆಯಂತಹ ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು. ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗುಲಾಬಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. NVPTS ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ವಿರಳವಾಗಿ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

d) ಇತರ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು

ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು, ಇತರ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ, ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು ಸೇರಿವೆ.

e) ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯ ಸಂರಚನೆ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಕೆಳಗಿನ ಸಂರಚನಾ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಆದ್ಯತೆಯು ಬಂಡವಾಳ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಸರಿಹೊಂದಿಸುವುದರ ಮಧ್ಯೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ವಲಯ	ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಆದ್ಯತೆಯ ಸಂರಚನೆ
1	ಆಗ್ನೇಯ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ	ಕಲಬುರಗಿ	ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ
2	ಆಗ್ನೇಯ ಒಣ ವಲಯ	ಕಲಬುರಗಿ	ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ
3	ಉತ್ತರ ಒಣ ವಲಯ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ವಿಜಯಪುರ	ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ
		ಬೆಳಗಾವಿ-ಅಥಣಿ	ಪಾಲಿಮನೆ
4	ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಒಣ ವಲಯ	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ
		ದಾವಣಗೆರೆ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ಹಾಸನ-ಅರಸೀಕೆರೆ	ಪಾಲಿಮನೆ
5	ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯ	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ಕೋಲಾರ	ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ
		ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ರಾಮನಗರ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ತುಮಕೂರು-ಗುಬ್ಬಿ	ಪಾಲಿಮನೆ
6	ದಕ್ಷಿಣ ಒಣ ವಲಯ	ಮೈಸೂರು	ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ
		ಮಂಡ್ಯ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ತುಮಕೂರು-ಕುಣಿಗಲ್	ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ
		ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಪಾಲಿಮನೆ
7	ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ	ಹಾಸನ-ಬೇಲೂರು	ಪಾಲಿಮನೆ
		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಪಾಲಿಮನೆ
8	ಉತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ	ಹಾವೇರಿ	ಪಾಲಿಮನೆ
		ಬೆಳಗಾವಿ-ಬೈಲಹೊಂಗಲ	ಪಾಲಿಮನೆ
9	ಬೆಟ್ಟ ವಲಯ	ಬೆಳಗಾವಿ-ಖಾನಾಪುರ	ಪಾಲಿಮನೆ
10	ಕರಾವಳಿ ವಲಯ		

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಈ ಮೇಲಿನ ನಮೂನೆಯು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ದತ್ತಾಂಶದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪುಟ 94 ಮತ್ತು 95 ರಲ್ಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

f) ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಸಹಾಯಧನದ ಪರಿಣಾಮ

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಆದ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಭಾಗವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯ ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಇತರ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ, ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಿದ ನಂತರ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

NHM ನಲ್ಲಿ ರೂ. 17.65 ಲಕ್ಷ, RKVY ನಲ್ಲಿ ರೂ. 22.59 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ರೂ. 24.97 ಲಕ್ಷವಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 56: ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಹೋಲಿಕೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳು, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಚ. ಮೀ.)

ಯೋಜನೆ	NVPTS		STS		SGS	
	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ
NHM – ವೆಚ್ಚಗಳು						
ನೈಜ/ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1083	10.29	1000	3.33	908	4.60
ಸಹಾಯಧನ		4.81		3.17		0.57
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ		5.28		0.16		4.03
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ	4000	19.50	4000	0.70	4000	17.75
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ		38.00		13.32		20.26

RKVY						
ನೈಜ/ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	2252	22.58	1865	10.64	-	-
ಸಹಾಯಧನ		10.03		4.79	-	-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ		12.55		5.85	-	-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ	4000	22.29	4000	12.54	-	-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ		40.11		22.82	-	-
Scheme	NVPTS		STS		SGS	
	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ವೆಚ್ಚ
ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು						
ನೈಜ/ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	3237	20.21	2257	5.84	10000	24.58
ಸಹಾಯಧನ	-	-	-	-	-	-
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	3237	20.21	2257	5.84	10000	24.58
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ/ ಎಕರೆಗೆ	4000	24.97	4000	10.35	4000	9.83

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಗಮನಿಸಿ: NHMನಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರು SCP ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾದ ಸಹಾಯಧನ ಕಾರಣಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಅಸಮತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, NHM ನಲ್ಲಿ ರೂ. 38.00 ಲಕ್ಷ, RKVY ನಲ್ಲಿ ರೂ. 40.11 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ರೂ. 24.97 ಲಕ್ಷವಿತ್ತು. ಆದರೆ, ರೈತರಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸಹಾಯಧನವು ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ವೈಚಾರಿಕೆಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು, ಪ್ರತಿ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ, ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಗೊಳಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವೇದಿತವಾಗಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಈ ಮಾನದಂಡದ ಮಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಗಳ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಒಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಬಂಡವಾಳದ ಲಭ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು ವಲಯಗಳ ನಡುವೆ ಹೋಲಿಕೆಮಾಡಲು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮವುಂಟುಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ವೈಫಲ್ಯಗಳ ಗತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು, ಸೇವೆ ಕೊಡುವವರ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಕೊರತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿರುವ ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಸೇವೆ ಕೊಡುವವರ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ, ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ.

e) ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ. ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು STS ಮತ್ತು SGS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. NVPTS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಲಾಭದಾಯಕತೆಯು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವಿವರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು, ಘಟಕವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯಧನವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ, ಕೆಲವು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ IRR ಶೇ. 40 ಮತ್ತು ಶೇ. 114 ರ ಮಧ್ಯೆ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತ್ತು. ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಗಳು ಸ್ಥಿರವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವು. ಗುಲಾಬಿ, ಸೇವಂತಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ನೇಷನ್ ನಂತಹ ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೃಷಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವೆಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, STS ಮತ್ತು SGS ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದುವೆಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕೋಷ್ಟಕದ ಪ್ರಕಾರ, ಜರ್ಬೆರಾ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು. ಬಹಳಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯೋಜನೆಗಳ ಧೈಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕತೆಯು RKVY ಮತ್ತು NHM ಯೋಜನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಸಂರಚನೆ, ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯ ಸಾಧಕತೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ -57: ಬೆಳೆಗಳ ಲಾಭದಾಯಕತೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ - NVPTS ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ವಿವರಗಳು	ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಜರ್ಬೆರಾ	ಸೇವಂತಿಗೆ	ಗುಲಾಬಿ	ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ
NHM					
ಲಾಭ/ ಘಟಕ	1083	3.61	-	-	0.83
ಲಾಭ/ ಎಕರೆಗೆ	4000	13.33			3.06

RKVY					
ಲಾಭ/ ಘಟಕ	2252	6.04	-	4.78	2.13
ಲಾಭ/ ಎಕರೆಗೆ	4000	10.73		8.50	3.78

ಖಾಸಗಿ					
ಲಾಭ/ ಘಟಕ	3237	13.91	6.19	8.74	9.05
ಲಾಭ/ ಎಕರೆಗೆ	4000	17.19	7.64	10.80	11.18

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

NVPTS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಲಾಭದಾಯಕತೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ, ಪ್ರತಿ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ಬರುವ ಲಾಭದಿಂದ ಸಾಲದ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಸಲು ಮತ್ತೆ ಬಡ್ಡಿಯ ಮರುಪಾವತಿ ಕಂತನ್ನು ತೀರುವಳಿಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಒಂದು ಸರಳ ಅಮಾರ್ಟೈಸೇಷನ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾಗುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂತುಗಳ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ -58: ವಾರ್ಷಿಕ ಅಮಾರ್ಟೈಸೇಷನ್ - ಸಂರಚನೆಯ ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗಳು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

	ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ - ಸಂರಚನೆ	ಸಮಾನಿಸಲಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂತುಗಳು	ಒಟ್ಟು ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ಸಮಾನಿಸಲಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂತುಗಳು
NHM	14.37	2.86	17.65	3.51
RKVY	14.21	2.83	22.29	4.44
ಖಾಸಗಿ	20.24	4.03	24.97	4.97

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಗಮನಿಸಿ: ಸಮಾನಿಸಲಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂತು ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ. 19,920 @ 10% ಬಡ್ಡಿಯಂತೆ 7-ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ.

ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳು ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚದ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ ಉಳಿತಾಯದೊಂದಿಗೆ ಹಿಂಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ, ಸಹಾಯಧನವಿಲ್ಲದೆ ಮರುಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಲಾಭಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತೀಕೂಲ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. STS ಮತ್ತು SGS ಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯ ಲಾಭದಾಯಕತ್ವ ವನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾದರಿಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಣ್ಣದ್ದಾಗಿದ್ದರಿಂದ ದತ್ತಾಂಶವು ತಿರುಚಿದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳು ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಇತರ ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿದಂತೆ ಪುಷ್ಪಕೃಷಿಯ ಘಟಕಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಗುಲಾಬಿ ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳತ್ತ ಒಲವು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಸೇವಂತಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆವರ್ತನ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದೇ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು RKVY ಮತ್ತು NHM ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಹಾಸನ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ NVPTS ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

STS ಮತ್ತು SGS ಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಬೆಳೆಗಳು ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಗುಲಾಬಿ, ಜರ್ಬೆರಾ ಮತ್ತು ಸೇವಂತಿಗೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಆವರ್ತನ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ NVPTS

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸಂರಚನೆಯ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳು ಇದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಾಲ್ಪಿಯ ದಂತಹ ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ, ಧನಿಯಾ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು (ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ) ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇವುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 500 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ NVPTS ಸಂರಚನೆಯ ಬಳಕೆಯು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಗಲು ಸಿಕ್ಕವು.

ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಒಣ ವಲಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಒಣ ವಲಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಣಲಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಅಳವಡಿಕೆಯು ಇನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನಕ್ಕೆ ಪಾಠಗಳು

1. ನಿರ್ಮಾಣದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಗಳ ಕಠಿಣ ಪಾಲನೆಯಿಂದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂರಚನೆಯ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಛಾವಣಿಯ ಒತ್ತಾಸೆ ರಚನೆಗಳು, ಸಂರಚನೆಯ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಬಹುದು.
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಘಟಕಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆದರೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಒಟ್ಟು 243 ಘಟಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಗತವಾದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 905 ಘಟಕಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚದುರಿದಂತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಘಟಕಗಳು ಸಮೂಹದಲ್ಲಿದ್ದವು.
3. ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯದ ಬೆಂಬಲದ ಕೊರತೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲಾ.

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಳೆಗಳ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳ ನಮೂನೆ

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ, ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಮುಂಚೆಯೇ ನಿರ್ಧಾರವಾದ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದರಿಂದ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೌಢ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಸೇವೆಗಳು/ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರು ಬೆಳೆಯ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವರು.

- A. ದಕ್ಷಿಣ ಒಣ ವಲಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಲಯ:** ಈ ಹಿಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಒಣ ವಲಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಲಯಗಳು (ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳು) ಟೊಮ್ಯಾಟೊ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಬದನೆ, ಹುರಳಿ

ಯಂತಹ ತರಕಾರಿಗಳ ಮುಕ್ತ ತೆರೆದ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾಗಿವೆ. ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೌಢ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಾ (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಯುವ ಒಂದು ಘಟಕವು ಬೆಳೆಯ ಕೃಷಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಿರುವ ದೂರದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ). ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು 1000 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಸಣ್ಣ ಸಂರಚನೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದವು.

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳು: ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೀರಿನ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಸಂವಹನ ಶಕ್ತಿ (electronic conductivity) ಕಡಿಮೆ (ಹೆಚ್ಚಿದ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಸಂವಹನ ಶಕ್ತಿಯು ಮಣ್ಣನ್ನು ಸವಳುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ). ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದಲ್ಲಿ, ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಗಳ ಉತ್ತಮ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಮುಂದುವರೆಯುವುದು.

B. ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯ: ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯವು ಮಳೆ ಆಶ್ರಿತ ವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಕೊಳವೆಭಾವಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ವಲಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಳೆಗಳು ಟೊಮ್ಯಾಟೊ, ಹುರಳಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೊಲದ ತರಕಾರಿಗಳು.

ಆದರೆ, ಮೊದಲ ಪಾಲಿಮನೆ ಆಧಾರಿತ ಪುಷ್ಪಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ 25 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದಿವೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಲಯದ ರೈತರಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳು: ಈ ವಲಯವು ಸೀಮಿತ ಕೊಳವೆಭಾವಿ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಳಾಗುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಹಿಸುವುದು

ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯವು ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯನ್ ಪೂರ್ವ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಬಿರುಗಾಳಿ ಒಡಗೂಡಿದ ಚಂಡಮಾರುತಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚವು ಅಗ್ಗವಾದ STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ತರಕಾರಿಗಳ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಚಲನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಹುರಳಿಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ನಂತಹ ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು, ಜರ್ಬೆರಾ, ಗುಲಾಬಿ ಮತ್ತು ಸೇವಂತಿಗೆಯಂತಹ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

C. ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಒಣ ವಲಯ: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಡಿಕೆ ತೋಟಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯ 2013-14 ರ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬಲ್ಲ ಜಮೀನಿನ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯದ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು.

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳು: ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೀರು ದೊರೆಯುವ ದಾವಣಗೆರೆಯ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ ವಲಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಣ ವಲಯ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶವು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಸರಿಸುಮಾರು 2000 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರವಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಭಿಂಗಳೂರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುಷ್ಪ ಹರಾಜು ಕೇಂದ್ರದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಉತ್ತಮ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಸಮೂಹ ವಿಧಾನವು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

D. ಉತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಲಯ: ಈ ವಲಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಬಿಜೋತ್ಪಾದನೆ ಉದ್ಯೋಗವಿದೆ, ಆದರೆ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ (ಬೈಲಹೊಂಗಲ) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಲಯವು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳು: ರೈತರು ಪಾಲಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದ ಲಾಭದಾಯಕತ್ವವು ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಸಾಧುವಾಗಿ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಸೀಮಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಆದರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೋವಾ, ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಪುಣೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಪುಷ್ಟಿಗಳ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಒಲವು ತೋರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

E. ಉತ್ತರ ಒಣ, ಆಗ್ನೇಯ ಒಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಲಯ: ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ವಲಯಗಳು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲ. ಇವು ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಾಯೋಜನೆಯು ನಂಬಲರ್ಹ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವಕಾಶವು ಬಹಳ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳು: ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಷದ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಗ ಒಣ ಬಿಸಿ ವಾತಾವರಣವಿರುವುದರಿಂದ STS ಸಂರಚನೆಗಳು ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸೂಕ್ತ. ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ STS ಮತ್ತು SGS ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ, ಹುರಳೀಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಬದನೆಯಂತಹ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ.

F. ಬೆಟ್ಟ ವಲಯ: ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಫಲಾನುಭವಿಯು ಇಲ್ಲಿ NVPTS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೋಕ್ಕೋಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳು: ಆಂತೂರಿಯಂ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಬೆಳೆಗಳು.

f) ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಕೆಲವು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕೋಷ್ಟಕ -59: ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು	NVPTS	STS	SGS	Total	ಶೇಕಡ
ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಬಂಧಿತ					
NHM	10	1	0	11	50
RKVY	11	1	1	13	48
ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು	17	2	3	22	65
ರೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ					
NHM	6	0	0	6	22
RKVY	3	1	0	4	15
ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು	2	0	0	2	5
ಕೀಟ ಸಂಬಂಧಿತ					
NHM	7	0	0	7	26
RKVY	4	1	0	5	19
ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು	3	1	1	5	15

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲೂ ಗುರುತರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

g) ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಮಟ್ಟಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ -60: ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಹೋಲಿಕೆ

ಪದ್ಧತಿಗಳು	NHM	ಶೇಕಡ	RKVY	ಶೇಕಡ	PRIVATE	ಶೇಕಡ
ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ	15	63	19	70	26	76
ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳು	18	75	21	78	25	74
ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ	5	21	12	44	18	53
ತಗ್ಗಿದ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉಪಯೋಗ	3	13	11	41	16	47
ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ	6	25	10	37	19	56
ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು	5	21	12	44	10	29

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಮತ್ತು ತಟಸ್ಥತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೀವ್ರ ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ, ಅವಶ್ಯಕ.

ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ, ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ, ಅದರಂತೆ RKVY ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು NHM ಯೋಜನೆಯ ಘಟಕಗಳಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ. ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ RKVY ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ NHM ಯೋಜನೆಯ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, RKVY ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮತ್ತು NHM ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. NHM ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳಿಂದ ಕೀಟಗಳ ಹತೋಟಿಯು ಸುಲಭವಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು RKVY ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂರಚನೆಗಳು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. RKVY ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 44ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಂಡಿದ್ದು ಅದು NHM ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ, ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

h) ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ನಂತಹ ತರಕಾರಿಗಳ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸೇರಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರೂ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲಾನುಭವಿಯೂ ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗಿರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶೀತಲೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ಘಟಕಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ದೂರ ಇರುವ ಘಟಕಗಳು, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗಿರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶೀತಲೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ -61: ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ - ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು

ಸೌಲಭ್ಯ	NHM	ಶೇಕಡ	RKVY	ಶೇಕಡ	PRIVATE	ಶೇಕಡ
ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಸೌಲಭ್ಯ	2	7	5	19	5	15
ಪ್ಯಾಕ್ ಮನೆ	3	11	8	30	10	20
ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗಿರುವಿಕೆ/ ಶೀತಲ ಕೊರಡಿ	3	11	2	7	4	12

ಆಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯೊಡನೆ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು RKVY ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಳವಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. NHM ನಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ 1083 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು RKVY ಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2000 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಚದುರಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಮೂಹ ಆಧಾರಿತ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಬಹಳ ವಿರಳ. ಆದ್ದರಿಂದ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘಟಕದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಉತ್ಪನ್ನದ ಶುಚೀಕರಣ ದಂತಹ ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಾಯಿತು.

i) ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್

ದೈಹಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಗಳನ್ನು ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆಯ್ದು ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ದೂರದ ಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ ಬಳಸಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಗುಚ್ಚಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಕೆಟ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಥವಾ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

j) ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಯೋಜನೆ

ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯ ವೇಳೆ, ರೈತರು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯವರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿರಲಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಖರೀದಿಸಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಬಳಸಿ ರಿಪೇರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ 5 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ರಿಪೇರಿಗಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೈತರುಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಆದಾನಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯೊಡನೆ ಸಲಹೆಗಾರರ ಒಪ್ಪಂದವಿದ್ದರೂ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿದ್ದವು. ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಲಹೆಗಾರರು ಕೇವಲ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರು ಮಾತ್ರ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯ ನಿಪುಣತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಪುಣತೆಯ ಮಟ್ಟ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

k) ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಪುಷ್ಪಕೃಷಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುಷ್ಪ ಹರಾಜು ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಬೆಳಗಾವಿಯ ರೈತರು ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಾರರು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನೇರ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ರೈತ ಮಾತ್ರ NHM ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೂಹವೊಂದರ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದ, ಆದರೆ RKVY ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ RKVY ಯೋಜನೆಯ ಮಾದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಯೂ ಯಾವುದೇ ಸಮೂಹದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೈತರು ಸಮೂಹವೊಂದರ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗಿಸುವಿಕೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು.

l) ಇತರ ಸವಲತ್ತುಗಳು

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲಾನುಭವಿಯೂ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸವಲತ್ತಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡವು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ.

m) ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಭೇಟಿಗಳು

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ನಿಯತಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಶೇ. 75 ರಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಕ್ಷರಸ್ತರಾಗಿದ್ದು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವರೆಗೆ ಓದಿದ್ದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆಗಳ ತೀವ್ರ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು, ಉಷ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಆದ್ರ್ಯತೆಯನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುವ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ರೈತರೊಡನೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಹೊಸ ಕೌಶಲ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

1. ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಈಗ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಶೇಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ.
2. ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ನೆರಳುಪರೆ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು, ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ, ಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾವೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪಾಲಿಮನೆಗಳ ಛಾವಣಿಯ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಮತ್ತು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವ ಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

3. ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಪರಿಕ್ಷೆ ಆಧಾರಿತ ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
4. ಕೆಲವು ರೈತರು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಜರ್ಬೆರಾ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
5. NVPTS ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪ್ಲೆ ಮತ್ತು ದುಂಡಾಣುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬೆಳೆಗಳ ಆವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
6. ಎರಡನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ರೈತರು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

n) ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ರೈತರು ಏರೋಪೋನಿಕ್ಸ್, ಹೈಡ್ರೋಪೋನಿಕ್ಸ್ ನಂತಹ ಹೊಸ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರಣ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಹಿಂದೆಗಡರು.

o) ರೈತರು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಲಹೆಗಳು

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಅವರು ಸಲಹೆಮಾಡಿದ ಸಂಭವನೀಯ ಪರಿಹಾರಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗೂ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
2. ಕೆಲವು ರೈತರು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಧಿ ಹಂಚಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಅವರ ಅರ್ಜಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಮಂಜೂರಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.
3. ಪಾಲಿಮನೆಯ ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಛಾವಣಿಯ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಯ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಕೂಲ ಹವಾಮಾನದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ವಿಮೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಹಾಯಧನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.
4. ಬಹುತೇಕ ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕೈಪಿಡಿ ಅಥವಾ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.
5. ರೈತರು ಹಾಲು ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಲವುತೋರಿದರು.
6. ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಹಕಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳು ದುಬಾರಿಯೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಪ್ರತಿಫಲನಗಳು ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳು

ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಪೈನ್ ದೇಶದ ಆಲ್ಬೇರಿಯಾ ಭಾಗದ ರೈತರು (36,000 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳ ಪಾಲಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ) ಮಾಡಿದಂತೆ, ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯು ಉದ್ಯಮದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಉಹಿಸಲಾಗದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಣ್ಣುಗಳ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಗ್ರಾಹಕೀಯಗೊಳಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ, ಆಲ್ಬೇರಿಯಾ ಭಾಗವು ಇಡೀ ಯೂರೋಪಿನಾದ್ಯಂತ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಂತೆ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾಲೋಚಿತ ಬೇಡಿಕೆಗಳು (ಇದರಿಂದ ವಲಸಿಗ ಕೂಲಿಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ) ಬರುವುದನ್ನು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಲೋಡು ಬೆಳೆದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಎರಡೂವರೆ ದಶಕಗಳಿಂದಲೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಇನ್ನೂ ಚದುರಿದಂತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ.

ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಚದುರಿಹೋದ ಬಹುಪಾಲು ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯಾಸಪಡುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೈನ್ ನ ಆಲ್ಬೇರಿಯಾ ಭಾಗದಂತಹ ಚಳುವಳಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಿಂದ, ಕೆಲವು ಕಲಿಕೆಗಳು ಮಧ್ಯ ದಾರಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ತೈವಾನ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ತರಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ “ ಸಬ್ ಸಹಾರಾ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿದೆಯೇ?” ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

1. ಕಡಿಮೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಸಬ್ ಸಹಾರಾ ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ.

2. ಸಾಕಷ್ಟು ಕೀಟಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಬೇಕು.
3. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಲಾಭದಾಯಕತೆಯು ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು/ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಹಾಲಿ ಇರುವ ಬೆಳೆಗಳ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲದ ಮತ್ತು ಕುಶಲತೆಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಹೂಡಿಕೆ ನಿಧಿಯ ಲಭ್ಯತೆ ಪ್ರಮುಖ ತಡೆಗಳಾಗಿವೆ.
5. ಉತ್ತರದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಜೀವನ ಚಕ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಆದಾನಗಳ ದಕ್ಷ ಉಪಯೋಗದಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ, ಸರಿದೂಗಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಸ್ವಾನಿಶ್ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಸಬ್ ಸಹಾರಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಮೂಹ ಪ್ರಸ್ತಾವವು ವ್ಯವಸಾಯದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಸಮೂಹ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸಮರ್ಥ ಉಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಾನಿಶ್ ಮಾದರಿಯು ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಸೌತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರೆ, ಸಬ್ ಸಹಾರಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ಬೆಳೆಗಳು ಚದುರಿದಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಂದಿಗೆ, ಈಗಿನ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

1.ಮೊದಲ ಅನಿಸಿಕೆ

NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳು 2010 ರಿಂದ 2014 ರವರೆಗೆ 4 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1148 ರೈತರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಾದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಇವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಾಧನೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಣ್ಣದಲ್ಲ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು 1000 ಚ. ಮೀ. ನ ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರೂ. 12.35 ಲಕ್ಷಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈಗ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಹಾಯಧನ (ರೂ. 4.68 ಲಕ್ಷ) ವನ್ನು ಕಳೆದರೂ, ರೈತರು

ರೂ. 7.67 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯಾವುದೇ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಯು ರೈತರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೂಡುತ್ತದೆ.

2.ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ಧ್ಯೇಯ “ಮಿತುವಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಹೆಚ್ಚಿನ ದರಕ್ಕಾಗಿ) ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪುಷ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿ/ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು”.

NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ “ದೂಡು ಸಿದ್ಧಾಂತ” ವು ಬರಿಯ ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ದೂಡುವಿಕೆಯಾಗಿರದೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ದಾರಿ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸೀಮಿತ ಲಭ್ಯತೆಯಿರುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾದ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ದೊಡ್ಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಜನೆಯು ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಯನವು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ದೃಢ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಯಾವುದೇ ಅಂಶವನ್ನು ಯೋಜನೆಗಳು ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿತು. ಯೋಜನೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತರಬೇತಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ರೈತರಿಂದ ಬಂದಿತ್ತು. ದೃಢ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದಾಗ ಫಲಿತಾಂಶವು ಉತ್ತೇಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಲಾಭದಾಯಕ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಅಡಕಗೊಂಡಿರುವ ಸಫಲವಾದ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಸಂರಚನೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ರೈತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ನವೀನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗಿವೆ.

ಅಧ್ಯಯನವು ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಕೈಬಿಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು.

ಬೆಳೆಯ ಆಯ್ಕೆಯು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರೈತರಿಗೆ ಪುಷ್ಪಗಳ, ಹಣ್ಣುಗಳ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವ ಯೋಜನಾ ಜ್ಞಾನವು ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಂತಹ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುಶಃ ಸುಲಭವಾಯಿತು. ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರು ನಾಟಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಮಾದರಿ, ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಮಣ್ಣಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕೀಟ ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದರು.

3.ಸಂರಚನೆಗಳು

ಒಟ್ಟು, NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2010 ರಿಂದ 2014 ರವರೆಗೆ 4 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1148 ರೈತರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, NVPTSಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆಯಿತ್ತು (ಶೇ. 65) ಮತ್ತು ರೈತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ STS ಸಂರಚನೆ (ಶೇ. 22) ಮತ್ತು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ SGS ಸಂರಚನೆಯಿತ್ತು (ಶೇ. 13).

ಈ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಪ್ರತಿ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇತ್ತು. ಹಾಸನ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಒಲವಿದ್ದು ರೈತರು STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಡಲಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆದ್ಯತೆಯು NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು NVPTS ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಒಲವು ಕಂಡಿತು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕೃಷಿ-ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸುಮಾರು ಆರಾಮದಾಯಕವಾಗಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಆಯ್ಕೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕವಾದ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಗೂಟಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು.

4.ವಿನ್ಯಾಸ, ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿರಂತರತ್ವ

NVPTS: ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಅನೇಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳು NHM ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸ್ವತ್ತಿನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನದಂಡದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದವು ಮತ್ತು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದ್ದವು. RKVY ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ಉತ್ತಮ ಆಸ್ತಿಯ ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿದವು.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಸಂರಚನೆಗಳ ದೃಢತೆಯು ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣದ ವೆಚ್ಚ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ಅನುಷ್ಠಾನ ನಂತರದ ಗಮನಾರ್ಹ

ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ದೂರು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ.

5. STS ಮತ್ತು SGS

ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಸಂರಚನೆಯ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯು NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳ ಶೇ. 23 ರಷ್ಟು ಇದ್ದಿತು. STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಸರಣೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಸಂರಚನೆಗಳ ಎತ್ತರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಘಟಕಗಳು ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿಲ್ಲದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದವು.

ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಡದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳು NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಸಂರಚನೆಗಳ ಶೇ. 12 ರಷ್ಟು ಇದ್ದಿತು. 132 SGS ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. RKVY ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 100 ರಷ್ಟು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ NHM ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. NHM ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಸಂರಚನೆಗಳಿದ್ದವು. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂರಚನೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬರ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ.

STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಕಲ್ಲಿನ ಗೂಟಗಳು ಸಂರಚನೆಗೆ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ STS ಸಂರಚನೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

6. ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ

NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಎರಡನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯ "ಸ್ಥಳೀಯವಲ್ಲದ ಅಥವಾ ವಿನೂತನ ಪುಷ್ಟ ಅಥವಾ ತರಕಾರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು". ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಟ ಕೃಷಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟ ರೈತರಿಗೆ (ಶೇ. 29) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇ. 57 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟರು. NVPTS ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೌತೆ ಮುಖ್ಯ ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಜರ್ಬೆರಾ, ಗುಲಾಬಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಪುಷ್ಟ ಬೆಳೆಗಳು ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಇರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ. NVPTS ಸಂರಚನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ 5 ಪಟ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ. ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳು ಲಾಭದಾಯಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭವು ಎಕರೆಗೆ ರೂ. 3.06 ಲಕ್ಷದಿಂದ ರೂ. 17.19 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಇದ್ದಿತು.

ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆದ್ಯತೆಯಿರುವ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಇದು ಎಕರೆಗೆ ರೂ. 2.40 ಲಕ್ಷದಿಂದ ರೂ. 8.08 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗತ್ತದೆ.

NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಒಂದು ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ನಿಧಾನ ಆದರೆ ಸ್ಥಿರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ರೈತರು ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂರನೆಯ ಧ್ಯೇಯ, “ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರ ಬಳಕೆದಾರರ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು”. ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಸತ್ಯ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪಾಕಶಾಲೆಯ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಗೇ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ. ಹೋಟೆಲುಗಳು, ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟುಗಳು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ವಿತರಕರ ವಿಭಾಗವು ಮತ್ತು ಆತಿಥ್ಯ ಉದ್ಯಮವು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಶೇ. 15 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ತೇಲುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿವೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಯ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

1992 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 22 ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿ ಘಟಕಗಳಿದ್ದವು. ಈಗ, NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳು 216 ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು, 426 ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಘಟಕಗಳನ್ನು NVPTS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿವೆ.

NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಧ್ಯೇಯ, “ಕುಶಲ ಮತ್ತು ಕುಶಲವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ”. ಇಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ರಚನೆ, ತಯಾರಕರು, ವೆಲ್ಲರುಗಳು, ಅಭಿಯಂತರುಗಳು, ಸಲಹೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಈ ರೀತಿಯ ಬಹು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ನೇರವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳು ಒಟ್ಟು 9 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮಾನವ ದಿನಗಳ ನೇರ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿವೆ.

ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯು ತೀವ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕುಶಲ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಬಹಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳು ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕುಟುಂಬ ಕೂಲಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರ ತಂಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಮೇಲಿನವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯು ಕೆಳಗಿನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದೆ.

ಅ. ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ಆ. ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳು, ಕಲ್ಪಿವೇಟರುಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಾಡಿಗೆ.

ಇ. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಾಗಣೆ

ಈ. ಆದಾನ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ.

ಉ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರ ಸಮಾಲೋಚಕರು.

ನೀರಿನ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆ ಇವು ಈ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ಧ್ಯೇಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧ್ಯೇಯವಾದರೂ ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುವುದು ದುಸ್ತರ.

ನೀರಾವರಿ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು: ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಘಟಕಗಳು ನೀರಿಗಾಗಿ ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ರೈತರು ನೀರಾವರಿಯ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು NHM (ಶೇ. 21) ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ (ಶೇ. 44) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಣ್ಣ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನಿಂದ ವರ್ಷವಿಡೀ ಶೇಖರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಘಟಕಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಘಟಕವು ನೀರಿನ ಉತ್ತಮ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಉಪಯೋಗ ಈ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ರೀತಿಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು. ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ NHM ನಡಿಯಲ್ಲಿ, ತ್ರಿಪ್ಲೆ, ದುಂಡಾಣು ಮತ್ತು ಪೌಡರಿ ಮಿಲ್ಯೂಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ರೈತರಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಅರಿವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

7.ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು, ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಾರ್ಯವು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

- a) ಫಲಾನುಭವಿಯ ಅರ್ಹತೆ:** ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.
- b) ನಿಗದಿತ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ:** (ಮಹಿಳೆಯರು 33%, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ 16.25%, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ 6.50%, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು 5%, ಅಂಗವಿಕಲರು 3.5%). ನಿಗದಿತ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ, ಮಹಿಳೆಯರು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲರು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯ ಕಾರಣ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.
- c) ಯೋಜನೆಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ:** ಈಗ ಹಾಲಿ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಾಗಿ ಜಮೀನನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾಸನ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಜಮೀನು ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಜಮೀನನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಡೆಯುವ ರೈತರಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

8.ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ಗೆ ರೂ. 550 ಇದ್ದು NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದಿತ ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಆಯ್ಕೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಸಂರಚನೆಗಳ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಹಾನಿಯೊಂದಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳಿವೆ. NHM ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸಂರಚನೆಗಳು ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗುವ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದನ್ನು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮತ್ತು ಕೈಬಿಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ನೇರ ಮುಕ್ತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಗಿಂತ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಮೂರೂ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದವು ಮತ್ತು NHM ಯೋಜನೆಯ ಸಂರಚನೆಗಳು ಬಳಲಿದವು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವು.

9.ಸಂರಚನೆಗಳ ಮತ್ತು ಡ್ರಿಪ್ ಲೈನುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಪಾಲಿಮನೆಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅಧಿಕ. ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ, ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದ ಆಸರೆ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಯ ಹಾನಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಮುನ್ನ ಬರುವ ಬೇಸಿಗೆ ಮಳೆಗಳಿಂದ, ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಛಾವಣಿಯ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಂರಚನೆಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯ ವೆಚ್ಚ ಅಧಿಕ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ, ಕೊಳವೆಭಾವಿಯ ನೀರಿನ ಕಡಿಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟದಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಫರ್ಟಿಗೇಷನ್ ನಿಂದ ಡ್ರಿಪ್ ಲೈನುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ತಡೆಗಳು.

10.ಬೆಳೆಗಳ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಘಟಕಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಹಾಸನದಂತಹ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ, NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳು ಪುಷ್ಪಗಳ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಒಲವು ತೋರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ತರಕಾರಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆಯ ಬೆಳೆ. ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಬೆಳೆಗೆ. ಸೌತೆಯನ್ನು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ನಂತರ ಅವರ್ತನ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ರೈತರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಳೆಗಳ ಪದ್ಧತಿ ಈಗಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಗುಲಾಬಿ, ಸೇವಂತಿಗೆ, ಕಾರ್ನೇಷನ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಬೆರಾ ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ವಲಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಸಮೀಪವಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳಗಾವಿ ವಲಯಕ್ಕೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸೂಕ್ತವಾದವು. NVPTS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಈ ವಲಯ ಸೂಕ್ತ. ಹಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಗೆ NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳು ಸೂಕ್ತ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೃಷಿ- ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದುದು. ಹಾಸನ, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತರಕಾರಿ ಕೃಷಿಗೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಲು ಒಂದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

11.ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಲ್ಲ.ಆದರೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅರಿವಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಕೀಟ ಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ವೆಚ್ಚ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರಿವುಮೂಡುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡಲು ನಿರಂತರ ಸಲಹೆ/ ಸಲಹಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

12.ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು

NVPTS ಸಂರಚನೆಯು ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಅತಿ ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದು. ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸದಿರುವುದು ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ವೇದಿತವಾಗಿದೆ. ಮಳೆ ನೀರು ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಲವಣಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಸಿಯಲು ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಸವಳಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬರ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಕೋಲಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ.

13.ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಬಹಳಷ್ಟು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ತಯಾರಕರು. ರೈತರು ಮತ್ತು ತಯಾರಕರ ನಡುವೆ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದೇರೀತಿ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನ್ಯೂನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು

ಬದಲಿಸಿದ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ವಲಯಗಳ (ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಯ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ತೀವ್ರ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಬೆಳೆ ತಜ್ಞರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಮಣ್ಣು ಫಲವತ್ತತೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ತಜ್ಞರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ವೃತ್ತಿಪರರು ಮುಂದೆ ಸಫಲ ರೈತರಾಗಬಹುದು.

14. ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸಗಳು

ಮಾದರಿ ರೈತರ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನರು ಔಪಚಾರಿಕ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನವು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂರಚನೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ, ಬಳಸಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ತರಬೇತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ರೈತರಿಂದಲೇ ಬಂದಿದ್ದು ಅವರು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿ ರೈತರಿಂದ ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆ ಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಇವೆ. ತರಬೇತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಧ್ಯಮ ದತ್ತಾಂಶವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯಸ್ತರು ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ತೀವ್ರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

15. ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ರೈತರ ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗಿಸುವಿಕೆ, ಶೀತಲ ಶೇಖರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯ, ರೀಫರ್ ವ್ಯಾನ್ ಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಮಾದರಿಗಳ ರೈತರು ಯಾವುದೇ ಸಮೂಹದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಯ ರೈತರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಣ್ಣ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗಿಸುವ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಈ ಘಟಕಗಳು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುಷ್ಪ ಹರಾಜು ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಂತಹ ಸಂಘಟಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಲಭ್ಯತೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹರಾಜು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಿತ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದಕರು ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗುವಿಕೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ದೈಹಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ನ್ನು ಗೋಣಿಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ರೈತರೊಡನೆ ಹಾಪ್ ಕಾಮ್ಸ್ ಅಥವಾ ಸಫಲ್ ನೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ನಿದರ್ಶನವು ಮಾದರಿ ರೈತರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ಹಾಸನದ ರೈತರು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ, ಗೋವಾ ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಾರಾಟ ಜಾಲವನ್ನು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೂ ಹೋಗಿದ್ದರು.

16. ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ

ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂವಹನ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರೂ ಈ ರೀತಿಯ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

17. ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳು

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮೂರು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜಾರಿಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಹತ್ತು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಯೋಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತರಲ್ಲಿ 9 ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡುವ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಒಣ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವೆಚ್ಚದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಹತ್ತನೇ ಕರಾವಳಿ ವಲಯದಲ್ಲೂ ನೆರಳುಪರದೆ ಸಂರಚನೆಗಳು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಉಪಯುಕ್ತ. NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂವಹನ ಪ್ರಮಾಣ ಇದ್ದರೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂವಹನ ಪ್ರಮಾಣ ಇದ್ದರೆ, ಆಳ ಜಾಸ್ತಿಯಿದ್ದರೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಕ್ಷಾರತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳು ವಿಫಲವಾದರೆ, ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಬಹುದು.

18. ಇತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿಯಂತಹ ಇತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅರಿವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ರೈತರು ಏರೋಪೋನಿಕ್ಸ್, ಹೈಡ್ರೋಪೋನಿಕ್ಸ್ ನಂತಹ ಹೊಸ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ರೈತರಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಉತ್ಸಾಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ರೈತರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಅರಿವಾಯಿತು.

19. NVPTS ನ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ

ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಎರಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು, ಒಂದು ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದು ಘಟಕವು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ವೆಚ್ಚ. ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅತಿ ಸರಳ ವಿಧಾನದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಯಿತು. NVPTS ನಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ಗೆ ರೂ. 935. ಈ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲು, ರೈತನು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಶೇ. 33 ರ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು (ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ. 14 ಹೂಡಿಕೆಯ ಹಣದ ಅಸಲನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, ಶೇ. 10 ಬಡ್ಡಿಗಾಗಿ, ಶೇ. 9 ಅಪಾಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ). ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ರೈತ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ನಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರೂ. 308 ರಷ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನವಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಅಗತ್ಯತೆಯು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ನಿಂದ ರೂ. 154 ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅನೇಕ ರೈತರು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಹುಶಃ ತಲುಪಬಹುದು. ಗುಲಾಬಿ, ಜರ್ಬೆರಾ, ಸೇವಂತಿಗೆ, ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು ಟೊಮ್ಯಾಟೊನಂತಹ ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರೈತರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸದೃಢವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ನಿಂದ ರೂ. 300 ರವರೆಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತರು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನೀಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ನಿಂದ ರೂ. 154 ನಷ್ಟು ಆದಾಯದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪಬಹುದು.

ಇದೇ ರೀತಿ, STS ಸಂರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ಗೆ ರೂ. 474 ಇದ್ದು, ಸಹಾಯಧನದ ನಂತರ ರೂ. 237 ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ನಿಂದ ರೂ. 78 ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಮತ್ತು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಯಂತಹ ತರಕಾರಿಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಫಲ ರೈತರು ಈ ಲಾಭದ ಹಂತವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ.

SGS ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ಗೆ ರೂ. 265 ಇದ್ದು, ಸಹಾಯಧನದ ನಂತರ ರೂ. 132.50 ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ನಿಂದ ರೂ. 44 ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಸಿರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಹುರಳೀಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಟೊಮ್ಯಾಟೊನಂತಹ ತರಕಾರಿಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಫಲ ರೈತರು ಈ ಲಾಭದ ಹಂತವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಸಮ ತಡೆ ಗಾತ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು (break even size concept) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಿಷನ್ ನವರು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ NVPTS ಸಂರಚನೆ NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 5 ಎಕರೆ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯ ಧೈಯ ತೀವ್ರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಬಂಡವಾಳ ರಚನೆ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರನ್ನು ದೂಡುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಘಟಕಗಳು ಸಮೂಹದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ಪ್ಯಾಕ್ ಹೌಸ್, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮ ತಡೆ ಗಾತ್ರವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯೋಜನೆಯ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘಟಕಗಳ ಸಮ ತಡೆ ಗಾತ್ರದ ಮೇಲಿನ ಲಾಭದಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘಟಕಗಳಿಗಿಂತ ಘಟಕಗಳ ಸಮೂಹವು ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆಯ ಆಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

20.ಸಾಮಾನ್ಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳು

ಅ. ಯೋಜನೆಗಳ ಧೈಯಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಕೈಗೊಂಡಿವೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಲು ಗಳಿಸಿದ ಕುಶಲತೆಯು ಪ್ರಶಂಸನಾರ್ಹ.

1. ಒಟ್ಟು ಹತ್ತರಲ್ಲಿ 9 ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಲು 1148 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು.

2. ಘಟಕಗಳ ಸರಾಸರಿ ಗಾತ್ರವು ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದು ರೈತರು ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.
  3. ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಉಳಿದವರು ಕಲಿಯಲು ಮಾದರಿ ಫಾರಂಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.
  4. ರೈತರು, ಬೆಳೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಹೊಂದಿ ಸೇವೆ ಕೊಡುವವರಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
  5. ರೈತರು ವಿಸ್ತರ ಕೃಷಿಯ ಬದಲು ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.
  6. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೈತರು ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಯ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
  7. ವಿನೂತನ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ರೈತರು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
  8. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಬೆಳೆಯ ಅವಧಿಯು ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯ ತೀವ್ರತೆಯು ನುರಿತ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬೇಡುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ.
  9. ನೀರಿನ ಸಮರ್ಪಕ ಉಪಯೋಗವಿದೆ ಮತ್ತು ಫರ್ಟಿಗೇಷನ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ನೀರು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.
  10. ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟದ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಕೊನೆಯ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಲಾರ, ತುಮಕೂರು, ವಿಜಯಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಕೊಳವೆಭಾವಿಯ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬನೆಯಿದೆ.
- ಆ. ವಿನೂತನ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು, ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಆದರೂ ಅಥವಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾದರೂ, ಪಡೆದಿದ್ದು ಪ್ರಶಂಸನಾರ್ಹ. ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಅರೆಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ರೈತರು ತೆರೆದ ಮುಕ್ತ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲಕ ತೀವ್ರ ಕೃಷಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯು , ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಸುಲಭ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಲಭ್ಯತೆ ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಇ. ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವೆಂದರೆ, ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ದ್ವಿಗುಣನದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಈ. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ತೀವ್ರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಯ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಅಗತ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ.

21. ವೆಚ್ಚ ಆದಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಮ ತಡೆ ಗಾತ್ರ

ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಫಾರಂನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು 1000 ಚ. ಮೀ. ಮತ್ತು 4000 ಚ. ಮೀ. ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೋರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಗೆ, ಸಮ ತಡೆ ಗಾತ್ರ ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳು ಅಥವಾ ಐದು ಎಕರೆಗಳು. ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ 2 ಹೆಕ್ಟೇರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು, ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ಪ್ಯಾಕ್ ಹೌಸ್, ಶೀತಲ ಕೊಠಡಿ, ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗಿಸುವಿಕೆ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಫರ್ಟಿಲೈಸರ್ ಛೇಂಬರ್ ಜೊತೆಗೆ ಇವುಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿ, ಅತ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಘಟಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ರೈತರು 500 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪಾಲಿಮನೆಗಳು ಸಹಿತ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಘಟಕಗಳು ಆಗಬಹುದೆಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ 4000 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಘಟಕಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯಾಸಪಡುತ್ತಿವೆ.

ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಲು ವಿರಳ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿರುವುದರಿಂದ, ಸಮ ತಡೆ ಗಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಅನುಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಧೈಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಮ ತಡೆ ಗಾತ್ರವನ್ನು, ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದ ಸಮೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರು, ವಿದ್ಯುತ್, ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಮತ್ತೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಬೆಳೆ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಷರಸ್ತ ರೈತ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಸಂರಚನೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರವೀಣರನ್ನು, ತಯಾರಾಗಿಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ವೆಚ್ಚ ಆದಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ, ಒಂದು ಘಟಕವು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಲು ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಲು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ರೂ. 1000 ದಷ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಗೆ (ಸಹಾಯಧನ ಸೇರಿ) ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ಗೆ ರೂ. 330 ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಲಾಭಗಳಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಆಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ NHM ಮತ್ತು RKVY ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಗುಲಾಬಿ ಮತ್ತು ಜರ್ಬೆರಾ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಹೂಡಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ವಿವರವಾದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

22. ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿಸ್ತಾರ

ಬಹಳಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿರುಗಾಳಿಗಳಿಂದ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ರೈತರಿಂದ ಮತ್ತು ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರಿಂದ ಕೆಳಕಂಡ ಹಿನ್ನುಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅ. ಪಾಲಿಮನೆಗಳ (NVPTS) ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತಾರ 8 ಮೀ x 4 ಮೀ. ಇದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರ. ಅಗಲವಾದ ವಿಸ್ತಾರವಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಕೊಡಲು ಆಸರೆ ಸಂರಚನೆಗಳ ವೆಚ್ಚವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರತಿ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು 8 ಮೀ. ವಿಸ್ತಾರದೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂರಚನೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಾನಿಯು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿರ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆಸರೆಯು ಶಕ್ತಿಯು ಮೂಲಕಾರಣ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೇವೆ ಕೊಡುವ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಆ. STS ಮತ್ತು SGS ಸಂರಚನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತಾರ 6 ಮೀ x 4 ಮೀ. ರೈತರು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿ ಹೆಚ್ಚು. ಕೆಲವು ಪ್ರವೀಣರು ಚೌಕಾಕಾರದ 5 ಮೀ x 5 ಮೀ. ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಅದು ದೃಢ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಎಂದು ಸಲಹೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಂರಚನೆಯ ಶಕ್ತಿ, ವಾತಾವರಣದ ಅಂಶಗಳಾದ ಬೆಳಕು, ಉಷ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಆದ್ರ್ವತೆಗಳ ಹತೋಟಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಸಲಹೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

23. ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳು

ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯವು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ,

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಜರ್ಬೆರಾ, ಗುಲಾಬಿ ಮತ್ತು ಸೇವಂತಿಗೆಯನ್ನು NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಈ ವಲಯವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಲಭ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಘಟಕಗಳು ಸಮೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದಕ್ಷಿಣ ಒಣ ವಲಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೆರೆದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ, ಬದನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಒಲವುತೋರಿಸುವ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

ನೈಋತ್ಯ ಒಣ ವಲಯ, ನೈಋತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ, ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಒಣ ವಲಯ, ಉತ್ತರ ಒಣ ವಲಯ, ಉತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಕಡಿಮೆ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಆರ್ಥಿಕ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ನೆರಳುಪರದೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಗಳು ಚದುರಿವೆ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಫಲತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಬಿಡಲಾದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಅಧಿಕ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರೈತರು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯಲು ಉತ್ಸುಕರು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ NVPTS ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವಲಯಗಳ ಘಟಕಗಳು, ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ಚದುರಿವೆ ಮತ್ತು ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸುಲಭ ಲಭ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ.

ಜಿಲ್ಲಾ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

1. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೀಡಿದರು.
2. ಇತರ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ
  - i. ತಯಾರಕರ ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವುದು
  - ii. ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಯವ್ಯಯದ ಹಂಚಿಕೆ
  - iii. ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯ ಸೂತ್ರೀಕರಣ
  - iv. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಮಾಡುವುದು
  - v. ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ
  - vi. ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಮೂರು ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ
  - vii. ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ
  - viii. ಏರೋಪೋನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೋಪೋನಿಕ್ಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀರು ಉಳಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು
  - ix. ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಕೃಷಿಯ ತರಬೇತಿ
  - x. ಸೌರ ಪಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಹೌಸ್ ಗಳ ಉತ್ತೇಜನ
  - xi. ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು
  - xii. ಬ್ಯಾಕ್ ಎಂಡೆಡ್ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

xiii. ಛಾವಣಿಯ ಪಾಲಿ ಹಾಳೆಗಳ ಬದಲಿ ಮತ್ತು ರಿಪೇರಿ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಯ ರಿಪೇರಿಗೆ ಸಹಾಯಧನದ ವಿಸ್ತರಣೆ

xiv. ತಯಾರಕರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಹಾಯಧನದ ನೀಡಿಕೆ

(ಅಧಾರ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ)

ಅಧ್ಯಯನ ಅವಧಿಯ ನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು/ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

1. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲಾಗಿದೆ/ ಗಂಟೆಗೆ 130 ಕಿ. ಮೀ. ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಾಳಿಯ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಅಡಕಗೊಳಿಸಿ ಬಲಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಕಡ್ಡಾಯ ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
3. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ಸಂರಚನೆಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಂರಚನೆಯ ವಿಮೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಅಂಶವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಭರಿಸಬೇಕು.
4. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಎರಡು ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತರಬೇತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರದ ಸಲ್ಲಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
5. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ/ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಅನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾಲುದಾರರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು 2016 ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು, ವಿಶೇಷಣಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ.
6. ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿಷ್ಠೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಪಾಸಣೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು, ತಯಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಜಂಟಿ ತಪಾಸಣಾ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಬಲಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
7. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

8. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು (54 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು) ಸಮೀಕ್ಷೆಮಾಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಸಮಿತಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಫಲಿತಾಂಶವು ನೆಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀಡಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಲಹೆಮಾಡಲಾಯಿತು.

(ಅಧಾರ: ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ)

ಸಲಹಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವೀಕ್ಷಣೆಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ/ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳ (Terms of Reference) ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆರಂಭದ ವರದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಂಡವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲಾ ಲಭ್ಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರೊಡನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದೆ.

ಮಾಡಿದ ವೀಕ್ಷಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯ ಅವಧಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ರೂಪಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು, ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಅ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಬಹುತೇಕ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಂಚೆ ಸಂರಚನೆಗಳು, ಬೆಳೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೆಳೆಯ ಆಯ್ಕೆ ಮುಂತಾದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಔಪಚಾರಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ತರಬೇತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು:

- i. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.
- ii. ರೈತರ ತರಬೇತಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯು ಫಲಾನುಭವಿಯು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯಲು ಪೂರ್ವ ಅವಶ್ಯಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- iii. ಕೆಲವು ರೈತರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಹಣ್ಣುಗಳು, ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ರೈತರ ಘಟಕಗಳನ್ನು "ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ"ಗಳನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಹೊಸ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ

ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಿರಂತರತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

- iv. ಯೋಜನೆಯ ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಈ ಘಟಕವು ಯೋಜನೆಯ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಬಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕು.

ಆ. ಫಲಾನುಭವಿಯ ಆಯ್ಕೆ

ಫಲಾನುಭವಿಯ ಈಗಿನ ಆಯ್ಕೆ ಪದ್ಧತಿಯು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಅದು ನಿಧಿಯ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿಧಿ ನಷ್ಟವಾಗುವ ಪ್ರಮಾದವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಯಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು:

- i. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಸಹಾಯಧನದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಆಕೃತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.
- ii. ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ತಾಲ್ಲೂಕು/ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜ್ಯೇಷ್ಠತಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಿಸಬೇಕು.
- iii. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- iv. ಅರ್ಜಿಗಳ ಆನ್ ಲೈನ್ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ನಿಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು.
- v. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಂಜೂರು ಆಗದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಇ. ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳಿಗಾಗಿ ಗುಂಪು ಪ್ರಸ್ತಾವ

- i. ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆಯಂತಹ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಮನೆ ಆಧಾರಿತ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ಸರಂಜಾಮು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ

ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಲಹೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- ii. ಇದೇ ರೀತಿ, ಸವಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷಾರ ಮಣ್ಣಿನಂತಹ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಕೃಷಿಯಂತಹ ಮಣ್ಣುರಹಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕ.
- iii. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಸುರಂಗ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತವೆ.
- iv. ಇದೇ ರೀತಿ, ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ, ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದ ನಿಶ್ಚಿತ ಸೌರ ಹಸಿರು ಮನೆಗಳು/ ಪಾಲಿಮನೆಗಳು ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು

ಮುಕ್ತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬಹಳಷ್ಟು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಆದರೆ, ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ವಿವರವಾದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂರಚನೆಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆ, ತಳಿಯ ಆಯ್ಕೆ, ಬೆಳೆಯುವ ಮಾಧ್ಯಮ, ನೀರಾವರಿ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ, ಪೋಷಕಾಂಶ, ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿನ್ಯಾಸದ ಅಂಶಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಫಲಾನುಭವಿ ಹಾಗೂ ರೈತರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮ್ಯಾನುಯಲ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು:

- i. ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕವಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಈಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ, ಜರ್ಬೆರಾ, ಗುಲಾಬಿ, ಕಾರ್ನೇಷನ್, ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಮತ್ತು ಸೌತೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಲೆಕೋಸು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಸ್ಪಿನಾಚ್ ಮತ್ತು ಹೂಕೋಸುಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬಹುದು.
- ii. ಕೃಷಿ/ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಒಂದು ತಜ್ಞ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮ್ಯಾನುಯಲ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

- iii. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬೆಳೆ ತಜ್ಞರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಘಟಕವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ರಚಿಸಬೇಕು. ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಘಟಕವನ್ನು ಎರಡು ಕಡೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಯೋಜನೆಯ ಜಾರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- iv. ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನವಿರುವ ಲಭ್ಯ ಪರಿಣತರ ಒಂದು ಗುಂಪನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ, ಈ ರೀತಿಯ ವೃತ್ತಿಪರರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಶದ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಫೆಡರೇಷನ್ ನ ಮಾದರಿಯಂತೆ, ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

2. ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಅ. ಸಂರಚನೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಎಲ್ಲಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಸಂರಚನೆಗಳು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗಿದ್ದನ್ನು (ಸುಮಾರು ಶೇ. 34) ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂರಚನಾ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಆಗಿದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಸಂರಚನೆಗಳು ದುರ್ಬಲವಾಗಿ ಹಾನಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟವೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜನರ ಹಣದ ಅದಕ್ಷ ಬಳಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಹಾನಿಯುಂಟಾದ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವ ತಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು:

- i. ಎಲ್ಲಾ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ನೆರಳುಪರದೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- ii. ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಂರಚನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ/ ಭಾರತೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ "ನಿಪುಣರ ಸೇವೆಗಳ" ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಮನಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ. ಮಾರಾಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಅನೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಲು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರು (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂರಚನೆಯ ಸಣ್ಣ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿರುವವರು ಮತ್ತು ಒಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಸಂರಚನೆಗಳು) ಮತ್ತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಫೆಡರೇಷನ್ ನಂತಹ ಮಾರಾಟದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟರು. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಘಟಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಜಾಲ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸೂಚಿಸಿತು.

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು:

ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುಂಪು ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ (ಚದುರಿದಂತೆ ಅಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಸಮೂಹ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಫೆಡರೇಷನ್ ಮಾದರಿಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೊರಕಿಸುವಂತೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮಾರಾಟ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಜಾರಿಮಾಡಬೇಕು.

3. ನೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಅ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಪಡೆದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ವಿಷಯವು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯು ಕೃಷಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಕೂಡ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಇದು ಅನೇಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಡೆದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕಂಪನಿಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೊಂದಲು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೊತೆಗೆ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ವೆಚ್ಚ ಅಧಿಕ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರೈತರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವರು ಖಾಸಗಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಮೊರೆಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

- i. ಕೃಷಿ/ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಸುಲಭ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಉನ್ನತ ತಂತ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು/ ಹೆಚ್ಚು ಹೂಡಿಕೆ ಬೇಕಿರುವ ಸಂರಕ್ಷಿತ ತೋಟಗಾರಿಕೆಗೆ, ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಬೇಕು. ಇದು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ii. ಸಹಾಯಧನದ ವಿತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೋರ್ಡ್ ಮಾದರಿಯಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

- iii. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದೊಂದಿಗೆ ಆದರೆ ಯೋಜನೆಯ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ರೈತರು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಹಾಯದ್ರವ್ಯವನ್ನು (interest subvention) ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.
- iv. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಆ. ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿಯುಕ್ತ ಆಸಕ್ತಿಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳು ಹೊರಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ಧೈಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬಂದು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಅಂಗಳಪಟ್ಟಿಗಳು / ನಿಯತಾಂಕಗಳು ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿವೆ ಮತ್ತು ಟೀಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿವೆ. ಇದು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ತೊಂದರೆಗೀಡುಮಾಡಿದೆ.

ವಿಶಾಲ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಗದಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು/ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಡುವ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾಲುದಾರರಿಂದ ಒಂದು ಪರಿಣತರ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಂಡವು ಯೋಜನೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಬಲವಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಮಧ್ಯ ಕಾಲೀನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಲು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ.

ಯಶೋಗಾಥೆಗಳು/ ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

1. ಅತಿಸಣ್ಣ ಘಟಕ - NVPTS - NHM-2012-13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಶಾಂತೇಗೌಡ
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 98/2 ಗ್ರಾಮ: ರಾಮೇನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಬೇಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆ: ಹಾಸನ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ರೈತ- 3 ಎಕರೆ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಾರ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	NHM - NVPTS - ಸುರಂಗ
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	525 ಚ.ಮೀ. Single Span 8M X 65M
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.3.39 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 645/ಚ. ಮೀ.)
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ.. 1.70 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.. 1.69 ಲಕ್ಷ (Rs. 321/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ.. 0.56/- ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಕ್ಕೆ (ಹೂಡಿಕೆಯ 33%) (ರೂ. 106/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಸಾಲ್ವಿಯಾ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಕೊತ್ತಂಬರಿ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	2
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ.. 1.00 ಲಕ್ಷ (ಸಾಲ್ವಿಯಾ ಬೀಜ ರೂ.40000/- + ಕೊತ್ತಂಬರಿ ರೂ. 60,000/-)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.. 0.20 ಲಕ್ಷ (ಸಾಲ್ವಿಯಾ ಗುತ್ತಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆ -10 ಕಿ. ಗ್ರಾಂ) + ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಸೊಪ್ಪು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸ್ವಂತ)
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.. 0.80 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 150/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	47

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಶಾಂತೇಗೌಡರು 525 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ 8 ಮೀ. ವಿಸ್ತಾರದ ಸುರಂಗ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ನಾಮಧಾರಿ ಕಂಪನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರಿಂದ ಸಾಲಪಡೆದು ಸಾಲ್ವಿಯಾ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು 525 ಚ. ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಿಂದ 10 ಕಿ. ಗ್ರಾಂ ಬೀಜವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಪೂರೈಕೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಂಪನಿಯು ಸಾಲದ ಅಸಲು ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪಾವತಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಬೇಸಿಗೆ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊತ್ತಂಬರಿಯನ್ನು ಬೆಳೆದು ಸಾಕಷ್ಟು ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದ ಮತ್ತು ಲಾಭ ಗಳಿಸಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ.

ಅವರು ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೀಕೃತ ಸ್ಪ್ರೇಯರ್ ನ್ನು ಹನಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸರಳ ಜಂಟಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಫರ್ಟಿಗೇಷನ್ ಘಟಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸುರಂಗದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಇನ್ನೂ 525 ಚ. ಮೀ. ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಆಸೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಘಟಕವು ಈಗ ಆರು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿಲ್ಲ. ಪಾಲಿ ಹಾಳೆ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಯು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಈ ಪ್ರಕರಣ ದಿಂದ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಸುರಂಗಗಳು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಅಪಾಯದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಬಹುದು.

2. ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಘಟಕ – NVPTS – NHM-2012-13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಸುರೇಶ್
ವಿಳಾಸ	ಮೈಸೂರು ಬೋಗಾದಿ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ ಗ್ರಾಮ: ಶೆಟ್ಟಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಯೆಲವಾಲ ಜಿಲ್ಲೆ: ಮೈಸೂರು
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ರೈತ - 4 ಎಕರೆಗಳು
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	NHM – NVPTS - ಗರಗಸ ಹಲ್ಲು ಮಾದರಿ
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	500 ಚ. ಮೀ. Single Span 8M X 65M
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.3.60 ಲಕ್ಷ (ರೂ.. 720/ ಚ. ಮೀ.)
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ.. 1.80 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.. 1.80 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 380/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ.. 0.63 ಲಕ್ಷ per year (ರೂ. 126/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ (ತರಕಾರಿ ಸಸಿಗಳು)
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಕಾಲೋಚಿತ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 3.00 ಲಕ್ಷ
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 2.40 ಲಕ್ಷ (ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಸಸಿಗಳು)
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 0.60 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 120/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	33

ಶ್ರೀ. ಸುರೇಶ್ ರವರು ಘಟಕವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ರೂ. 1. 90 ಲಕ್ಷದ ಚೆನ್ನದ ಅಡವು ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಬರ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರು ಈ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಲಿಮನೆಯು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

3. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ - NVPTS - NHM 2010-11

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಮಹೇಶ್
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 2 ಗ್ರಾಮ: ಹೊನ್ನರಾಯನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ನೆಲಮಂಗಲ ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತ - 2 ಎಕರೆ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಾರ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	NHM - NVPTS -ಗರಗಸ ಹಲ್ಲು ಮಾದರಿ
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1500 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.14.18 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 945/ ಚ. ಮೀ.)
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ. 7.10 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 7.08 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 472/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 2.33 ಲಕ್ಷ /- ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 156/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಜರ್ಬೆರಾ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 10.50 ಲಕ್ಷ (3 ಲಕ್ಷ ಪುಷ್ಟಿಗಳು)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 5.70 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 4.80 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 320/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	67

ಇದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಪುಷ್ಪ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರುವ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಪುಷ್ಪಗಳ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆ. ಆದರೂ, ಕೊಳವೆಭಾವಿಯು ವಿಫಲವಾದ್ದರಿಂದ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಘಟಕವು ಯಾವ ಬೆಳೆಯನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮೊದಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

4. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ – NVPTS – RKVY – 2012-13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಶಿವಕುಮಾರ್
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 32 ಗ್ರಾಮ: ಇನಾಮ್ ಉತ್ತನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಟಿ. ನರಸೀಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ: ಮೈಸೂರು
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ದಕ್ಷಿಣ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ ದೊಡ್ಡ ರೈತ- 5 ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ/ ನಾಲೆ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	RKVY-NVPTS – 2012-13
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	2040 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.18.05 ಲಕ್ಷ
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ. 9.00 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 9.05 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 444/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 3.00 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 150/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಗುಲಾಬಿ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 14.00 ಲಕ್ಷ (5 ಟನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 7.50 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 6.50 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 318/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	66

ಶ್ರೀ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಒಬ್ಬ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಶ್ರೀಮಂತ ಮನುಷ್ಯ. ಅವರು ಈ ಘಟಕವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ತಂಪಾಗುವಿಕೆಯ ಕೊಠಡಿಯೊಡನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಆದಾಯವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಹಿತ ಕಾಂಡದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಗುಲಾಬಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಅವರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ಘಟಕವು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

5. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ - STS - RKVY - 2012-13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ದಾದಾಸಾಹೆಬ್ ಮಕ್ಕೂಲ ಸನದಿ
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 58 ಗ್ರಾಮ: ಮಧಬರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಅಧಣಿ ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಳಗಾವಿ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಉತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ-ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ದೊಡ್ಡ ರೈತ- 6 ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಾರ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	RKVY-STs - 2012-13
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1008 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.5.62 ಲಕ್ಷ
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ. 2.81 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 2.81 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 280/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 0.93 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 93/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 2.00 ಲಕ್ಷ (5 ಟನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 0.50 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 1.50 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 150/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	54

ಶ್ರೀ. ಸನದಿಯವರಿಗೆ ತರಕಾರಿಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವಿದೆ. ಅವರು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಪಡೆಯಲು ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಸಹಿತ ಅವರು 4 ಟನ್ನು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಕಿ. ಗ್ರಾಂಗೆ ರೂ. 30 ರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ರೂ. 1.20 ಲಕ್ಷ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ರೈತನಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಘಟಕವು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

6. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ – SGS – RKVY-2013-14

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಅಯ್ಯಪ್ಪಯ್ಯ ಹಿರೇಮಠ
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 22 ಗ್ರಾಮ: ಪಾದನಕಟ್ಟಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಬದಾಮಿ ಜಿಲ್ಲೆ: ಬಾಗಲಕೋಟೆ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಉತ್ತರ ಒಣ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ರೈತ - 3 ಎಕರೆಗಳು
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಾರ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	RKVY-SGS
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1080 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.2.64 ಲಕ್ಷ
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ. 1.32 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 1.32 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 122/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 0.44 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 44/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 1.00 ಲಕ್ಷ (5 ಟನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 0.25 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 0.75 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 75/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	57

ಶ್ರೀ. ಅಯ್ಯಪ್ಪಯ್ಯ ಹಿರೇಮಠ ಕಲ್ಲು ಗೂಟದ ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆಯನ್ನು ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಬೆಳೆಯಲು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಈಗ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ ನಿರಾಶರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಘಟಕಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಅವರು ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಕಲ್ಲಿನ ಗೂಟದ ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಅವರ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಘಟಕವನ್ನು ಪುನರುತ್ಥಾನ ಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

7. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ - NVPTS - RKVY-2012- 13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ದುಂಡಪ್ಪ ಬಿ. ಹಂಚಿಮನೆ
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 78 ಗ್ರಾಮ: ಹಿರಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಹಿರಬಾಗೇವಾಡಿ ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಳಗಾವಿ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಉತ್ತರ ಒಣ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ರೈತ - 4 ಎಕರೆ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	RKVY-NVPTS 2012-13
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	2400 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.22.44 ಲಕ್ಷ
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ರೂ. 11.22 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 11.22 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 466/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 3.70 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 154/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 10.00 ಲಕ್ಷ (10 ಲಕ್ಷ ನರ್ಸರಿ ಗಿಡಗಳು)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 3.00 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 7.00 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 292/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	62

ಈ ಯಶಸ್ವಿ ರೈತರು ತರಕಾರಿ ಸಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಫ್ಲಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಘಟಕವನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಘಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು 1000 ಚ. ಮೀ. ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಚಾರಣೆಯಿಂದ ಅವರು ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ.ಗೆ ರೂ. 650 ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಸಂರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

8. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ – NVPTS – PRIVATE-2012- 13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ರೆಡ್ಡಿ
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 41/5 ಗ್ರಾಮ: ಗೊಟ್ಟಮಾರನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಆನೇಕಲ್ ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ರೈತ- 3 ಎಕರೆ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	Private-NVPTS 2012-13
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	5000 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.20.00 ಲಕ್ಷ
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ಇಲ್ಲ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 20 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 400/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 6.6 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 132/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಜರ್ಬೆರಾ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 30.00 ಲಕ್ಷ (10 ಲಕ್ಷ ಪುಷ್ಪಗಳು)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 18.00 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 12.00 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 240/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	60

ಈ ಯಶಸ್ವಿ ರೈತರು ಪಾಲಿಮನೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ಚ. ಮೀ. ಗೆ ರೂ. 400 ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅವರು ಖಾಸಗಿ ಮೂಲದಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಿದರು ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷ ಅವರ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 7.50 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರ ಉತ್ಪಾದನೆ 12 ಲಕ್ಷ ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ರೂ. 36 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ ರೂ. 28.50 ಲಕ್ಷ ಇತ್ತು. ಅವರು ಘಟಕವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

9. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ - NVPTS - ಖಾಸಗಿ -2012- 13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಬಿಟಿ
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 3 ಗ್ರಾಮ: ಬೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಹೊಸಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ನಣ್ಣ ರೈತ- 2 ಎಕರೆ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	ಖಾಸಗಿ-NVPTS 2012-13
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	4000 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.24.00 ಲಕ್ಷ
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	ಇಲ್ಲ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 24 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 600/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 7.2 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 180/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 15.00 ಲಕ್ಷ (40 ಟನ್ನು)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 5.00 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 10.00 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 250/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	42

ಈ ರೈತನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಎರಡು ವರ್ಷ ಸುಮಾರು ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಲಿಮನೆಗಾಗಿ ರೂ. 30 ಲಕ್ಷ, ಬೆಳೆಯ ಬೇಸಾಯ ವೆಚ್ಚ, ಕೊಳವೆಭಾವಿ ಕೊರೆಯಲು ಮತ್ತು ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಶೇಖರಿಸಲು ಹೊಂದ ತೆಗೆಯಲು ಒಟ್ಟು ರೂ. 35 ಲಕ್ಷ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಘಟಕವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಎಕರೆಗೆ 60 ಟನ್ನುಗಳ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ರೂ. 5.00 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 7 ರಲ್ಲಿ 3 ಕಂತುಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮರುಪಾವತಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

10.ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಘಟಕ - NVPTS - ಖಾಸಗಿ -2012- 13

ರೈತನ ಹೆಸರು	ಶ್ರೀ. ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಎನ್
ವಿಳಾಸ	ಸರ್ವೆ ನಂ. 20 ಗ್ರಾಮ: ಮಸ್ತೇನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು: ಚಿಂತಾಮಣಿ ಜಿಲ್ಲೆ: ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ
ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯ	ಪೂರ್ವ ಒಣ ವಲಯ
ರೈತನ ವರ್ಗ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತ- 2 ಎಕರೆ
ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲ	ಕೊಳವೆಭಾವಿ
ಬೇಸಾಯ ವಿಧ	ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ
ಪಡೆದ ಸವಲತ್ತು	ಖಾಸಗಿ -NVPTS 2012-13
ಸಂರಚನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1024 ಚ. ಮೀ.
ಸಂರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.6.14 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 600/ ಚ. ಮೀ.)
ಪಡೆದ ಸಹಾಯಧನ	Nil
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 6.14 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 600/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮ ತಡೆ ಲಾಭ (14% ಅಸಲು ಹಿಂಪಡೆಯಲು, 10% ಬಡ್ಡಿ + 9% ಅಪಾಯ ವಿಮೆ)	ರೂ. 2.02 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ರೂ. 198/ ಚ. ಮೀ.)
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು	1
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ	ರೂ. 3.80 ಲಕ್ಷ (10.50 ಟನ್ನುಗಳು)
ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 0.80 ಲಕ್ಷ
ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. 3.00 ಲಕ್ಷ (ರೂ. 300/ ಚ. ಮೀ.)
ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಲಾಭ	48

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಇದು ಒಬ್ಬ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಪಾಲಿಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮ. ಅವರು ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ ಇಳುವರಿಯನ್ನು (10.50 ಟನ್ನು, ಎಕರೆಗೆ 40 ಟನ್ನು) ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಉತ್ತಮ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಪಾಲಿಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಲವು ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂರಚನೆಗಳ ಚಿತ್ರಗಳ ಗೂಗಲ್ ಚಿತ್ರಗಳು

ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ಪಾಲಿಹೌಸ್ 4000 ಚ. ಮೀ. - ಖಾಸಗಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಚ್ಚಿ ಕೆ. ವಿ. ರಾಜು, ನಡುವನಗೆರೆ, ಕನಕಪುರ - 2000 ಚ. ಮೀ. ಪಾಲಿಹೌಸ್- NHM-2012-13

ನಾರಾಯಣರಾಜೇ ಅರಸ್, ಗೆಜ್ಜರಗುಪ್ಪೆ, ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು- 2000 ಚ. ಮೀ. RKVY-2012-13

ದಯಾನಂದ ಆರ್, ಹರಿಯಬ್ಬೆ, ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ - ನೆರಳು ಪರದೆ ಮನೆ, 1000 ಚ. ಮೀ.

ರೇಣುಕಮ್ಮ, ಚಿಕ್ಕಬ್ಬಿಗೇರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು, ನೆರಳು ಪರದೆ ಮನೆ-1445 ಚ. ಮೀ.

ಜಿ. ಮಹೇಂದ್ರಪ್ಪ, ದಾಗಿನಕಟ್ಟೆ, ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಪಾಲಿಹೌಸ್, 1000 ಚ. ಮೀ. - NHM-2012-13

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ನವೀನ್, ಕಗ್ಗಲಹಳ್ಳಿ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಪಾಲಿಹೌಸ್, -2000 ಚ. ಮೀ. -RKVY-2012-13

ಭೀಮಾಪ್ಪ, ಮಡಿಯಾಳ್ ಗ್ರಾಮ, ಅಳಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, 1008 ಚ.ಮೀ.RKVY 2013-14

ಸುರೇಶ್, ಗಟ್ಟಹಳ್ಳಿ, ಆನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಪಾಲಿಹೌಸ್, 1024 ಚ. ಮೀ. 2012-13-RKVY

ಲೆಂಚಪ್ಪ, ಪಟ್ಟಿಹಾಳ ಕೆ. ಎಸ್. ಗ್ರಾಮ, ಬೈಲಹೊಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು, ನೆರಳುಪರದೆ ಮನೆ, 1000 ಚ. ಮೀ. -NHM -2012-13

Legend

Malavalli

Google Earth

© 2018 Google

Image © 2018 CNES / Airbus

Image © 2018 DigitalGlobe

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ (ಅವಧಿ 2010-11 ರಿಂದ 2012-13) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಅವಧಿ 2012-13 ರಿಂದ 2013-14) ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಮನೆ ಕೃಷಿಯ ಏಕಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

